The Instructions of Gampopa :

A Precious Garland of the Supreme Path

Translated and Edited

By

Dr. Konchok Rigzen

The Instructions of Gampopa :

A Precious Garland of the Supreme Path

© : Dr. Konchok Rigzen, Central Institute of Buddhist Studies Leh-Ladakh .The author has no objection to publish this Dharma text for free distribution. But written permission must be obtained.

First Edition : 6000 Copies, 2010

Printed for free distribution by
The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation
11F, 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.
Tel: 886-2-23951198, Fax: 886-2-23913415
Email: overseas@budaedu.org
Website:http:/www.budaedu.org

This book is trictly for free distribution, it is not for sale.

ཕྱག་དཔེ་འདི་ཆོས་སྦྱིན་དུ་འབུལ་རྒྱུ་ལས། ཚོང་བསྒྱུར་མི་ཆོག་པ་དགོངས་འཛགས་ཞུས།

The Instructions of Gampopa :

A Precious Garland of the Supreme Path

Translated and Edited
By

Dr. Konchok Rigzen

རྗེ་སྨྲམ་པོ་པའི་ཞལ་གདམས། ལམ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ།
སྒམ་པོ་པ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན།

Contents

S.No.	Title	Page No.
	Introduction	i-xi
	Biography of Lord Gampopa	i-ix
	A Precious Garland of the Supreme Path	1-77
1.	Ten causes of incompensateable losses of human life	3
2.	The ten necessary things	7
3.	The ten dependable things	10
4.	The ten things to be given up	12
5.	The ten things not to be abandoned	13
6.	The ten things to know	14
7.	The ten things to be practiced	16
8.	The ten things to be emphased	18
9.	The ten exhortations	21
10.	The ten deviations from Dharma	22
11.	The ten confusions to be identified	24
12.	The ten unmistaken principles to be observed	26
13.	The fourteen useless deeds	27
14.	The eighteen prohibition against hidden evils for practitioners	29
15.	The twelve essential things	31
16.	The eleven marks of a holy person	33

17.	The ten non-beneficial things	36
18.	The ten self-accomplished suffering	39
19.	The ten self-accomplished great kindness to oneself	41
20.	The ten perfect things	44
21.	The ten mistakes of practitioners	46
22.	The ten needful things	47
23.	The ten needless things	48
24.	The ten superior things	49
25.	The ten supreme acts	51
26.	The ten qualities of perfect Dharma	53
27.	The ten things, which are merely names	68
28.	The ten Great-Bliss	69

དཀར་ཆག

	སྔོན་བརྗོད།	i-xi
	ཆོས་རྒྱལ་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེའི་རྣམ་ཐར།	i-ix
	རྗེ་སྒམ་པོ་པའི་ཞལ་གདམས་ལམ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ།	1-73
1.	དང་པོ་ཕངས་པའི་ཆོས་བཅུ།	2
2.	དགོས་པའི་ཆོས་བཅུ།	5
3.	བསྟེན་པར་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུ།	10
4.	སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུ།	11
5.	མི་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུ།	12

6. ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུ། 12

7. ཉམས་སུ་བླང་བའི་ཆོས་བཅུ། 17

8. ནན་གཏན་ཏུ་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུ། 18

9. བསྐྱུལ་མ་གདབ་པའི་ཆོས་བཅུ། 19

10. འཆོར་ས་བཅུ་ནི། 20

11. འདྲ་མིན་གྱི་ནོར་ས་བཅུ། 22

12. མ་ནོར་བའི་ཆོས་བཅུ། 24

13. དོན་མེད་པའི་ཆོས་བཅུ་བཞི། 24

14. ཆོས་པའི་མཚང་བཅོ་བརྒྱད། 27

15. མེད་ཐབས་མེད་པའི་ཆོས་བཅུ་གཉིས། 28

16. སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྟགས་བཅུ་གཅིག 29

17. ཕན་པ་མེད་པའི་ཆོས་བཅུ། 32

18. རང་སྡུག་རང་གིས་བྱས་པའི་ཆོས་བཅུ། 35

19. རང་དྲིན་རང་ལ་ཆེ་བའི་ཆོས་བཅུ། 37

20. ཡང་དག་པའི་ཆོས་བཅུ། 38

21. ཆོས་པའི་འཁྲུལ་བ་བཅུ། 42

22. དགོས་པའི་ཆོས་བཅུ། 43

23. མི་དགོས་པའི་ཆོས་བཅུ། 44

24. ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་བཅུ། 44

25. ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ལེགས་པའི་ཆོས་བཅུ། 46

26. དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བཅུ། 48

27. མིང་ཙམ་གྱི་ཆོས་བཅུ། 65

28. བདེ་བ་ཆེན་པོར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་བཅུ། 6

Glossary (Tibetan-English) 1-16

Bibliography 1-7

The Instructions of Gampopa :

A Precious Garland of the Supreme Path

Introduction

In order to practice the Buddha *Dharma*, *Ātīśa* agglomerated all the essence of *Tathāgata's* teachings in one way of practice which leads the fortunate persons to Liberation and Ultimate Enlightenment. However it needs to receive the unbroken lineage of practice from the qualified gurus. In this context, it is said:

The lineages of two great pioneers are
the profound view and the extensive deeds of path.

It is important for the practitioners, who desire for the perfect ultimate Enlightenment in order to be able to work for the benefit of uncountable sentient beings, whose limit is limitless like the infinite sky to ceaselessly practice these two teachings. The two great pioneers, i.e., *Āchārya Nāgārjuna* and *Ārya Asanga*, without the help of other Masters (gurus) established and finalized the entire profound and extensive teachings of the Buddha in two lineages: the lineage of profound view, and the lineage of extensive deeds. *Ātīśa Dīpankara Srijñāna* (the *only Lord of Snow Land*) studied, considered and practiced these two great lineages of *Mahāyāna* teachings and combined these two lineages into one path of meditation, so that the two streams united to remove all the declines of happiness of both *Samsāra* and *Nirvāṇa*, and it became a source of all benefits, peace and happiness.

The great scholars (*Pandītas*) who follow these lineages explained the deep meaning of these two lineages and the true experience of the great lords of actualization (*Sīdhas*) who completely realized the essence of two lineages in their minds, though the power of meditation has finalized these two teachings of lineages.

Ātīśa Dīpankara Srijñāna compiled the way of practice for the three different persons (*Puruşa*) in *Bodhipathapradīpam*. He disseminated this path of practice continuously in this world. The followers of this path of practice were called the *Kadampa* in Tibetan Buddhism. They possessed the three qualities of the learning, the conscientiouness, and the integrated character. The entire Snow Land was full of *Kadampa* followers like the sky covering the earth.

Therefore, *Longchenpa* has always stressed to practice the path to get the ultimate Enlightenment. He says:

There are infinite objects of knowledge
Like the infinite stars and planets in the sky.
It is better to straight away grasp their very essence-
The unchanging fortress of the *Dharmakāya.*

In this stanza *Longchenpa* has stressed to practice the real *Dharma* right now to make the precious human life truly meaningful and to obtain happiness for both the present and future lives. He also gives emphasis to avoid spending the whole precious time only for studying into the infinite objects of knowledge without taking advantage in the rare human life. He introduced the way of deliverance to be mastered by the practitioners. So immediately one requires to start the practices for the success of life.

To get the ultimate Enlightenment, a person needs to follow the three ways of practice respectively. Man is *puruşa* in *Sanskrit*, which

etymologillys means to have power or ability. Since within the body which presents a unique occasion and effects the right juncture, there is the power or ability to secure rebirth in higher forms of life and also to realize the ultimate good, we speak of man. Further, since this power is of three kinds-strong, mediocre and weak-man also is of three types: excellent, mediocre and inferior. This is declared in the *Bodhipathapradīpam.*

Man is to be known in three ways:

Inferior, mediocre and excellent.

First, the person of small scope (*Adhama Puruşa*). The inferior person, without falling into the three lower forms of existence, has the capacity of attaining the state of either God or man. In this way, *Ātīśa* says in the *Bodhipathapradīpam*:

The person of small scope (*Adhama Puruşa*) is
One who, in oneĉs own interest,
Acts for the worldly pleasures only.

One who oneself becomes very afraid by looking at the sufferings of the unfortunate beings (in the lower realm), endeavours to free oneself from these sufferings and wishes to take birth in the higher lives like gods and humans has the aspiration just for the welfare of oneĉs own self. It always offers an escape from the miserable world. Such a person who practices the path is called the person of small scope.

About the person of mediocre scope (*Madhyama Puruşa*) *Ātīśa* says in the *Bodhipathapradīpam*:

One who is indifferent to the pleasure

Of birth and nature and is opposed to sinful acts,
And works for oneself alone,

Is known as the person of mediocre scope (*Madhyama Puruṣa*).

The person who is depressed in his mind by watching the sufferings of the world, and always practices the threefold paths (the trainings of moral discipline, of concentration, and of wisdom) in order to get himself free from the sufferings of the cyclic existence (*samsāra*) and wishes to get the calm and happiness for his own self is called the person of mediocre scope (*Madhyama Puruṣa*).

The person of excellent scope (*Uttama Puruṣa*) has the capacity of attaining Buddhahood so that he is able to work for the benefit of all sentient beings. *Ātīśa* says in the *Bodhipathapradīpam*:

One who always wishes to remove all the sufferings
Of others by his own suffering
Is the person of great scope.

One who weighs oneôs own sufferings and oneself feels always uncomfortable by looking at the sufferings of the sentient beings, and wishes them to free from all sufferings and cultivates the highest kind of aspirations (*Bodhicitta*) in oneôs mind and practices the *Bodhisattva's* paths of actions is called the person of excellent scope (*Uttama Puruṣa*).

To achieve the ultimate Enlightenment, it is not enough to practice only the way of *Sūtrayāna*, but also necessary to seriously practice the fruitful deep paths of *Tantrayāna*.

It is, therefore, advised by the great Master *Lord Jigten Sumgon* to practice the *Mahāmudrā,* (The Great Seal). He says:

Until the clouds of perceptions are not blown away
from the sky-like expanse of the mind,
The planets and stars of the two knowledge will not shine.
Attend, therefore, to this mind without preoccupation.

Here, *Lord Jigten Sumgon* has compared that the sky symbolizes the basic mind: the planets (the sun and the moon) and stars symbolize the two kinds of knowledge as well as the fruits-like Buddha qualities of separations and ripening. Clouds and fog symbolize afflictions and conceptions. Just as the clouds and fog prevent the sun, the moon and the star from shining, so the three obscurations prevent the exalted wisdom from manifesting.

Thus, until one removes the three obscurations (delusive obscuration, obscuration of omniscience and obscuration of meditation) from the contaminated mind, there is no chance to view the two kinds of knowledge, i.e., knowledge of all conventional phenomena and knowledge of all ultimate phenomena. Therefore, purify the obstructions from the way of practice and possess the perfect doctrine, the clear meditation and the superior deeds.

Lord Jigten Sumgon says:

If the human beings,
they accept many conceptual doctrines,
But lack the knowledge how to practice,
They make all the doctrines meaningless.

It is, therefore, said that no major or small doctrine is merely words, but its real signif icance should be established and be affirmed in the mind through the power of practice. Thus, the doctrines become more perfect and very beneficial for others.

Nāropa first, established the conventional appearances, which depend upon the mind and said:

All appearances and occurrences in the *Samsāric* phenomena
Do not exist apart from the mind of self -awareness,
For the view and appearance of the mind knowing itself.

So whatever appears is an experience of self-awareness
that perceives it.
If the mind and these phenomena are not the same,
Then the phenomena must be totally different
from the mind and can have no relationship with the mind.
Without a relationship between them,
phenomena would not appear to mind.
This is the way we delineate the conventional
existence of phenomena.

To establish the ultimate truth all the phenomena have to be abided in the mind. *Nāropa* said:

Mind is the base of all phenomena.
If one analyses the nature of the mind by four reasonings,
He will found that the two temporary conceptual contaminations-
Whether stained instantaneously one or separate-
Are profound and vast.
Thus, has been extremely analyzed by the wise.

Here, it is explained that from the primordial time, oneôs own mind is free from all the conceptual cognitions of whether it is existent or non-existent, yes or no, good or bad, extreme externalist or extreme nihilistic etc. Because the mind is incomparable with any others example. This kind of understanding is called *Mahāmudrā* or the wisdom of self-awareness.

In *Prajñāparamīta Sūtra* Buddha says:
For instance, the human beings, say that they see the sky,
But it is necessary to analyze the meaning of words-how they see it.
Similarly, the *Tathāgata* realizes the nature of all phenomena;
But it is impossible to understand the *Tathāgata's* realizations,
which symbolizes other things.

Tilopa says:

For example: the name of the sky is merely the word of the
conceptual cognition on the empty sky;
But an analysis of this idea does not show the true sky.
Similarly, oneĉs ownself expresses that
the mind is itself luminous clarity,
But does not exist as the base of the mind.
Thus, the nature of the mind is emptiness
from the primordial time like the sky,
So, all the phenomena consist in the mind.

Lord Jigten Sumgon says:

Mahāmudrā or The Great Seal
Is the self-awareness of the mind;
So, preserving it without laziness
Is the natural practice of the *Dharmakāya* (Truth Body)

Understanding the essence of *Mahāmudrā,*
Is the faith in the supreme guru.
Realizing all appearances of *samsāra* as *Dharmakāya* (Truth Body),
Is the real significance of the *Mahāmudrā.*

Understanding all the cognitions as *Dharmakāya* (Truth Body)
Is the realization of *Mahāmudrā*.
To get all happinesses and prosperities in both *samsāra* and *Nirvāṇa*
Is the perfect quality of the *Mahāmudrā*.

To do good through the four *Kāyas*
For the sake of all sentient beings
Is the grace *Karma* of the *Mahāmudrā.*

Lord Jigten Sumgon has explained the terms of *Mahāmudrā* in detail and says that we ought to focus on the mind that apprehends void as its object and we must realize that all appearances are the play of mind. With the latter, we ought to focus on void as an object of cognition, especially on the void of mind, and ought to realize that the mind itself exists merely by virtue of the fact that it can simply be labeled as the mind.

In brief, the significance of the *Mahāmudrā* is the ultimate result of Enlightenment or the very excellent accomplishment.

To seal the unchanged permanent happiness of the form just after obtaining the first moment of the Enlightenment is the *Mahāmudrā*, which cannot be decreased or increased. The entity of *Mahāmudrā* is always abiding as long as the sky exists permanently.

Mahāmudrā refers to a *Mahāyna* Buddhist system of meditation on the nature of the mind and is undertaken for realizing the Enlightenment, i.e., the complete elimination of all delusions and obstacles from the mind and the total attainment of all good qualities in terms of it.

According to *Mahāmudrā*, to forever seal the unchanged nature to spontaneously abandon the defilements and to understand all the knowledge which possess the three great qualities of the renunciation, the realization and the mind are termed as the *Mahās* or the vast.

To practice profound fruitful *Tantrayana* (*Mahāmudrā*), the devotees should generate their deep faith and sincere interest in the *Mahāmudrā*. The complete methods of practice and paths of *Mahāmudrā* were taught by Buddha in his manifestation of *Vajradhārā*. This lineage in India was passed

from *Tilopa* to *Nāropa* and was brought to Tibet by the great translator *Marpa*. He, in turn, gave it to *Milarepa* who was famous for having achieved Enlightenment during his lifetime through his guru, his devotion and his intensive practice. From *Milarepa*, the lineage was passed to *Gampopa* and from him to several of his disciples including *Phagmo Dubpa* and his close disciple *Jigten Sumgon* or *Ratna Sri*.

Lord Gampopa received completely this unstained lineage traditions of *Mahāmudrā* and *Kadampa's* teachings like a vase full with nectar to the brim. He combined all the essence of these two traditions of practice and compiled all the methods of practice of *Tantrayāna* and *Sūrtrayāna* in *A Precious Garland of the Supreme Path* for the benefits of the highly, average, and less intelligent people who can easily understand the real significance of the *Mahāmudrā*.

With the strong determination, I have translated this valuable way of practice of *Lord Gampopa's A Precious Garland of the Supreme Path* for the preliminary practitioners who can easily understand the practice of the Buddha *Dharma* (*Sūtra* and *Tantra*) and can really benefit themselves.

On the auspicious *Day of Buddha's Descent from Heaven,* His Holiness the Fourteenth *Dalai Lama Stanzin Gyatso* inaugurated the *Drigung Kagyud* Institute on 17th November 1992 at *Dehradun* in the northern part of India and delivered special teachings on *The Instructions of Gampopa: A Precious Garland of the Supreme Path* for thousands of devotees, including monks and laymen. I also got the great opportunity to receive the precious teachings of *Gampopa* from *His Holiness the Dalai Lama*.

Particularly in modern times, there are thousands of devotees who have deep faith and are very much interested to study and practice Buddhism in different parts of the world. But the lack of knowledge in Tibetan language, the original written book, they have avoided to study and to know such precious instructions of practice.

Keeping this point in mind, I decided to translate the jointly methods of practice in *A Precious Garland of the Supreme Path* into English.

I have translated these deep instructions of *Lord Gampopa* for the practice of the novice practitioners. From this translated book, one can get the basic information of the methods of practice that has the same knowledge like me. This book is not meant for the scholars and spiritual persons.

It is impossible to translate the deep meaningful philosophical text into English without receiving the proper inspirations and guidance of His Holiness *Drikung Kyabgon Chetsang Rinpohce* and my precious *gurus*. They are more kind to me than the kindness of Buddha. I express my heartiest gratitude to *Skybgon Chetsang Rinpoche* and my precious *gurus*. I am also very much grateful to Dr *Bhagvati Prasad*, Lecturer in *Sanskrit*, CIBS, Leh to Dr *Dillip Kumar Pattanayak*, Lecturer in *English,* CIBS, Leh, and to Ven *Khanpo Konchok Phanday*, Leh who have edited English and Tibetan versions respectively and to *Āchārya Ramesh Chandra Negi (Mathas)*, Lecturer in *Kagyud Sampradya*, CIHTS, Sarnath, Varanasi for reviewing the translated work.

In case of misinterpretations, I seriously apologize in front of scholars and invite their valuable suggestions to be looked upon and included in the next edition.

May this book enlighten and benefit all!
May all beings be happy!

Leh-Ladakh
May 19, 2008 (Buddha *Purṇima*)

Dr Konchok Rigzen

Lord Gampopa

Prior to endless aeons when Lord *Gampopa* was a *Bodhisattva,* he accumulated the immeasurable merits (accumulation of virtues and accumulation of insight) in the presence of many Buddhas. He got the infinite benevolence of his kind teachers and received all the definitive teachings from *Tathāgata Śākya Munī Buddha*.

Later then, in the name of the *Jīvaka* (*Bhikşu* Physician) he was known to the people of Tibet which was located to the northern side of *Bodh Gaya* along the bank of *Mahālokti* River amidst mountain ranges. He lived with 500 perfect and imperfect disciples, receiving the knowledge of all Buddhas (father and mother Buddhas).

Lord Buddha has predicted in *Sadharmapuṇḍrīka Sūtra* and *Samādhirāj Sūtra* that the *Bodhisattva* Youthful Moonlight would be reborn as Lord *Gampopa*.

Lord *Gampopa* was born in 1079 A.D. in *Nyal* area (Tibet) as the son to father *Nyewa Gompa* and mother *Shotromza Tsechem*. *Gyangsere* and *Syningchungwa* were respectively his elder and younger brothers. *Gampopa* was himself known as the physician *Jīvaka Tarmadak*. From the age of 16 to 26, he completely studied the Tibetan medicines and received all the *Tantric* teachings. Thus, he became a master of all subjects.

At the age of 27, the most renowned Master *Shewa Lingpa* ordained him. In accordance with the *Vinaya'*s rules, he completely observed all the vows of a *Bhikşu* and got his name as *Bhikşu Sonam Rinchen*.

He fully understood all the teachings of *Sūrta* and received many *Tantric* oral transmission teachings, initiations, traditional methods of practice and blessing etc., from the two disciplined *Bodhisattvas* and from Master *Maryul Lodan*.

He definitely understood the importance of the practice of *Dharma* in all teachings of *Sutras* and *Tantras* as emphasized by *Buddha*. So he came to a conclusion to move to *Kadampa* Monastery in northern side of *Middle Tibet* and subsequently, received all the *Kadampa's* doctrine, which originated with *Atīśa Dīpankara Śrijñāna* and the traditional instructions from *Geshe Nyukrumpa* and other two teachers. As instructed by his teachers he started the practices and abandoned all his luxurious things, given to him by his ancestors. He lived in a simple separate meditation cell near his ancestral house and colleted the food and other necessary requirements for his practice from his fatherôs properties.

He indulged in the right meditation (*Samādhī*) for thirteen days continuously with the stability and concentration of mind. He ceased the major negative attitudes like desire, anger and ignorance from his mind and spent a short time for his sleep. One night he saw a dream to obtain the ground of ten knowledges of Bodhisattvaôs level, which is described in the *SwarṇaprabhŪSūtra*. But he was uncertain about his dream. So did arise the curiosity to know whether it was the true vision of the real understanding of the mind or some miracle of the *Maras* (evil)?

The lice on his body were finished and after taking meal, he did not feel hungry for every five days, except feeling hungry for the happiness of the mind.

One day in the spring season he left his meditation and came out of his *Aśram* for a round about and went to the south side. He saw some beggars sitting on a floor and was engaged in conversation while killing the lice. When he looked at the unwholesome deeds of the beggars, he performed his contemplation to give the *Pīndadān* to the hungry ghosts or *Preta*. That time one of the beggars said that that would be very nice, if they could get sufficient food and a bowl of vegetables without hard working.

The second beggar said that that would be better if they had the same luxuries like the *King Chede*.

The third beggar said that the death of the *King Chede* would definitely come to him. So it would be better if they could be like the great *Yogi Milarepa*, because he neither required clothes nor the food. All the *Dakīnīs* were offering nectar to him. He could also travel in the sky by riding on a lion.

When *Gampopa* heard the name of *Milarepa* the *Great*, he felt sorry at heart; tears welled up in his eyes, and deep faith for *Milarepa* arose in him.

A new thought arose in his mind. He stood silently for a long time. At last he came back to his meditation cell and thought that the *'Seven Branches Practice'* was the main way of accumulating the merits. He then started the *Puja* of the ó*Seven Branches Practice'*. He was surprised to realize his meditative concentration during the *Puja*.

He sat once more for his meditation, and understood the perfect emptiness of all appearing phenomena, including his meditation cell. The outer world seems to be bewilderment of mind; the *Samsara* as the only object of mind. He was able to know the nature of mind of all beings.

After the completion of his evening meditation, *Lord Gampopa* went out searching those three beggars he had met before. He found them sleeping in a rest shed.

He asked one of them where the *Great Yogī Milarepa* would be at that time they were talking about. The beggar replied that *Milarepa* was then living in *Maryul Gungthang.* The Great Translator *Lama Marpa* was the Teacher of *Milarepa* and the Great *Siddha Lama Naropa* was the master of *Lama Marpa*. The Six Kinds of *Dharma* are the special teachings of *Naropa*, which are the essence of *Hevajra Tantra*.

The beggar further said that he could not get the opportunity to visit *Milarepa*. Although many devotees were going to visit him, they used to see the different forms of *Milarepa*. Some of them saw him as a white *Stupa* and some as *Śākya Munī Buddha*. So every devotee saw these different forms of *Milarepa*.

The beggar also informed that *Milarepa* was then living in the area between the *Thin* and *Nynam* mountains. *Lord Gampopa* again requested the beggar to show him the way to reach the place where *Milarepa* was living.

But the beggar dismissed his request saying that he would not be able to walk with him, as *Gampopa* was a young man. So he advised *Gampopa* to go to the top of the pass of *Maryul Gungthang* from where he could find out the path to the famous meditator. At last the beggar prepared the food of vegetable curry for *Gampopa.*

On that night *Gampopa* made special offering and prayers to *Buddha, Dharma* and *Sangha*. He then sold his best corn field for the cost of five gold coins and started his journey towards the *Maryul Gungthang* to visit the *Great Yogī Milarepa*.

Milarepa the *Great* had already known the coming of *Gampopa* to his place and he said to his disciples, ñToday here will come a most fortunate personò. When *Milarepa* was talking with the disciples, *Gampopa* suddenly appeared there. *Gampopa* met first one of the *Milarepa's* disciples who told him that the *Great Master Milarepa* had already known about the coming of the young person who belonged to the *Middle Tibet*.

Then he said to *Gampopa* not to hurry and to stay a few days more in order to meet *Milarepa*. *Gampopa* abided by his words and spent the night in a cave nearby. Next day in the mid day one of the *Milarepa's* disciples came to him and told that his master wanted to see him. When *Gampopa* promptly went to the place of *Milarepa*, he saw the *Great Yogī Milarepa* seated on a big rock surrounded by his disciples.

Gampopa paid his homage to *Milarepa* and offered the gold coins to the Master that he had brought along with him. He then requested to *Milarepa* to accept the gold coins for he had come to visit him after forty daysôlong journey.

The Teacher said that many devotees from different parts of the world like *Kashmir*, *India* and *China* etc., used to come there. He didnôt accept the offered gold and said, ñI donôt need this gold because it can be the cause of obstacles in my life. You keep it with you to get some food for your meditationò. Then *Milarepa* asked the young man what his name was.

The latter replied that, his name was *Sonam Rinchen*. After hearing the name, *Milarepa* repeated three times this name and said that through the accumulations of great virtues he was the rare one, like the precious jewels for all sentient beings. Then he accepted *Gampopa* as his disciple with the recitation of some verses of *Dharma.*

After receiving the complete oral teachings, instructions, initiations and blessing etc., from *Milarepa Gampopa* was advised by his guru to proceed to Middle Tibet for his practice of *Dharma*.

Also *Milarepa* advised him not to live with the bad tempered persons who possessed the three poisons (hatred, desire and ignorance) in their mind, because it might affect the practitioner very badly. It is because the evil-minded persons are the volcanoes of anger and who always criticize the philosophy of selflessness of phenomena and selflessness of persons.

For example, the snake is a simple animal without wings and legs, but people escape from it, because it has retained lots of anger that can harm others. Similarly, if some one retains the anger in his mind, indeed all other beings become enemies of him.

Some people say that they need wealth (things) for their survival at their old age as well as for the cremation during their death; they collect the precious stones and wood etc., but with the growth of strong attachment to wealth, they always commit negative deeds, which is against the doctrine of *Dharma.*

But they think that they need the properties in order to accumulate virtues. For this purpose they endeavour to earn from the interest of the money lending. Thus, their attachment to the amassing of wealth increases day by day.

Some people say that it is not the proper time to practice the real *Dharma* from now because it is impossible to get the Enlightenment in one lifetime. So they neither accumulate the merits, nor confess the demerits, nor cultivate the compassion; finally they fall down into the *Hīnayāna*. They always blame the skillful method of *Mahāyāna* and consider that it is the concept of nihilism. Due to their ignorance, all these negative activities take place, and consequently, they become the followers of *Hīnayāna* (Lower Vehicle) Buddhism.

We should avoid talking with those persons who have such wrong views. If we talk with them, many questions about the teachers and religions arise and they get upset against us. If we talk about the true meanings of *Dharma,* the less intelligent mind doubts the possibilities of the Enlightenment and absolutely avoids the concept of *Mahāyāna.* So due to the negative actions, they fall into the world of hell (non-respite or boundless *Naraka*). Thus, we become the main cause of his leaving the *Dharma,* the result we will get bad action in next life. So, it is very important to keep oneself away from persons having the three poisons such as desire, anger and attachment. It is said in the *Mūlapattī* (The Root Transgression of the *Tantric* Vows) that the practitioner spends a week in the *Hīnayāna* and is influenced by the person who has possessed the three poisons (desire, anger and attachment) as well as acts like him.

We should always be alert of the wrong doer like a deer being alert to the danger. Thus, we should cultivate peace and calmness; keep the ideal behaviour among the society; possess good character and be pure both in mind and body of the negative actions (defilements). We should obey the social disciplines and attempt to live in isolate places (near mountain side) and be engaged forever in the perfect meditation without any conference.

If we virtually realize the Buddhahood in our mind, we must never forget to live with our own Masters.

One who has been thoroughly purified by the accumulations of merits and confession of negative deeds, he should not neglect the accumulations of the smaller virtues. Though he has entirely understood the doctrine of *Karma* and *Phala* (Action and Result), he must never forget to avoid the smaller sins.

One should not blaspheme the attitudes of selflessness of both *Dharma* and Phenomena after realizing the thoughts equally both for oneôs own self and for othersô. On the other hand, one should keep himself engaged in practicing *Puja* four times daily for accumulating merits by virtuous deeds even after one achieving the state of *Samādhī.*

Thus, *Milarepa* advised *Gampopa* and instructed him to proceed to the Middle of Tibet for his practice or meditation. He said; ñMy son! Practice *Mahāmudrā* in order to understand the reality of the mind. Then, it will be possible on your part to visualize *Buddha* and you can see the old *Milarepa* also as a *Buddha* through you. Receiving the instructions from the *Great Yogi Milarepa, Gampopa* proceeded to Middle Tibet and got absorbed in meditation.

Lord *Gampopa* composed the variety of *Śāstras* or commentaries on the teachings of *Buddha.* Two most notable of them are the *Jewel Ornament of Liberation'* and the *'Precious Garland of the Supreme Path'*. In both, the traditional essences of *Bodhipathpradīpam* of *Atīśa* and the *Mahāmudrā* of *Milarepa* have been put together. Besides these, he wrote the instructions of *Mahāmudrā* (the teachings of contemporary generation of *Mahāmudrā*) and composed numbers of Tibetan Medicine books.

Thus, *Gampopa*, became the glorious disciple of great *yogi Milarepa* like the sun. The great translator *Lama Marpa* frequently appreciated Lord *Gampopa* and said that the son of the old man (*Milarepa*) was the extraordinary one in this world.

In *Sadharmapuṇdarika Sūtra* it has been mentioned that Lord *Gampopa* would have countless disciples, but the three great *Siddhas* like *Phagmo Dubpa, Dusum Khenpa* and *Saltong Shogom* would be the principal disciples among the thousands of disciples. Lord *Gampopa* introduced the new teachings to his disciples, which he had received from the two precious traditional teachings of *Kadampa* as well as form *Kagyudpa.*

When *Gampopa* was 75 years old, he said to his disciples that the study of the ‘*Jewels Ornament of Liberation’* and ‘*Precious Garland of the Supreme Path’* would be exactly the same as on receiving the teachings directly from him for those who could not come across with him. He said that although the future disciples would not have the opportunity to meet him personally, they should study his texts and would get the same benefit as seeing him personally.

In the *Water Bird Year* when he was taking meditation, on the Day of *Purṇima* of the sixth month of the Tibetan lunar calendar in 1153 A.D., he attained his *Mahāparṇirvana* without any physical distress.

The Instructions of Gampopa : A Precious Garland of the Supreme Path

Namo Ratna Guru (Salutation to *Ratna Guru).* To those who liberate beings from the terrible ocean of *Samsāra* that is so hard to cross, who are ornate with the pure practice of the precious *Kagyudpa* tradition[1], whose river of blessing is endless like the expanse of an ocean; to those holy *gurus* of the soft and pure practice lineage of vast, far-seeing spontaneously accomplished aspirations, I pay homage and go refuge.

---

1. The great Translator *Lama Marpa* introduced the *Dagpo Kagyud* Tradition of *Tibetan* Buddhism. He accepted the *Prāsangika* (consequentiality) doctrine of *Mādhyamika* School of Buddhism. The great saints (*sidhas*) *Lama Nāropa* and the *Mētrīypa* were the two principal teachers of *Marpa*. These two great teachers were the root crown of all *Kagyudpas'* philosophical stand, contemplations, perpetrated actions and the *Tantric* teachings. Especially *Lama Marpa* has luminously specified in his spiritual songs that *Mētrīypa* was the principal philosopher to the finalization of all uncertain doctrines of *Kagyudpa* tradition. *Mētrīypa* was only admitting the *Mādhyamika* School, but mainly he adopted all the doctrines of *Āchārya Chandrakīrti*. The great saint Lama *Nāropa* also applied the doctrines of *Āchārya Chandrakīrti*. It is mentioned in the *Hundred Thousand Songs* of *Milarepa* that he generally accepted the concept of the *Prāsangika* School of *Mādhyamika*.

I supplicate you to over-flow me with your gracious blessing.

Having churned the oral tradition[2] of *Kagyudpa* for a long time and keeping it in my mind and heart, I write down this *Precious Garland of the Supreme Path* with instructions which will be extremely valuable to those fortunate ones[3] who directly or indirectly venerate me and those persons who desire to attain the liberation and omniscient Buddhahood.

---

2. *Tilopa* has directly received the following four commissioned lineage of *Guhyasamāj Tantra*: four *Tantras* of Teachings, the *Yoga* of the Illusory Body, the *Yoga* of the Conscious Transference, the *Yoga* of the Dream, the *Yoga* of the Clear Light of Mind and the *Yoga* of the Psychic Heat etc., from the *Vajradhara* Buddha and from other great *Sidhas*, like King *Indra Bhuti, Nāgayoginī,* BÎpati *Beshukalpa, Saraha, Nāgārjuna, Jñānadhakinī, Kukuripath, Cāryapath, Vajrapaṇi, Tombi Heruka* and *Lavapath* etc. But there are minor differences to accept the descendant of the lineage teachers of *Kagyudpa* among the eight branch schools of *Kagyudpa* tradition in Tibet.

3. In *Jewel Ornament of Liberation*, it is said that the working basis is the precious human body and that there are auspicious resources is a human body and that there are auspicious resources in an individual who is the working basis for the attainment of Buddhahood.

   Āchārya Śāntideva says in *Bodhisattvacaryāvatār*:

   > Leisure and endowment are very hard to find,
   > And since, they accomplish what is meaningful for man,
   > If I do not take advantage of them now,
   > How will such a perfect opportunity come about again?
   > Relying upon the boat of a human body,
   > Free yourself from the great river of pain!
   > As it is hard to find this boat again,
   > This is no time for sleep, you fool.

   In *Gandavyūsūtra* it is said:

   It is difficult to turn away from the eight unfavorable conditions as well as to obtain birth as a human being and to win the pure perfect unique occasion.

   Therefore, we must not waste our precious human life and be engaged with the practice of *Dharma* to obtain the ultimate Enlightenment. We must take advantage to make our human life meaningful.

Ten causes of incompensat eable losses of human life:

At the outset, they should meditate upon the ten causes of incompensateable losses[4] of human life which are as follow:

1. It is an incompensateable loss to this very rare and pure human life to get oneself indulged in wrong doings (negative deeds).
2. It is an incompensateable loss to die by engaging this rare, pure, transient and perishable human life in irreligious and material activities.
3. To waste this short human life of *Kaliyuga* (degenerated-age) in worthless activities is also an incompensateable loss to this rare human life.
4. Without elaboration of mental fabrication of the mind[5] whose nature is the *Dharmakāya*. but to sink into the abyss of *Samsāric* mire due to ignorance is an incompensateable loss.

---

4. Since we have possessed the Buddha-nature from the beginningless time, we have got the working basis of the precious human body, and have met the contributory cause of spiritual teachers etc., to obtain the Buddhahood without efforts. We have always engaged this precious life in mundane obstacles by which the attainment of Buddhahood is prevented; for example, the attachment of sensuous experiences during this life to sensual pleasures in this world and to self complacency of life. Until detachment from wrong doings, we never achieve liberation from sufferings and have no ability to benefit others. So, we should consider and abandon of our wrong actions.

5. In *Mahāyānottara-tantra* it is said:

   The clear light of mind
   And the nature of it is unchangeable like the sky.

   There is no difference between the continuation of Buddhaõs nature and the mind of the sentient beings.

   The nature of the mind in itself is the *Dharmakāya*, spontaneously existing with our mind. But being covered with defilements, we fail to recognize the reality of our mind. When we realize the nature of Buddha, we visualize the nature of the *Dharmakāya.*

   In *Pramāṇavārtika Dharmakīrti* says:

   The nature of the mind is a clear light.
   The defilements are merely adventitious.

5. To detach oneself from the company of the holy *guru*[6], who is the best path-finder, before one attains awakening and be able to help cultivate the *Bodhicitta* is an imcompensateable loss.

6. Vows[7] and *Samaya* are instrumental to achieve *Nirvāṇa* (liberation), which we destroy by our affliction, carelessness and adverse condition. So, they are incompensateable losses to this human life.

---

6. There is no mention in any *Sūtra, Tantra* and *Śāstra* of any being ever attaining the perfect Buddhahood without having followed any spiritual teacher. Also there is no chance to get knowledge without the proper instructions and teachings of the teacher. So, the spiritual teachers are like the most experienced navigators to lead us towards the ultimate Enlightenment. So, we should always follow the true guidance that brings us liberation and omniscience.

   In *Sūtra* it is said:

   In the beginning there was no name of Buddha,
   Without the instructions of spiritual teachers.
   Therefore, prior to thousand aeons, Buddhas
   Attained the Buddhahood receiving the
   Proper guidance from spiritual teachers.

   Ratna Śri says in his spiritual songs:

   If on the *guru* who is the *Snow Mountains* of the four *Kāyas,*
   The sun of devotion fails to shine,
   The stream of blessing will not blow.
   Cultivate, therefore, the devotion to *guru* for this mind.

   In *Prajñāparamitasamucayagātha* it is said:

   Virtuous disciples having respect for the *guru*
   Should always be in touch with wise *gurus*,
   Because from them the virtues of a wise
   Man do spring.

7. About the individual liberation vows *Atīśa* says in *Bodhipathpradīpam*:

   One can always have the seven kinds of *Pratimokṣa Samvara* (individual liberation vows).
   However, without being (specially) the fortunate one,
   One cannot have the vows of a *Bodhisattva.*

There are seven class bases of the individual liberation vows:

(1) The Bhikĸu (fully ordained monk), (2)The Bhikĸunǭ(fully ardained nun), (3) The śikĸamǕna (a probationary nun), (4) śramaǺera (novice monk), (5) śramaǺerika (novice num), (6) UpǕsakǕ(Ordained layman), (7) UpǕsikǕ(ordained laywoman).

The *Vinaya Sūtra* (Discipline of Buddhist Monks) has given the explanation about the individual liberation vows.

There are two kinds of root *Sūtras* and commentary.

The Root *Sūtra* has explained the main cause of moral fall (stained with sin) of ordained monks and nun vows.

The forth *Vinaya Sūtra* is the extensive analytical *Vinaya* to make the finalization of *Vinaya* teachings.

The *Vinayakshudrak* is the *Sūtra* of completion of both root and extensive *Vinaya Sūtra*.

Bodhisattva vows:

In *Bodhisattva's Sūtra* it has been mentioned that there are eighteen root transgressions and forty six wrong conducts of the *Bodhisattva* vows.

1. Praising oneself and belittling others
2. Not giving material aid or teachings of *Dharma*
3. Not listening to when someone declares his offences
4. Abandoning the teachings of Greater Vehicle
5. Misusing the offerings to the three jewels of refuge
6. Abandoning the *Dharma*
7. Disrobing monks and nuns
8. Committing any of the five boundless actions
9. Holding wrong views
10. Destroying places of worship or pilgrimage
11. Teaching emptiness to improper receptacles
12. Turning people away from working on Enlightenment
13. Abandoning the vows of individual liberation
14. Lying exorbitantly of superhuman attainment
15. Mistreating the Lower Vehicle doctrine
16. Misappropriation of the property of the three jewels
17. Holding corrupt ethical discipline
18. Abandoning the mind of Enlightenment (*Bodhicitta*)

The essence of the formation of an enlightened attitude is the desire for perfect Enlightenment in order to be able to work for the benefit of others.

In *Abhisamayālankāra* it is expressed:

The formation of an enlightened attitude
Is the desire for perfect Enlightenment
For the benefit of others.

Therefore, many classifications are there of *Bodhisattva's* vows, but all vows are included in these two formations of enlightened attitudes viz:

An Enlightened attitude, in brief,
Is known to be of two types:
One where there is aspiration
And another where one actually
Strives to win Enlightenment.

Tantric Vows:

The trainee should strive to observe the vows and commitments with strong determinations. The trainee should recognize the vows and commitments, which are divided into two, i.e., root and course.

The fourteen root downfalls are as follow:

1. Abusing the spiritual guide.
2. Disregarding any precept.
3. Criticizing oneõs *Vajra* brother and sister.
4. Abandoning love for any being.
5. Giving up aspiration or the mind of Enlightenment.
6. Despising the *Dharma* of SÎ tra and *Tantra*.
7. Exposing the secret of *tantra* to an unsuitable person.
8. Mistreating oneõs body.
9. Abandoning Emptiness.
10. Associations with bad friends.
11. Not being mindful of meditating on emptiness.
12. Destroying otherõs faith.
13. Not observing the pledges and commitments.
14. Scorning women.

Eight major *Tantric* vows:

1. Relying on an unqualified consort.
2. Being in union without the three recognitions.
3. Revealing *Tantric* secrets to those who are not proper vessels.
4. Arguing in the assembly.
5. Giving wrong answers to sincere questions.
6. Spending more than seven days in the home of a *Hearer*.
7. To have pride of a false *yogi*.
8. Giving teachings to those who do not have faith in them.

7. To lose the awakening experience achieved with the blessing of the holy guru amidst the clumsy, confused and irreligious activities is an incompensateable loss to this human life.

8. To sell out invaluable and profound instructions[8] of the great *Siddhas* to unfortunate and unworthy common men for shake of ordinary material benefits is an incompensateable loss to this human life.

9. All the sentient beings must have been our kind parents in any one of our previous births. So, we ought to acknowledge our gratitude to them. We not only forget them, but also react against them with different attitudes (desire, anger, pride, greed, attachment and envy). It is also an incompensateable loss to this rare human life.

10. To close the three gates (body, speech and mind) in the practice of *Dharma* by indulging oneself in luxurious material life during his full youthful is also an incompensateable loss to this rare human life.

The ten necessary things:

1. It is necessary to be disciplined[9] oneself in order not to be deprived from his own original and unique concepts by misled advice.

---

8. The essence of the spiritual communication or oral transmission of our very kind teachers or *Sīdhas* who give the perfect teachings to us about the definitions between the right and wrong, positive or negative actions by understanding the most important meaning of the *Dharma* during their power of meditation and study.
9. We need to have absolute self-confidence to take a great decision.

2. It is necessary to accomplish the instructions of oneӧs supreme *guru* with faith and diligence through the arising of faith and intense diligence; you are able to put the instructions of the *guru* into practice.

3. It is necessary to identify the difference between the right and wrong instructions[10]; but one should not make mistakes and misunderstand the conception of the holy *guru*.

4. It is necessary to execute the intentions of the holy *guru*, with transcendental wisdom,[11] faith[12] and diligence.

5. It is necessary to meditate and churn over oneӧs deeds and to distinguish between the good and evil deeds through possession of mindfulness, attention and conscientiousness,[13] so that one can keep these three entrances unstained by the defects of faulty conduct.

---

10. The faulty and good qualities (merits and demerits) of instruction: The instruction should remove all negative thoughts from self and otherӧs mind and should develop the good qualities in the mind. Initially, the instruction should not be mixed with the fault and should be the skilful instruction. During the period of practicing this pure and positive instruction, if the disciple has not abandoned the negative mind and does not generate the *Bodhicitta's* mind, he has no chance to increase the good qualities in his mind. Therefore, we must skillfully examine it and understand the right and wrong sense of the instruction and do not make mistake to define between these two qualities to practice the instruction in our mind.

11. Wisdom is one of the five determining factors among the 51 mental factors or different objects. The five determining factors are: aspirations, belief, mindfulness, nature, differences and the definitions of it to define between the concentration and wisdom. To take the analytical objects and to understand the cultivation of wholesome actions, to abandon the

unwholesome and to make clear the reality of the *Dharma* from the suspicious mind is called wisdom. It is the exact analysis of the whole reality.

In *Dharma Samghra* it is said:

The knowledge that the whole reality is without origination is the perfection of discriminating awareness. It is an awareness in which the whole reality is experienced as being nothing by nature; without origination, basis or foundation.

12. Devotion is one of the eleven mental factors of virtues, which generates the pleasure with full of trust on the perfect objects. The faith, conviction about *Karma* and its results, the truth and the Jewels are the longing faith, and a pure faith of mind.

    In *Dsadharmakasūtra* it is said:

    Positive qualities do not grow
    In men without confidence as
    Just as a green sprout
    Does not shoot from a burnt need.

    It is of three kinds : testing, longing and lucid.

13. Mindfulness is one of the five determining mental factors that prevent forgetfulness.

    Mental alertness, which is the faculty of mind, maintains a conscious watch for inclination of the mind towards mental dullness or agitation especially during meditation.

    Guarding Alertness in *Bodhicaryāvatāra* it is said:

    It is better to be without wealth,
    Honour, body and livelihood,
    And it is better to let other virtues deteriorate,
    Rather than ever to let (the virtues) the mind decline.
    O you who wish to guard your minds,
    I request you with folded hands;
    Always put forth yourself to guard
    Mindfulness and alertness!

6. It is necessary to practice upon the tutelary deity with a stable, purified and independent thorough possessing of courage and the armor like diligence.[14]

7. It is necessary to be without attachment and craving of conduct and not to entrust the nose-rope in the hand of other.

8. It is necessary to always be diligent in gathering the two accumulations of merits by practicing the preparatory performance and dedication[15] from the core of the heart.

9. It is necessary that one turns one's mind to benefit the sentient beings both directly and indirectly with loving-kindness and compassion.

10. It is necessary that one should not mistake all things to be substantial and inherently that furnish essential characteristics through the possesion of knowledge, understanding and realization.

The ten dependable things:

1. One should take refuse in a holy *guru*, who possesses supreme knowledge and compassion.

2. One should take shelter in the monastery, which is isolated from the society, spiritually pleasant, blissful and established with the divine blessing.

---

14. Effort moral fortitude and courage protect the mind like the armour protecting the body from the weapons. But here it means to make the serious effort to practice *Dharma*. The real meaning of armour like effort and moral fortitude is to tolerate all the difficulties during the time of study and practice of *Dharma* and keep continuously the practices of *Dharma*.

15. The right preparation (to generate the *bodhicitta* mind), the right basis of the thing (to realize the emptiness), and the right dedication are what the so-called practitioners used to practice for their Enlightenment.

3. One should take stable companions like views; character and practice keep with equal importance.

4. Keeping in mind that livelihood[16] is full of faults and leads to sinful deeds; one should keep himself confined to limited livelihood.

5. One should take shelter in the lineage instructions of *Siddhas* by giving up the partial outlook.

6. One should apply the materials, medicines, mantras and deep interdependence that are beneficial to oneself and others.

7. One should take food that benefits his health and should follow the path of method for sound health.

8. One should take shelter in *Dharma* and conduct to benefit himself through experience.

9. One should teach only to faithful and fortunate disciples.

---

16. In *Bodhicaryāvatāra* it is said:

> Due to torment involved in collecting it,
> Protecting and finally losing it,
> I should realize wealth to be fraught with infinite problems.
> Those who are distracted by their attachment to it have
> no opportunity to gain freedom
> From the misery of conditioned existence.

Thus, the person having many possessions is tormented first while trying to accumulate wealth, then in having to guard it, and lastly through losing it. Persons of few desires, however, are not troubled in this way.

10. One should always have mindfulness and alertness upon the four kinds of conducts[17] and should use them in life.

The ten things to be given up:

1. Give up the master whose actions are always mixed with the eight worldly *Dharma.*
2. Give up those friends and companions whose company affects your mind and experience negatively.
3. One should abandon those places[18] and monasteries which nourish more laziness and violence.
4. Give up that wealth which is amassed through pretension, theft, robbery and cheating.
5. Give up those actions and activities that affect your mind and experience.
6. Give up that food and conduct which are harmful both mentally and physically.

---

17. The four bodily activities are: going, walking, sleeping and waking.

18. Abandon the close association with objects prone to generate the violence as a part of religious activities and developing the laziness.

In Thirty-seven *Bodhisattva's* Actions it is said:

> Whenever we associate ourselves with a person having wrong views,
> There always increase the negative activities in our mind.
> So, it is necessary to avoid living together with such persons.
> And tame our own mind to cultivate the *Bodhicitta*.

In the *Bodhicaryāvatāra* it is said:

> Monks desiring to practice
> Should find quiet and solitary places,
> And having abandoned all wandering thoughts,
> May they meditate with flexible mind.

7. Give up fixation and attachment that binds you with desire, hope and greed.

8. Give up the careless and shameless conduct[19] that compels others to lose their faith in you.

9. Give up the meaningless actions and activities walking and sitting.

10. Give up the habit of hiding your own faults and exposing otherôs.

The ten things not to be abandoned:

1. Compassion is the root cause of benefit to others; so it must not be abandoned.

2. The appearances of various aspects are the radiance of the mind; so it must not be abandoned.

3. All thoughts (nature of relativity) are the transitory reflection of *dharmata* only; so they must not be abandoned.

4. Defilements are instrumental of cultivating wisdom; so they must not be abandoned.

5. The desirable objects that appear to the five senses are like the water and fertilizer for experience and realization; so they both must not be abandoned.

---

19. We should always maintain a good charter in the society. It is, therefore, said whenever we understand all knowledge as it has the Buddha, we should always maintain our charters among the world of men.

In *Bodhicaryāvatāra* it is said:

> Having observed or inquired about what is proper,
> I should not do anything that would be disliked by the people of the world.

6. Sickness, suffering and sorrows are like our teacher; so they must not be abandoned.
7. The enemies and obstructers are exhortation of the *Dharmata;* so they must not be abandoned.
8. It is a boon to achieve spontaneity; so it must not be abandoned.
9. Path and method are always support to proceed on the path of wisdom; so they must not be abandoned.
10. What is accomplished[20] through *sādhana* is the physical conduct of *Dharma*; so it must not be abandoned.

The intention to benefit others, which needs little physical ability, must not be abandoned.

The ten things to know:

1. Since the external appearances are deceptive,[21] one should treat it as unreal.
2. Since the internal mind is selfless, it should be treated as empty.

---

20. Have the time to work or possibility what we have to do.

21. Whatever appears in (the manifestation of) oneô s own mind:

The nature of mind itself is primordially free from fabrication. Knowing this, it is the practice of *Bodhisattvas* not to conceive the signs of objects and subject whatever appears to us as mere mind-both the phenomena of the cyclic realms and those realms beyond the cyclic. This is either a way of saying that external phenomena are a part of the mind, which is related to the *Chitamatrin* School (of Mental School only) or the view of *Yogācāra Svatantrika Mādhyamika*. For example, the dream and magical appearance, whatever appears at that time has no true inherent existence. It is mere appearance. As it is said:

There is nothing truly existent without the basis of imputation. There are only the labels bestowed by the deluded consciousness upon entities such as self and other, cyclic existence, nirvaÅa and so forth. So all the appearances are emptiness, because it is non-inherent existence.

3. Since the thought arises from some condition, it should be treated as incidental.

4. Since the body and speech are products of elemental forces, they should be treated as impermanent.

5. Since all the pleasures and sufferings of sentient beings arise from *karma*[22], the result of actions should be treated as unfailing (non-deceptive).

---

22. The result of the happiness and miseries arises from the positive and negative actions.
As Buddha says in the *Sūtra of a Hundred Actions:*

    The joys and sorrows of beings,
    All come from their actions.
    The diversity of action
    Creates the diversity of beings
    And leads to their diverse wandering.
    Vast indeed is this net of actions!

The world is made and produced by *Karma*; beings are the result of and originated from it as motive; they are divided into groups and status based on it.
It is said in *Abhīdharmakoṣ:*

    The variety of the world is born from *Karma;*
    Karma is motivation and motivatedness.
    The motivation is mindǒs activity.
    What are set up by the motivation are bodily and verbal activities.

In *Sūtra of Hundred Actions* it is said:

    Even after hundred *Kalpas*,
    The actions of beings are never lost.
    When the conditions come together
    Their fruit will fully ripen.

So the *Karmic* effects are very deep and it is said in the *Sūtra* that the view is higher than the sky, but action and their effects are finer than flour. So, we must pay minute attention to our actions and their effects.
Even the *Arhats* (exceptional individuals) also have experienced the effects of their own past actions. How can we whose collective negative actions from the beginningless time in our wandering through the realms of *Samsāra* are already innumerable ever hope to get free from *Samsāra,* while we still go on accumulating them? Even to escape from the lower realms would be different. So let us avoid the slightest misdeed.

6. Since suffering is the cause of renunciation, it should be treated as a spiritual teacher (*Kalyāṇmitra*).

7. The pleasure and comfort of this life are the causes of rebirth; so they should be treated as craving and attachment to *Mara*.

8. Merry-making in the gathering and festivals are obstacles against the accumulation of merit; so they should be treated as obstacles of merit.

9. The obstacles and accidents urge to cultivate virtues. So the enemies and obstacles should be treated as our teachers.

10. The absolute truth[23] is that all phenomena are without a nature; one should know everything to be the same.

The ten things to be practiced:

1. After entered into the gate of *Dharma,* do not indulge in the worldly life and practice in accordance with *Dharma*.

2. After giving up your native place, do not settle yourself permanently elsewhere; practice without attachment.

3. Give up arrogance and practice in accordance with the instructions of your holy *guru*.

4. Do not just teach; train your mind through hearing contemplation and churning over the *Dharma*; practice what you have learned.

---

23. Two Truths:

Āchārya Nāgārjuna says in his Fundamental Text called ôWisdomâ

Doctrines taught by the Buddha
Rely wholly on two truths:
Worldly conventional truths
And truths that are the ultimate.

Also, in the *Meeting of the Father and Son* it is said:

> He who knows the world, without listening to others,
> Teaches with just these two truths:
> Conventionalities and the ultimate.
> There is no third truth.

In *Bodhicaryāvatāra* it is said:

> The truths are worldly deceptive truths
> And the ultimate.
> The ultimate truths are not objects, only experienced
> By the mind;
> The mind is deceptive.

In *Madhyamakāvatāra* it is said:

> Buddha says that all phenomena have two entities;
> Those found by perceivers of the true and of the false.
> Objects of perceivers of the true are realities;
> Objects of perceivers of the false are conventional truths.

The conventional truths are obscure to see the superior real meaning because the deceptive mind has the deceptive truths.

In *Madhyamikāvatāra* it is said:

> The ignorance obscures the entities of all *Dharma,* i.e., the conventional truth,
> Because the truths appear from the point of deceptive minds.
> But the Buddha says that the appearance is the mistaken mind,
> And all fictitious things are the conventional truths.

The ultimate truth is the disappearing knowledge and object of understanding by the *Arhat.*

In *Madhyāntavibhang* it is said:

The Ultimate is the object of the *Arhat;* so it has accepted both the truths.

Chandrakīrti's Supplement Commentary says: the Ultimate truth gains its entities through being the objects of certain high wisdom of those who see the reality. The Conventional gains its existence through the power of perceiving the false. Therefore, the two truths must be two types of objects of knowledge.

The Ultimate truths are the objects known by the wisdom that realizes emptiness, while the conventional truths are objects known via conventional valid cognition. Therefore, the basis of division is the objects of knowledge.

5. When realization has arisen in mind, do not be satisfied with it and without being complacent, practice without distraction.

6. After achieving the spiritual experience through meditation, do not enter into the life of community and carry-on practice till you attain the Enlightenment.

7. Having promised and committed yourself, do not involve in the three gates in irreligious activities; practice the three trainings. (*Triśikśa*)

8. Having generated the *Bodhicitta* (Supreme Awakening), perform all practice for the benefit of others, by giving up your own selfishness.

9. Having entered the world of *tantra*, do not indulge your three gates in ordinary works; practice about the three *Maṇḍalas*.[24]

10. In your youth, do not wander meaninglessly; practice *Dharma* in the presence of a holy teacher.

The ten things to be emphasized:

1. At the very begining the practitioner should emphasize on hearing and analysis of *Dharma*.

---

24. The three kinds of *Mandalas* are as follows:

    1. The natural formed vein and physique are the *Maṇḍala* of base.
    2. The image or shape made on canvas and sand powers is the *Maṇḍala* of method and path.
    3. The natural purification is the result of the *Maṇḍala* of meditation. Or

    A circle of natural
    A circle of meditation
    A circle of image.

2. The practice of meditation done with experience should be emphasized to more arisen practice.
3. Until you attain stability of your mind, emphasize on living in solitude.
4. If excitement predominates[25] mind, emphasis should be given to control it.
5. If torpor and depression predominate, emphasis should be given to a little nap of mind in order to be active again.
6. Until the mind is stable, emphasis should be given to contemplation.
7. Through your stabilized in even placement, emphasize on attaining Buddhahood.
8. If unconducive conditions are many, emphasize on practicing three folds of patience.[26]
9. If desire and attachment[27] grow in stature, emphasize on forceful renunciation.
10. If love and compassion weaken, emphasize on the cultivation of *Bodhicitta*.

---

25. The deconcentrated mind which always moves on the outer objects is called deconcentration. The deconcentrated or laughing mind is one of the twenty close defilements and it is the mind which is affected by desire and hatred.
26. An ethical man is impatient; he is roused to anger and loses in a moment whatever merit he has acquired from previous liberal behaviour.
Therefore, it is said in *Bodhisattvapitaka:*

> Anger, indeed, destroys the basis of the

Good and wholesome that has been
Accumulated through hundred thousand aeons.

In *Bodhicaryāvatāra* it is said:

All the liberality and Buddha worship
That has been practiced and accumulated
As merit through thousands of ages
Is destroyed in a single burst of rage.

The essence of patience is to be prepared for every event.

In the *Bodhisattvabhūmi* it is said:

To be ready for everything without bothering about material considerations and filled with pure compassion is the essence of *Bodhisattva's* patience.

I. Patience means to be ready to cope with a harmful person. At the present it is a harmful person because in former lives such a man may have been our father or mother, brother or sister, or teachers. Since the benefit is derived from them it cannot be assessed. It is not fit that I now retaliate for the harm they have done earlier.

II. The second type of patience puts up with misery.

III. The third is ready to investigate the nature of the whole of reality.

The first two mean to show patience by having investigated the real nature of a harmful person, misery, and they are relative. The third, which must be taken in an ultimate sense, is showing patience by having understood the harmony that runs through the whole of reality.

27. Regarding attachment in *Thirty Seven Practices* of *Bodhisattva* it is said:

It is the practice of the *Bodhisattvas* to renounce clinging attachment when they come across with pleasure giving objects:

For although they appear beautiful, like rainbow in summer,
they should not be seen as truly existent.

Objects in a balanced fashion, so we must become aware of the reality of phenomena in order to achieve that. Once we understand the mode of existence of phenomena, their misleading appearance and actual lack of inherent existent detachment from the belief in their intrinsic existence arises. We will never be misled when we know the deceptive nature of their appearance and relate to them properly.

The ten exhortations:

1. Considering the difficulty to obtain the very rare human life and sources, exhort yourself to practice the genuine *Dharma.*
2. Considering the death and impermanence of life, exhort yourself to cultivate the virtues.
3. Considering the unfailing results of actions, exhort yourself to abandon wrong deeds.
4. Considering the defects of *Samsāra*, exhort yourself to accomplish liberation (*Nirvāṇa).*
5. Considering the suffering of the beings of this *Samsāra,* exhort yourself to cultivate the *Bodhicitta* in your mind.
6. Considering the existent evil thought in the minds of the sentient beings, exhort yourself to hear and reflect *Dharma*.
7. Considering the difficulty of abandoning the habits of evil thoughts, exhort yourself to practice meditation for giving up them.
8. Considering the result of the defilement in this age of decadence, i.e., *Kalyug*, exhort yourself to prevent the bad deeds.
9. Considering the many unconducive conditions present in this age of decadence,[28] i.e., *Kalyug,* exhort yourself to be patient.

---

28. The degenerated period occurs when the tradition of Buddhaĝs teachings is no longer pure and the world situation makes it difficult to practice properly; it also refers to the period of the universe when the duration of human beings is decreasing from the hundred to ten years.

    There are many disturbances seen in the degenerated age:

    1. The decrease of the duration of life.
    2. Perversity in thoughts, or religious disbelief.
    3. The five poisons.
    4. Difficulty to convert.
    5. Degenerated age or time.

10. Considering the emptiness of worthless activities, do not waste your valuable human life, and exhort yourself to be diligent.

The ten deviations from Dharma:

1. If one has little faith and sharp intelligence, he remains as a speaker forever, which is a deviation.
2. If one has deep faith and little intelligence, his effort goes meaningless, which is a deviation.
3. In the lack of instructions, a courageous person takes to evil and faulty ways, which is a deviation.
4. In the lack of hearing and reflection,[29] meditation is obscured

---

29. Without first eliminating doubts through study, we will never be able to practice meditation. It is said:

> To meditate without having studied
> Is like climbing a rock when we have no equipment.

Eliminating doubts through study doesnât mean that we have to know all the vast and innumerable subjects that there are to be known. In this short life time and degenerated era, it would never be possible to know all the subjects. Whatever the teachings we are going to put into practice, we should know exactly how to do so from beginning to end without a single mistake. Any hesitation we might have, we should clear away by reflecting on those teachings.

Milarepa says:

You can tell whether some one has eaten by how red his face is. Similarly, you can tell whether people know and practice the *Dharma* and whether it works as a remedy for their negative emotions and ego-changing.

Geshe Tonpa says:

If it counteracts with negative emotions it is *Dharma.* If it doesnât, it is non-*Dharma.* If it doesnât fit with worldly ways, it is *Dharma.* If it fits, it is non-*Dharma*.

If it fits with the scriptures and your instructions it is *Dharma*.

If it doesnât it is non-*Dharma*.

If it leaves a positive imprint, it is *Dharma*. If it leaves a negative imprint, it is non-*Dharma*.

Therefore, we should study first before practicing *Dharma* to be the properly practiced of the *Dharma.*

with the darkness of ignorance and false faith for which the meditator does not achieve the goal. This is a deviation.

5. After understanding the *Dharma* and the nature of wakening, if it is not practiced, one becomes a lazy religious practitioner. It is a deviation.

6. If oneȍs mind is untrained after the methods of great compassion,[30] there is very possibility in following the path of *Hīnayāna*. It is a deviation.

7. If oneȍs mind is untrained after wisdom and emptiness, the person concerned travels about the mire of *Samsāra*. It is a deviation.

---

30. The compassion is that which is the desire to liberate beings from misery and its causes.The method of its practice is our capacity for feeling deep compassion for our mother. If she feels otherwise about or is boiled alive, or if in very cold weather blisters appear on her body, break and begin to ooze. So also, since all sentient beings who are now in hell have in fact been our mother, how should we not feel compassion for them when they are struck to the core by such misery? Compassion should be practiced in the desire to free them both from it and its cause.
Our mother is pained by thirst or hunger, suffers from disease and fever and is disheartened by fear and anxiety. The compassion should be practiced in desire to liberate them from it.

When someone in whom benevolence and compassion are born, praises as greater than himself, he becomes filled with excellence.

If the practitioners do not practice the great method of compassion he may make mistake to fall down into the lower path of practice. So it is important to practice and generate the great compassion in mind before going to practice the *Dharma*.

8. If the eight worldly *Dharmas* are not overcome, the last deed follows the path of worldly *Dharma*. It is a deviation of whatever you do becoming a worldly decoration.

9. If one has too much attachment and interest to oneŏs house, household articles and oneŏs town, he always works to please that people and follow his way. It is a deviation.

10. When one has knowledge and spiritual power, but an unstable in mind and always follows the path shown by ordinary priests for their rituals. So, is a deviation.

The ten confusions to be identified:

1. Confusion occurs between faith and desire.[31] So, identify them.

2. Confusion occurs among love, compassion[32] and ttachment. So, identify them.

---

31. As it is to be feared that devotion may be mistaken for attachment. It is important that these two and the object of oneŏs faith should not be confounded. The first is what may be called divine-love; the second, i.e., desire-attachment or love for oneŏs wife, children, worldly things and the five sensual objects etc.

32. When benevolence and compassion are born in us, out of affection for sentient beings we can not bear the idea of attaining liberation for ourselves alone. Therefore, Benevolence and Compassion must be developed. The Teacher *Manjuśrikīrti* also affirms:

Benevolence and Compassion for single movement and the interests of others are safe-guarded by Benevolence and Compassion, not by hatred. All the sentient beings are happy and be its cause; all be free from all sufferings and be its cause. To generate the perfect compassion initially one must generate the tranquility. Without generating the tranquility in mind, compassion cannot be generated. To generate the compassion and benevolence towards our own relatives, mother and father, brothers and sisters, etc. are not the kind of desire. ñThey are my mother and brother and friends, and they will help me lot and I will generate the benevolence and compassion to themò is the sort of desire. So the object of the Benevolence, Compassion and Tranquility should be equal for all our friends and enemies, because the relative compassion is a kind of desire.

3. Confusion occurs between the emptiness of nature of all knowledge and the emptiness of human intellect. So, identify them.

4. Confusion occurs between the nature of emptiness of the phenomena (*Dharmadhatu)* and the view of annihilation.[33] So, identify them.

5. Confusion occurs between experience and realization. So, identify them.

6. Confusion occurs between the virtuous and the show[34] people. So, identify them.

7. Confusion occurs between the loss automatically done and the loss carried out by *Mara*. So, identify them.

8. Confusion occurs between the deeds of *siddhas* and conjurers. So, identify them.

9. Confusion occurs between deeds that benefit others and oneself. So, identity them.

---

33. Emptiness and Nihilism:

To define between the reality of things (*dharmadhatu*) and nihilism. The reality of aggregate of physical body and other four aggregations are emptiness, which are called the sphere of reality (*dharmadhatu*). The meaning of nihilism is not to believe in *Karma* and Action and the rebirth. So, we donǎt make wrong interpretation between the *dharmadhatu* (emptiness) and nihilism.

34. Pureness from all negative actions and to shun evil of the body, speech and mind is called the noble or pure moral conduct.

The worldly one is modestly of the indiscipline and good character in the society.

10. Confusion occurs between skillful methods and pretentious skill. So, identify them.

The ten unmistaken principles to be observed:

1. To leave home without attachment to anything, to take ordination, and to be homeless is an unmistaken principle to be observed.
2. To venerate the holy *guru* and the well-wishers like that of turban on the head is an unmistaken principle to be observed.
3. To combine the hearing, reflection and meditation on the right *Dharma* is an unmistaken principle to be observed.
4. Modest conduct and high thinking are an unmistaken principle to be observed.
5. To have broad view, open mind, and strong commitment is an unmistaken principle to be observed.
6. To have supreme wisdom and less pride is an unmistaken principle to be observed.
7. To be rich with instructions and in practice of the *Dharma* is an unmistaken principle to be observed.
8. To have the supreme experience and Enlightenment without arrogance and vanity is an unmistaken principle to be observed.
9. To live, especially, in solitude and to refrain away from the community is an unmistaken principle to be observed.
10. Detaching oneself from selfishness, to do welfare to others is an unmistaken principle to be observed.

The fourteen useless deeds:

1. Having got the rare human life, not to observe the *Dharma* is like returning empty handed from the Island of jewels. So the life is useless.
2. Having entered the ordination of *Bhikşu* to remain indulged in worldly life is like a moth dying in the flame of fire. So the life is useless.
3. Having no faith[35] in *Dharma* while living with a great teacher of *Dharma* is like dying of thirst while living on the shore of an ocean. So the life is useless.

---

35. Faith: To generate the faith in mind is the foundation stone of all the practices of *Dharma*.

Confident faith is the faith in the Three Jewels that arises from the depth of our hearts, once we understand their extraordinary qualities, and the power of their blessing. Faith is like a seed from which everything positive can grow. If faith is absent, it is as though that the seed has been burnt. The *Sūtras* say:

> In those who lack faith
> Nothing positive will grow,
> Just as from a burnt seed
> No green shoot does ever sprout.

Among the seven noble riches, it is said that the faith is the most important. It is said:

> The precious wheel of faith
> Rolls day and night along the road of virtue.

Faith is the most precious of all our resources. It brings an inexhaustible supply of virtues, like a treasure house. It carries us along the path to liberation like a pair of legs, and gathers up everything positive for us like a pair of arms.

Buddha says:

> For all who think of Him with faith
> The Buddha is there in front of them
> And will give empowerments and blessing.

Thus, we need to generate the faith in our mind before going to the front of *gurus* and *Dharma.* No benefit to be in front of *gurus* and practitioners without having the faith towards *guru* and *Dharma.*

4. *Dharma* that does not cure the four basic faults[36] and ego is like an axe that does not cut down the poisonous tree. So, life is useless.

5. Instructions are worthless if they do not mitigate the hindrances just like medicines in the bag of a physician not being used for a patient. So, life is useless.

6. *Dharma* untranslated into the real life is like the recitations of a parrot who does not understand the meanings. So, life is useless.

7. To give in charity the wealth amassed though pretension, cheating and stealth is just like wasting the sheepskin in water. So, life is useless.

8. To venerate the three Jewels by harming the sentient beings is just like serving the mother with the flesh cut off from child and being cooked. So, life is useless.

9. By taking this birth for granted and in order to be happy by oneself through deception and patience is just like an attempt to attach a mouse to a cat. So, life is useless.

10. To perform the great acts of virtue for accumulating fame, name and wealth in this life is like exchanging a wish-fulfilling jewel for a wood apple or for a little fried flour. So, life is useless.

11. After having sufficiently studied and hearing about *Dharma,* if the mind does not change, the person concerned remains

---

36. The four root instructions of the vows of *Bhikşu* and ordinary Buddhist for self-emancipation is not to take life, not to steal, not to do sexual misconduct and not to tell lies. These four are the root vows of the *Bhikşu*. If they fail these root vows, they have no more chance to get the vows. Thus, these four instructions are called the root vows of the Buddhist *Bhikşu* and an ordinary Buddhist.

insufficient and worthless, as a physician is unable to cure himself of tuberculosis. So, life is useless.

12. The rich instructions are worthless, if not translated into real life just like the lost key to the treasury of a rich person. So, life is useless.
13. To teach *Dharma* without proper understanding of its real meaning is like a blind person leading another sightless one. So, life is useless.
14. To overlook the practical aspect of life because of the fast experience gained from tricks, and not to search for the true nature of things are just like assuming brass to be gold. So, life is useless.

The eighteen prohibitions against hidden evil for practitioners of the Dharma*:*

1. While living in solitude to work for fame and happiness in this life is a prohibition for the practitioner of the *Dharma.*
2. To accomplish oneĉs own desires by being the leader[37]of the mass is a prohibition for the practitioner of the *Dharma.*

---

37. To lead others to spiritual practice by giving empowerments, explaining the *Dharma*, transmitting texts and so forth is to work for the good of others. However, when oneĉs own selfish desires have not disappeared yet, it would be nothing but a show. *Atīśa*ĉs disciples once asked him when they might be able to teach others and work for otherĉs benefits etc. His reply was this:

    ñYou may guide others once you have realized the emptiness and developed clairvoyance.
    You may work for their benefit once your benefit is no more left to do.
    This degenerated time is no time for boasting;
    It is a time for arousing determination.
    This is no time for holding high positions;
    It is a time for keeping to a humble place.
    This is no time for having servants and disciples;
    It is a time for living in solitude.
    This is no time for taking care of disciples;
    It is a time of taking care of yourself.
    This is no time for analyzing the word;
    It is a time for reflecting on the meaning.
    This is no time for being out and about;
    It is a time for staying in one place.ò

3. Not to fear for committing sins by being a learned religious person is the prohibition for the practitioner of the *Dharma.*
4. Having heard sufficient instructions, to get indulged in ordinary life is a prohibition for the practitioner of the *Dharma.*
5. While observing the moral conduct thoroughly, to be highly ambitious is a prohibition for the practitioner of the *Dharma.*
6. Having good experience and having realized the supreme knowledge thoroughly, not to be able to control oneȏs own mind is a prohibition for the practitioner of the *Dharma.*
7. Having entered into the ordination of *Dharma,* not being able to give up the common anger and the very nature of ordinary life of human affairs is a prohibition for the practitioner of the *Dharma*.
8. Having entered into the ordination of *Dharma* by giving up material life, once again to return to the material life of a common man is a prohibition for the practitioner of *Dharma.*
9. Knowing pretty well what *Dharma* is, not to practice it is a prohibition for the practitioner of the *Dharma.*
10. After having commitment of the *Sādhana*,[38] not to fulfill it is a prohibition for the practitioner of the *Dharma.*

---

38. The mind, which moves from one object to another without a momentȏs rest, should always be guarded from that object that favors the rise of the mental afflictions. In *Nāgārjuna's Letter to a Friend* it is said:

> Keep watch over the fleeting mind as though it were great
> Learning, a son, a treasure, or your life force.
> Recoil from sensory pleasures, for they are like
> A snake, poison, a weapon, and enemy and fire.

In *Bodhisattacaryāvtāra* it is said:

> First of all one should examine well what is to be done
> To see whether he can pursue it or cannot undertake it.
> If he is unable, it is best to leave it,
> But once he has started he must not withdraw.
> The superior persons do not make more commitment for the practice,
> If so, they do practice *Dharma*, what they have committed.
> Then, they never leave their commitment of practice until their death
> Like carving the letter of the rocks.

11. Having done all the acts in accordance with the *Dharma,* not to improve the moral character is a prohibition of the *Dharma.*

12. Having all food and clothes spontaneously, but not to part with it is like roaming about aimlessly amidst a community, which is a prohibition for the practitioner of the *Dharma.*

13. To spend oneĉs power accumulated from virtuous deeds entirely for the healing of the patients and for the happiness of a child is a prohibition to the practitioner of the *Dharma*.

14. To teach the profound instructions only for food and wealth is a prohibition for the practitioner of the *Dharma*.

15. To praise oneself indirectly and to censure others is a prohibition for the practitioner of the *Dharma*.

16. To give instructions to others, while oneĉs own mind is contrary to *Dharma* is a prohibition for the practitioner of the *Dharma*.

17. To be unable to live in solitude and not to live with the company of the people is a prohibition for the practitioner of the *Dharma*.

18. To be anxious and worried both in the time of happiness and sorrow is a prohibition for the practitioner of the *Dharma*.

The twelve essential things:

1. It is essential for the practitioner to have faith, arising from deep fear of birth and death as well as to consistently practice *Dharma* with the knowledge that birth and death are true to life.

2. A *guru* who shows on the path of liberation is essential.
3. The wisdom[39] for understanding the meaning of *Dharma* is essential.
4. Diligence like amour and courage is essential.
5. Not being complacent with the three trainings and the two accumulations, cultivating more virtues is essential.

---

39. It is impossible to attain the Enlightenment without generating proper awareness. For example, the blind men without a guide cannot reach their desired destination.

As it is said in the *Madhyamikāvatāra*:

> Just as a man that has eyes that see
> Leads the whole crowd of blind men easily
> To the desired country, so discriminating awareness
> Gathering the eyeless virtues (of liberality and so on)
> Leads the practitioner to Buddhahood.

In the *Prajñāparamitasamūccayogātha* it is said:

> How will a million blind men, or even more
> Ever enter a city, not knowing the road to it
> Since in the absence of discriminating awareness
> the other five Perfections are blind.
> Without this awareness, the blind menôs guide,
> Enlightenment cannot be attained.
> The result of discriminating awareness is
> Fulfillment and effectiveness in our situation in life.
> Fulfillment is the attainment of unsurpassable Enlightenment.

It is stated in the *Saptāsatīka-Prajñāpāramita*:

Manjuśri, when one practices the perfection of discriminating awareness, a Bodhisattva *Mahasattva* quickly gains awareness to unsurpassable perfect Enlightenment. Effectiveness in our situation in life means that all happiness and all good is manifest.

It is said in the *Prajñāpāramitasamūccayogātha*:
All the good that is found among the Sons of Buddha *Sravaks, Pratyekbuddhas*, gods and men, stems from the perfection of discriminating awareness arising from wisdom.

6. A right view to realize the nature of all phenomena is essential.
7. Meditation in which the mind itself abides wherever it is placed is essential.
8. It is essential that all the conduct and all actions should lead to right path.
9. Proper instructions to abandon the hindrance, *maras,* mass destruction and the wrong path are essential.
10. Not confining instruction only to words, but to realize them in action is essential.
11. To have great confidence on a happy mind at the time of separation of body and mind is essential.
12. To accomplish *Trikāya* as the natural result of *Sādhana* is essential.

The eleven marks of a holy person:

1. The reduction of jealousy and pride is the mark of a holy person.
2. To have little desire and to be content[40] with the ordinary possessions is the mark of a holy person.

---

40. Contentment:

The teacher of gods and men, the Buddha declared that of all the riches in the world, the gold and the like, the very best was an attitude of satisfaction, whose nature consists of not savoring past experiences of wealth, not longing for such wealth in the future, and not being attached to it in the present.

Āchāraya Nāgārjuna says in his ñLetter to a Friend:ò

The teacher of gods and men declared that the attitude of being satisfied is the greatest of all riches. One should remain satisfied always. One knows satisfaction is truly wealthy, even without material possessions.

Therefore, always maintain an attitude of satisfaction: for if you do, you will be truly wealthy, though lacking any material riches such as gold and the like. The reason one is wealthy is that a person is able to remain satisfied.

3. To be without might, snobbery and arrogance is the mark of a holy person.

4. Not to show off oneself and censure others is the mark of a holy person.

5. To examine any action with alertness and perform with alert mindfulness is the mark of a holy person.

6. To uphold the result of the *karmic* action carefully accepting the truth like that of protecting the pupils of oneõs eyes is the mark of a holy person.

7. Without pretension of vows and *Samaya,* to act according to the demand of the situation is the mark of a holy person.

8. Without passionate and humiliating treatment to treat all the sentient beings essentially equal[41] is the mark of a holy person.

9. Not to anger with others for their sinful deeds, but to have patience is the mark of a holy person.

---

41. One should practice the meditation upon the Four Immeasurable as further preparation for the attainment of the composed states of the mind. *Āchārya Nāgārjuna* has illustrated it in the ñLetter to a Friendò in the following verse:

> Practice constant meditation upon loving-kindness,
> Compassion, joyfulness, equanimity,
> Even though you may not attain the highest goal.
> You will acquire the bliss of the *Brahma* Realm.

Loving-kindness is the desire that all sentient beings should come to get happiness. Compassion is the desire that they should come to be freed from suffering. Joyfulness is the gladness felt at the happiness they have acquired, and equanimity an even-mindedness consisting of absence of either desire or hatred, also directed towards all beings.

The Great *Drigungpa Lord Jigten Sumgon* in his Song of ñRealization of the Fivefold Profound Pathò has said:

> If we race the mare of love and compassion
> For the benefit of ourselves and not for others
> Neither will we earn the eulogy of human beings
> Nor will we obtain the blessing of gods.
> Attend, therefore, to the preliminary steps.

Before generating love and compassion, we should develop the equanimity towards all sentient beings as our mother. If we do not generate the equal equanimity for all beings, our love and compassion will become partial. It is because we make discrimination among human beings by having attachment for someone and hatred for the other. It is, therefore, essential for us to develop the equanimity without any discrimination to any human being. The real meditation on equanimity is to give up our hatred for enemies and affection for friends, and having an even minded attitude towards all beings, we should be free of attachment to those who are close to us and of hatred for those who are far-away from us.

Thus the four immeasurable Buddhist principles are the infinite love, compassion, affectionate joy and equanimity. Usually we practice the love first, but here we should practice the equanimity first to develop the attitude of freedom from attachment and hatred towards all sentient beings without failing to have our love and compassion.

The result of practicing the four immeasurable will acquire the attainment of *Nirvaṇa*. Yet even if one does not acquire this highest goal he will acquire a happiness which lies beyond the sensory realm, i.e., the happiness of the *Brahma* Realm set in the first of the Form of Realm. The reason for this is that the above meditations will bring one an experience of the peace of perfect meditation and will free from the torment of anger. The loving-kindness, equanimity, compassion and joy are the preparatory exercises leading to the attainment of the state.

10. To give other people all the credit of a victory to and to accept all defeat oneself [42] is the mark of a holy person.

11. To possess thought and conduct unlike common worldly people is the mark of a holy person.

The opposite deeds of a holy person are the marks of an unholy person.

The ten non- beneficial things:

1. This illusory body is perishable[43] and certain to be destroyed. So it is non-beneficial to give much attention to and serve this body.

---

42. Exchanging Oneself and Others:

Look at a person actually suffering from sickness, hunger, thirst or some affliction. Whenever anything undesirable or painful happens to you, generate heartfelt, overwhelming pity for the many beings in the three worlds of *Samsāra* who are now undergoing such pain as yours. Make the strong wish that all their suffering may ripen in you instead, and that they may all be freed from suffering and be happy. Whenever you are or feel good, generate the wish that your happiness might extend to bring happiness to all beings.

This *bodhicitta* practice of exchanging oneself and others is the ultimate and unfailing quintessential meditation for those who have set out on all paths of the *Mahāyāna* teachings. It is therefore said in *Sāsasta*:

> Offering gain and victory to others,
> Take loss and defeat for yourself.

Āchārya Śantideva says in *Bodhicaryāvatāra*:

If we have a sincere desire to overcome all our own and otherõs problems, we should give up our self-cherishing and consider others as precious as we now consider ourselves.

43. All the conditioned phenomena are impermanent.

Generally speaking, it consists in the experimental fact that everything composite is momentary. The Buddha himself has declared:

Oh !Bhikкu, everything composite is transitory.
However, you may ask, how are commentaries to be understood?
The reply is that the end of every accumulated is spending, of every rising falling, of every meeting parting and of all living dying.
This is expressed in a verse in the *Cheddu-jodpe-tsoms* (*Udānavārga*):

The end of every hoarding is spending,
Of every rising falling,
Of every meeting parting, and
Of all living dying.
The life is impermanent and must depart.

In *Bodhicaryāvatāra* it is said:

During my life I did not understand that my relatives, my body, wealth, possessions and everything would all be left behind and that I would depart alone from this life for the next. Out of my ignorance I committed such non-virtue for the sake of my relatives and friends and did much evil trying to destroy my enemies.

I understand now that my enemies, my relatives and friends and even I all eventually pass away and become as nothing. Similarly, my wealth, possession and everything will not exist more.

From the summit of the highest heavens to the very depths of hell, there is not a single being who can escape death.

It is also said in *Nynan Salve Tingyik* (Letter of Consolation):

Have you ever, on the earth or in the heavens,
Seen a being born who will not die,
Or heard that such a thing had happened.
Or even suspected that it might.
Everything that is born is bound to die.
Nobody has even seen anyone or
heard of anyone in any realms.

As *Āchārya Nāgārjuna* says:

Life, being in danger due to harm, is more impermanent than
a wind-blown bubble of water.
Most wondrous is the leisure of inhaling one breath, having
Exhaled another, and awakening from sleep.

2. Too much greed[44] and avarice in giving up trivial things is non-beneficial as men take nothing along with them when they will die.

3. The labour put into the construction of beautiful palaces and mansions is non-beneficial, as one does not possess them when dies. On the other hand, oneǒs corps will be put out from the door of the mansion.

4. To give wealth as a token of love to the children, nephews, and nieces is non-beneficial, as they will not have an instantǒs power to help one at the time of oneǒs death.

5. To give much attention to the concerns of the family and friends is non-beneficial at the time of death, as one has to die alone.

6. To increase the number of children, nephews and nieces as well as to give oneǒs amassed wealth them is non-beneficial, as everybody is perishable and everything is destructible.

7. The effort put into the acquisition of land, property and authority for the maintenance of luxurious life is non-beneficial, as one has to leave fully everything behind at the time of death.

---

44. Covetousness:

The object of the mental action of covetousness is anything that belongs to someone else, Covetousness includes all the desirous or exquisite thought, even the lightest; we might have thought about other peopleǒs property. Contemplating how agreeable it would be if those wonderful belongings of theirs were ours, we imagine possessing them over and over again, invent schemes to get hold of them, and so on.

The most outstanding action means that the desire to rob those who have renounced everything of the little they have is the most heinous crime of all types of covetousness.

8. By Entering into the gate of *Dharma* through faith, without conduct yourself in accordance with sincerity[45] is non-beneficial, as it turns out to be the cause of lower migrations (suffering).

9. Knowing *Dharma* very well and having trained the mind in hearing and reflection, if one does not practice he will have nothing by which to take death onto the path. It is non-beneficial at the time of death.

10. It is non-beneficial to remain with a holy *guru* for a long time and to have no faith and respect towards his teachings. You will not receive his instructions or blessing.

The ten self-accomplished sufferings:

1. To live the life of a worldly person without a wife is like a fool taking poison to suffer himself.

---

45. The Buddha says:

> I have shown you the methods
> That lead to liberation
> But you should know
> That liberation depends upon yourself.

The teacher gives the disciple instructions, explaining how to listen to the *Dharma* and how to apply it, how to give up negative actions; how to perform positive ones, and how to practice. It is up to the disciple to remember those instructions, forgetting nothing, to put them into practice, and to realize them.

Just listening to the *Dharma* is perhaps of some benefits by itself. But unless you remember what you hear you will not have the slightest knowledge of either the words or the meaning of the teaching which is not different from the teaching but mix them with your negative emotions; they will never be the pure *Dharma*.

The peerless *Dagpo Rinpoche* says:

> Unless you practice *Dharma* according to the *Dharma,*
> *Dharma* itself becomes the cause of evil rebirths.

2. Devoid of *Dharma*, to commit negative deeds is like a mad man jumping from an unreachable height to suffer himself.

3. Deceiving others with undue pretensions is like taking the poisoned food to suffer oneself.

4. To entrust the leadership[46] to a man of little intelligence is just like asking an old woman to guard the cattle. It is a self-accomplished suffering.

5. Not to labour for otherôs benefit through an excellent motivation, but to labour only for self-interest by the eight worldly *Dharma* is just like a sightless person wandering the northernôs oasis, which is a selfï accomplished suffering.

6. Undertaking a great endeavor for impossible tasks is like a weak person trying to carry heavy burden, which is a self-accomplished suffering.

7. Disregarding oneôs holy *guru* and the teachings of the Buddha is like a ruler ignoring his council, which is a self-accomplished suffering.

8. Giving up the meditation, to come back to the worldly life is just like a deer wandering into the valley for its possible death, which is a self-accomplished suffering.

---

46. An unwise leader:

> *Āchāraya Sa-skya Pandīta* says in ñTreasure of Good sayingsò:
>
> Under a corrupt leader, under the roof of a ruined house, and under a mountain prone to landslide people dwell always in fear.

The people who live under the bad nature of unwise leader one who are always doing the negative deeds may get fear and big trouble to them. For example, the people who are living under the unsafe house and beneath the landslides prone mountain are never safe in their lives.

9. Not to encourage the natural wisdom, but to be disturbed by the elaboration of distractions like a bird *(garuda)* with broken wings is a self-accomplished suffering.

10. Carelessly consuming the property[47] of the *guru* and the Three Jewels is like a small child taking fire into its mouth, which is a self- accomplished suffering.

The ten self-accomplished great kindnesses to oneself:

1. To abandon the human attachment, envy and dislike in order to practice the divine *Dharma* is a great deed to one self.

2. To abandon the worldly life and relatives and to take shelter in holy persons is a great deed.

3. To abandon activities of distraction and to hear, to reflect as well as to meditate upon the scriptures is a great deed to oneself.

4. To give up the intimacy with the members of the family and to live alone in solitude is a great deed to oneself.

---

47. In the noble land of India, as a rule, only those who had the highest attainments and were free from all harmful defects had the right to use funds donated to the *Sangha*, and the Buddha permitted no-one else to do so. But now-a-days people learn one or two tantric rituals and, as soon as they can recite them, they start to use whatever dangerous offerings they can get. Without having received the empowerments, without having maintained all the *Sanghas*, without having mastered the generation and perfection phases and without having completed the requirements of the mantras recitation, to obtain offerings by performing tantric rituals-just chanting the secret mantras perfunctorily like *Bonpo* sorcerers are a serious transgression. To use these dangerous donations is comparable to eating pills of burning iron. If ordinary people share them without having the union of the generation and perfection phases, they will burn themselves up and be destroyed. As it is said:

> Dangerous offerings are like lethally sharp razors;
> Consume them and they will cut the life pathway of liberation.

5. Having control over the sensual objects, to remain independent without attachment is a great deed to oneself.
6. To be content with ordinary things and to have no desire for luxuries and precious things is a great deed to oneself.
7. Not surrendering oneôs freedom to others, to meditate upon oneôs tutelary deity is a great deed to oneself.
8. Not taking care of the pleasures of this life, to cultivate the *Bodhicitta* in mind to obtain the permanent spiritual happiness is a great deed to oneself.
9. Abandoning fixation on the reality of things, to cultivate emptiness is a great deed to oneself.
10. Not using the three entrances (body, speech and mind) of our life in ordinary acts, but endeavoring to unify the two accumulations[48] is a great deed to oneself.

---

48. The two categories of meritorious accumulations:

The two types of meritorious accumulations are the accumulating of moral merit and the accumulation of wisdom. The generosity and the moral discipline of six perfections are the accumulation of moral merit and the practice. The contemplation and understanding of the emptiness consist of the accumulation of wisdom. The result of the positive offerings and accumulating the moral merit is to accomplish the two bodies of the Buddha. The first three of the six perfections, generosity, ethical moral conduct and patience are the accumulation of moral merit and maturing oneôs own mind. It is the source of attaining the two categories Buddha Bodies.

In *Madhyamakāvatāra* it is said:

> These three *dharmas*-generosity and so forth are recommended
> Especially for householders by the *Sugatas*.
> These very same are called the merit-accumulations
> Cause of the Buddhaôs Bodily Form.

The result of the accumulation of wisdom generates the *Bodhicitta's* the pureness of merit and helps attain the Wisdom Truth Body. The practice of contemplation and wisdom is the way of maturity of oneôs own mind and is the cause of Wisdom Truth Body.

In *Ratanavālī* it is said:

> The Form Body of the Buddha
> Is born from the accumulation of merit.
> The Wisdom Truth Body, in brief, O King,
> Is born from the knowledge-accumulation.

The diligence of the six perfections is the effort cause for both accumulations. It is said in *Madhyamakāvatāra*:

> All that is of virtue follows effort and is
> The cause of both the merit and knowledge.

Accumulations:

Thus the six perfections include the two accumulations; and these two produce all the well-being of *Bodhisattvas* both during their presence in *Samsāra* and in their attainment of *Nirvaṇa*.

Efforts of practices for accumulating merits:

As the *Tantra* says:

> Without any merit there can be no accomplishment;
> One cannot make oil by pressing sand.

To hope for any accomplishment without accumulating merit is like trying to get natural oil by pressing sand from a river bank. But to seek accomplishments by accumulating merit is like trying to get oil by pressing sesame seed. Hoping for accomplishments without accumulating merits is like trying to make butter by churning water. Seeking accomplishments after accumulating merit is like making butter by churning milk.

There is no doubt that attaining the ultimate good, supreme accomplishment, is also the fruit of completing the two accumulations.

Āchārya Nāgārjuna says:

> By these positive actions may all beings
> Complete the accumulations of merit and wisdom
>
> And attain the two supreme kāyas
> Which come from merit and wisdom.

By completing the accumulation of merit, which involves concepts, we attain the supreme Form Bodies. By completing the accumulation of wisdom, which is beyond concepts, we attain the supreme Wisdom Truth Body.

Truth Body:

All the *Bodhisattvas* try to accumulate merit and wisdom, or to dissolve obscurations for the welfare of all sentient beings throughout space. If you wish to attain the perfect Buddhahood just for oneộs own sake, practice for the accomplishment of oneself. It has nothing to do with the *Mahāyāna* practice. Whatever accumulation merit and wisdom or purifying obscuration one has, do it for the benefit of the whole infinite of beings. And do not mix it with any self-desire. Even without your own wishing of comfort and happiness in this life, one will automatically get the happiness, just like smoke is coming by itself when you blow on a fire and barely shoots sprout up as a matter of course when you sow grain. So accumulate the merit and wisdom for the sake of all sentient beings.

The ten perfect things:

1. To trust in the result of action is the right view for one having little intelligence.

2. Realizing that external and internal *Dharmas* have four units of appearance and emptiness, the awareness and emptiness is the right view for one having moderate intelligence.

3. Realizing the viewed, the viewer, and the realization as not different from each other is the right view for one having sharp intelligence.

4. To concentrate on the object of target, i.e., tutelary deity etc., is the right meditation for one having little intelligence.

5. To concentrate on the *Samādhi* of the four units[49] is the perfect meditation for one having moderate intelligence.

6. The contents without concept in the indivisibility of the meditated, the practitioner and the practice are the same. Knowing this well, to concentrate on practice is the perfect meditation for the one having sharp intelligence.

7. Accepting the results of action like oneȇs eyes is the right conducts for one having little intelligence.

---

49. The four types of unifications:
    1. The unification of inseparability of appearance and emptiness.
    2. The unification of inseparability of awareness and emptiness.
    3. The unification of inseparability of emptiness and bliss.
    4. The unification of inseparability of transparency and emptiness.

8. Accepting all *Dharmas* as dreams[50] and illusions is the right conduct for one having moderate intelligence.

9. Engaging in no conduct whatsoever is the perfect conduct for one having the sharp intelligence.

10. To reduce the reflection on oneȇs self,[51] the defilements and

---

50. Having first eliminated all doubts through hearing and reflections, one must come to the practical experience of meditation, and see everything as empty forms without any substantiality, as in the external objects perceived with the five senses are not there, but appear through delusion. As in a magic show, things are made to appear by a temporary conjunction of causes, circumstances and connections.

As in a visual aberration, things appear to be there, yet there is nothing.

As in a mirage, things appear but are not real.

As in an echo, things can be perceived but there is nothing there, either outside or inside.

As in a city of *gandharvas*, there is neither any dwelling nor anyone to dwell.

As in reflections, things appear but have no reality of their own.

As in a city created by magic, there are all sorts of appearances but they are not really there.

Seeing all the objects of perception in this way, one should understand that all these appearances are false by their very nature.

51. To understand this you must realize that existence and all beliefs therein involve two types of self-grasping at self. Both of which are by nature nothing (*Sunyatā*). Being mind they are of two types: subjective and objective. There are many theories about this mind or subjective self-grasping. It is the continuity of the psychosomatic constituents as organized by consciousness, it means doing-nothing and doing-everything: perception, sensation and changeability.

As is stated in the *Do-Sil-bu*:

> Subjective self-grasping is continuity,
> The continuation of the changeable.

To take this subjective grasping as something lasting, unique and belonging to you is the meaning of a mind. It brings about conflicting emotion leading to activity (*karma*), and therefore, to misery. Thus, the root of all dissatisfactory evils is the subjective self-grasping or mind.

grasping at self by and by till they are mitigated completely is the perfect sign of progress for the one having little, moderate and sharp intelligence.

The ten mistakes of practitioners:

1. Not relying upon a *guru* who properly practices genuine *Dharma,* to follow a talkative practitioner is an extremely mistake for a practitioner.

2. Not searching for the traditional instructions of the *Siddhas*, but to look for pointless intellectual *Dharma* is a mistake for a practitioner.

3. Not being happy and content with whatever got at the moment, but to try more and more to get the things required for oneȇs material happiness is a mistake for a practitioner.

4. Not knowing what is the meaning of *Dharma* and while not living alone for practicing *Dharma* oneself, but to teach the gathering is a mistake for a practitioner.

5. Not giving in charity the wealth and excess possessions, but to amass wealth by means of greed and pretension is a mistake for a practitioner.

6. Not guarding the time (*samaya)* and vows properly, but to mis-utilize the three entrances (body, speech and mind) to *mokśa* in worthless works is a mistake for a practitioner.

7. Not oneself realizing the true nature of things and practicing it, to use up this life only for material benefit is a mistake for a practitioner.

8. Not controlling oneȇs own fickle mindedness, but foolishly try to control otherȇs is a mistake for a practitioner.

9. Not fostering the experiences gained from meditation, but to try to achieve greatness in this life is a mistake for a practitioner.

10. Not engaging in diligence while auspicious conditions are assembled in this life, but to try to be happy with this dormant life is a extremely mistake for a practitioner.

The ten needful things:

1. As a deer escapes out of the cistern after much effort, so is it needful for the practitioner at the beginning to generate the genuine faith from fear of birth and death and believe in this practice absolutely in order to escape the cycle of death and rebirth.

2. It is needful for the diligent to harvest virtuous deeds at the middle stage of a practitioner like a farmer having a good harvest after sowing good seeds, so that there will be nothing to regret at the time of death.

3. In the end it is needful to try to achieve an imperishable mind as the holy person tries for the bliss of the mind and achieve it.

4. It is needful to immediately busy oneself in the meditation knowing the shortage of time like someone trying to immediately save himself being pierced by an arrow.

5. In the middle stage, it is needful for the practitioner to have undisturbed meditation like the feelings of a mother for her only son who has recently died.

6. In the end it is needful for the practitioner to protect himself from doing meaningless activities as well as to remain alert just as a cow remains alert to save her calf from predators as well as tries to feed the calf with the best food.

7. It is needful for the novice practitioner to be happy by generating confidence[52] and certainty towards *Dharma* like a hungry person feeling happy after getting delicious food to eat.
8. In the middle stage it is needful for the practitioner to be happy by generating confidence and certainty towards oneõs own mind like a pauper being happy getting a jewel.
9. In the end, it is needful for a practitioner to generate confidence towards non-duality for practice like a liar being single-minded to speaking lies.
10. It is needful for a practitioner to have resolute of realities like a crow flying away from the ship.

The ten needless things:

1. If the mind itself realizes to be empty, hearing and reflection of *Dharma* are needless for a practitioner.
2. If the awareness is recognized to be uncontaminated and pure, the purification of wrong-doing is needless for a practitioner.
3. If one abides by the natural path[53] the accumulation of gathering (*Sambhar*) is needless for a practitioner.

---

52. The result of the perfect examination of the Buddhist teachings and treatises we generate the strong belief in *Karma* and action, rebirth, liberation and the Enlightenment without imitation which is the authenticated generation of all phenomena.

53. The Real Path is to be devoid of the wrong through the fundamental state of paths of the three vehicles (paths); the path of accumulation, path of preparation, path of seeing, path of meditation and path of no more learning. The non-Buddhist holds improper morality and asceticism to be superior, the bird morality, and the cow morality, keep fasting and apply the five kinds of fires as not basic paths to get the Enlightenment.

4. If one cultivates the natural state of mind, it is needless for a practitioner to reflect on the path of method.

5. If one recognizes the nature of spiritual thought to be *dharmātā*, it is needless to non-conceptual meditation for a practitioner.

6. If the roots of the defilements (*Kaleśa*) are recognized to be rootless, it is needless for a practitioner to find out their remedies.

7. If appearances and sounds are recognized as illusory, it is needless for a practitioner to find out any remedies with them.

8. If suffering is recognized to be the replica of *Sīddhī*, it is needless for the practitioner to look for pleasure.

9. If oneôs own mind is realized to be unborn, it is needless for the practitioner to practice transference.

10. If every activity is dedicated for the benefit of others, it is needless for the practitioner to work for his own benefit.

The ten superior things:

1. One human life with freedom is superior to all other sentient beings of the six types of cyclic existence.

2. One person observing *Dharma* is superior to all ordinary people lacking interest in *Dharma*.

3. One vehicle of meaningful essential path is superior to all other ordinary-vehicles of paths.

4. One moment of knowledge[54] arising from meditation is superior to all knowledges arising from hearing and reflection.

5. One moment of non-composite virtue is superior to all the composite virtues.

6. One moment of non-conceptual meditative concentrations (*Samādhī*) is superior tall the conceptual concentrations (*Samādhīs*).

---

54. In the commentary of the *Mahāyāna Sūtrālankāra* it is said that the discriminating awareness is classified as worldly and spiritual.

The worldly awareness or understanding is derived from the study of five major branches of knowledge viz: astrology, medicine, logic, linguistics and art. The spiritual type of awareness is born from attending to the Noble Doctrine. In this way the wisdom has three aspects.

Wisdom through hearing: From the spiritual teacher we listen to all the words and meaning of Noble Doctrine and understand the meaning of those words as they are taught to us.

Wisdom through reflection: The meaning of Noble Doctrine which is taught by the spiritual teacher should subsequently be reviewed in oneȏs mind and be clearly established with the meaning through reflection, examination and analysis and one should be cross- questioned on his knowledge. It is not enough just to suppose that you know or understand some particular subject. You should make absolutely sure that when the time comes to practice in solitude you will be able to manage on your own, without needing to ask anyone to clarify and point.

Through meditation, as you gain practical experience of what you have understood intellectually, the true realization of the natural state develops in you without any mistake. Certainty is born from within. Being liberated from confining doubts and hesitations, you see the very face of the natural state.

7. One moment undefiled virtue[55] is superior to all the defiled virtues.
8. The arising of one moment realization is superior to the entire product of experience in the mind.
9. One moment selfless conduct is superior to all the selfish conducts.
10. Giving up the material of the world is superior to all the material generosity.

The ten supreme acts:

1. A religious minded person if gives up or does not give up the worldly activities for *Dharma'*s sake, it is a supreme act.

---

55. The uncontaminated (affliction) virtues:

There are unusual conceptions of the uncontaminated virtue in the different schools of Buddhism. According to the *Viabhaśika* (A lower school of Buddhist philosophy that asserts the division of all phenomena in five categories, which are truly existent), the meaning of the un-contaminated by the affiliated focal is called the essence of the contaminated, as the aggregate of form and aggregate of feeling etc. Without produce, the contaminated by the referent object is called the un-contaminated, as the noble truth of cessation as well as the noble paths etc.

Ārya Asanga has explained in the *Abhīdharmasamūccaya*; that the relevant of any six of the gates is contaminated and irrelevant is un-contaminated.

The *Madhyamika* (Middle Way) has given explanation that the antidote to the abandoned is the un-contaminated and not become the opponent to the abandoned is contaminated.

Therefore, all the Buddhist Schools have accepted that the un-contaminated virtues lack the contaminated.

According to the *Prāsangika* School (the School of *Madhyamika* regarded as the highest of all Buddhist Schools of thought and reverently the Buddhaôs own ultimate view of reality) not knowing the *Arhat* knowledge is called the contaminate, but there are deep meanings about this point.

2. Once doubt is over, to contemplate over *Dharma* or not to contemplate over, both are supreme acts.

3. After the victory over passion,[56] to do things passionately or impassionately is a supreme act.

4. After the direct realization of *Dharma* (*Dharmatā*), sleeping in an empty cave or leading a large community on the right path is a supreme act.

5. After recognizing the sight as illusion or dream, to live in solitude on a mountain-top or to wander about the world is a supreme act.

6. If an individual has attained the freedom of mind, whether he abandons the desirable things or upholds them is a supreme act.

7. In an individual practicing *Bodhicitta*, whether he meditates in solitude or does welfare to the other beings is a supreme act.

8. If an individual, who has deep faith towards the *guru,* remains with the *guru* or does not remain with him is a supreme act.

---

56. Detachment to the five sensual objects:

In *Sūtra* it is said:

> Never fulfill the captivating five sensual desires.
> The impermanent worldly prosperity is the basis of suffering.
> To know the disadvantage of it,
> Practice to get the liberation.

By using these sensual objects-forms, sound, smell, taste and the object of the touch, there can be no end of the desire. Therefore, we should abandon the objects of the attachment.

9. If an individual who has heard much and understood the meaning of *Dharma,* whether he attains *sīddhī* or comes across hindrances, both are supreme acts.

10. If a *Yogī* who has attained supreme realization demonstrates signs of *sīddhī* or does not do it, it is a supreme act.

The ten qualities of perfect *Dharma*:

1. The arising of the ten virtues,[57] six perfections,[58] all emptiness,

---

57. Ten virtues:

Āchāraya Nāgārjuna says:

> Practice constantly the ten paths of virtuous
> *Karma* in body, speech, and mind.

The paths of *karma* are called virtuous because they give many desirable results, and because their essence consists of action and paths, they lead to the favorable states of the higher realms.

The non-virtuous actions are paths that lead to the lower realms. We first need to identify them and understand how they lead to misery and confusion. With this understanding we will naturally struggle to cease them. Although non-virtuous actions are countless but most of them are included within the ten. The three physical negative acts are: taking lives, taking what is not given, and sexual misconduct. The four verbale are: lying, divisive speech, hurtful speech, and idle gossip. The last three are mental acts: covetousness, wishing harm to others, and wrong view. These non-virtuous actions can completely be bases for the acts, the intention, the execution of the act and the completion.

(i) Taking Life:

First of all, the slaughterer sees and identifies the living creatures without any doubt; his knowledge that it is a living creature is the basis of the acts. Next, the wish to kill it arises; the idea of killing it is the intention to carry out the act. Then he shoots the animal in a vital point with a gun, bow and arrow or any other weapon. The physical action of killing is the execution of the

act. Thereupon, the living vital functions of creation cease and the conjunction of its body and mind is sundered: that is the final completion of the act of taking a life.

(ii) Stealing:

Taking secretly anything or to take the thing or property without giving information to the owner by other people is stealth.

In object for the act of taking what is not given is property retained by another person. The conception is to recognize the object as being such. The intention is the desire to misappropriate it, and the finalization is the removal of that property to another location.

(iii) Sexual Misconduct:

The lay people, like householders should follow the appropriate ethics of life. Monks and nuns, for their part, are expected to avoid the sexual act altogether . The sexual misconduct is improper. To engage in sexual activity with a woman is permissible if she is oneô s wife, but is not proper to be involved in sexual activities with her at wrong place and time.

(iv) Lying:

There are all untrue claims to possess such qualities and abilities as such telling lies to attain the *Bodhisattva* levels, or have power to understand all the meaning of *Dharma* etc. The objects of lying are what is not seen, what is not heard, what is not experienced, and what is not known.

(v) Divisive Speech:

The objects of divisive speech are two or more people having a relationship with one another. If there relationship is good, our divisive speech causes deterioration or destroys it completely; and if their relationship is bad, our divisive speech makes it worse.

The worst instance of sowing discord is to cause conflict among members of the *Sangha*, and between the Master of *Dharma* and his disciples, or among the circle of spiritual brothers and sisters.

Hurtful Speech:

(vi) Hurtful Speech is to make rude remarks about other people, such as calling the unsightly person as one-eyed, deaf, blind, and so on. It includes revealing others, hidden shortcomings, and offensive talk of all kinds and, in fact, any word-that makes other people unhappy or uncomfortable.

(vii) Idle Gossip:

The gossip seems to have come-up quite materially and spontaneously. For the most part, when you look more closely motivated by desire or hatred, the gravity of the fault will be in proportion to the amount of attachment or hatred created in your own or otherôs mind.

Saying prayers or reciting mantras mixing them with irrelevant talk will stop them bearing any fruit, no matter how many things you say. Irrelevant gossip is full of desire and aggression for the whole of the allocated time. This is disastrous for themselves and others. It is most important that monks should give up this kind of chat and should concentrate on reciting their mantras without talking.

(viii) Covetousness:

Covetousness is the slightest desire or acquisitive thought that we have about other peopleôs property, contemplating how agreeable it would be if those wonderful belongings of others were ours. It is a mental action of anything that belongs to someone else.

(ix) Wishing Harm to other:

Wishing harm is a thought that we have for other people . By heart and anger we might harm them. Also seeking down fall of others when they prosper or succeed, wishing them be less comfortable, be less happy or less talented and feeling glad when unpleasant things happen to them are all ways of wishing harm to others.

(x) Wrong view:

Wrong views include the view that actions cause no karmic effect, and the view of externalism and nihilism. The positive brings no benefit and negative actions no harm which is also wrong views.

The worst of the ten negative actions are taking life and wrong views.

As it is said:

> There is no worse action than taking otherôs life.
> Of the ten non-virtuous actions, the wrong views are the heaviest.

Thus, we should abandon all the non-virtuous actions and practice the ten virtuous actions.

58. The Six Perfections:

    The six perfections are the insinuations of training in moral discipline, training in concentration and training in wisdom.

Training in moral discipline consists of the accord of gift, ethics and manners, and patience.

Training in meditation involves the concentration.

Training in wisdom is concluded by the proper application of knowledge.

In *Mahāyāna Sūtrālankāra* it is said:

With respect to the three trainings
The Victorious Ones have spoken
Of six perfections; the first type
Comprises the first three perfections;
The last two partake of the remaining two trainings;
One perfection applies to all three types of training.

Bodhisattva Mahāsattva must always and continuously and completely practice these six perfections. The six perfections are as follows: generosity, discipline, patience, attentiveness, meditative concentration and wisdom.

The fixed number of six perfections is given with the respect to higher forms of life and the ultimate good. The three perfections which refer to higher forms of life are generosity leading to the great enjoyment, ethics and manners prettifying the physical patience and pleasing those who are associated to us.

Those which lead to the ultimate good are: diligence which increases virtues, meditative concentration which produces tranquility and wisdom which gives penetrative insight. Division means that each perfection is subdivided into six.

In *Abhīsamayālankāra* it is said:

The six perfections such as generosity and so on
Are divided into six other varieties
Each being taken in their own way
Forming a complete instrument.

So that, there are thirty six varieties of the six perfections.

(a) The perfection of generosity:

If we are not pertaining with the generosity, we are unable to work for the benefit of others. So that we do not attain Enlightenment.

Āchārya Nāgārjuna says in his ñLetter to a Friendò:

Recognizing wealth to be momentary and insubstantial,
Use it properly in liberal acts donating

To *Bhikṣu, Brahamans,* the poor, and friends.
For the future thereós no better friend than liberality.

In *Madhyamakāvatāra* it is said:

The Buddha first spoke of liberality
Having seen that even wealth springs from liberality,
And desiring the happiness of all beings,
So that nobody might be without happiness.
Generosity can take forms: material giving,
giving Protection from fear, and giving *Dharma.*

Moreover, the former two types guarantee the happiness of others in this life, while the later in the next life.

(b) The perfection of ethics and manners:

The ethics and manners are like the foundation of both happiness of higher lives and the ultimate good.

Nāgārjuna says in his ñLetter to a Friendò

Morality is the foundation of all virtues,
Just as the earth is for all things movable and Immovable.
It is said in *Śilsamyuktasūtra*:

An ethical man meets the Buddhas when they appear.
He is the most beautiful ornament,
The center of all joys;
He is honoured by the entire world.

In *Thirty Seven Practice of Bodhisattava* it is said:

If through moral discipline, one cannot achieve oneós own purpose,
It is laughable to wish benefit for others. Therefore, it is the practice of *Bodhisattvas*, who have a craving
For worldly pleasure, to preserve moral discipline.
The transcendent perfection of morality consists of
Avoiding negative actions, undertaking positive
Actions, and bringing benefit to others.
The first type makes our mind stable; the second qualifies
Our mind with clarity, the third brings all sentient beings to
Full spiritual maturity.

(c) The perfection of patience:

The patience is the positive mind which is reverse of the impatience. If there arises anger, one loses in a moment whatever merit he has acquired from the previous generosity and ethical behaviour etc.

Āchāraya Śantideva says in *Bodhisattvacaryāvatār*:

All the good works gathered in thousand ages,
Such as deed as generosity
Of offerings to those gone to bliss:
A single flash of anger destroys all the merits.

When we have patience, we possess the very best of the good and wholesome. Therefore, *Śantideva* says:

There is no evil similar to hatred,
Nor austerity to be compared with patience.
Therefore, one should in various ways
Earnestly pay attention to patience.

In *Thirty Seven Practice of Bodhisattva* it is said:

To *Bodhisattvas,* who desire the wealth of virtue,
all causes of harm
Are like precious treasure. Therefore, cultivate
Patience that is free from hatred and ill feeling towards all.

The classification is threefold: patience when wronged, patience to bear hardships for the *Dharma*, and patience to face the profound truth without fear.

The first two mean to show patience by having investigated the real nature of a harmful person and misery, ultimate sense. It shows patience by having understood the harmony that runs through the whole of reality.

(d) The perfection of diligence:

The diligence is the constructive mind which is opposed to the laziness for accumulation of merits.

A lazy person is neither liberal nor knowledgeable. He does not work for others and is far from Enlightenment.

When we have diligence all positive qualities increase in magnificence.

In *Sagārmatiparipricasūtra* it is said:

Incomparable perfect Enlightenment is not difficult for those who make efforts, where there is diligence there is Enlightenment.

Enlightenment is easy
For the hard-working people.

In the *Thirty Seven Practice of Bodhisattva* it is said:

If *Śravakas* and *Pratyekbuddhas* work for their self gain and
Are seen to make efforts to save themselves

> As if their heads were on fire,
> It is the practice of *Bodhisattvas* to benefit all beings by
> Expending joyous efforts, the source of all good qualities.
> The classification is threefold: armour-like diligence,
> Diligence in action, and diligence that cannot be stopped.
> The first is most excellent motivation, the second is similar
> Application, and the third means that the two preceding
> Types are brought to highest perfection.

(e) The perfection of meditative concentration:
The essence of meditative concentration is tranquility by which mind abides within itself by the oneness of the good and wholesome.

It is impossible to develop concentration without first renouncing excitement and distracting preoccupations, and going to stay in a solitary place. So to start with, it is important to give up distraction.

In the ñLetter to a Friendò *Nāgārjuna* says:

> There can be no concentration without wisdom;
> There can be no wisdom without concentration.
> He who has both reduces the ocean of existence
> To the size of an oxôs hoof print.

All conflicting emotions are conquered when we practice meditation and when with the help of it we have acquired wisdom.

In *Bodhicaryāvatāra, Śantideva* says:

> By insight coupled with tranquility,
> One knows that all conflicting emotions have been overcome.
> By meditating we see the reality in its true nature
> and compassion for sentient beings being born.

Jetsun Milarepa says:

> In a rocky cave in a deserted land
> My sorrow is unrelenting;
> My teacher and all Buddhas of the three eras,
> I yearn for my concentration unceasingly.

In places where you feel concentration arises, there are all the good qualities of the path-disenchantment with *samsāra,* determination to force oneself from it, faith, and purity of perception, concentration and absorption naturally. So we practice to the meditative concentration.

Meditative concentration is of threefold: we live happily in the present, acquire qualities, and work for the benefit of sentient beings.

The first is to make our consciousness a suitable vessel benefit of sentient beings; the second, we then obtain the Buddha *Dharma*; the third involves

working for the benefit of sentient beings.

(f) The perfection of wisdom:

The essence of wisdom is referred to in *Abhīdharmasamūcaya*:

What is wisdom? It is the exact analysis of the whole reality.

In *Bodhicaryāvatāra Śantideva* says:

> All the above five perfections are,
> The Buddha has declared, for the sake of arising wisdom.

As it is said in the *Prajñāparamītasamūcayagātha*:

How will a thousand million blind men, or even more, ever enter a city, not knowing the road to it? So in the absence of wisdom the other five perfections are blind. Without this wisdom, the blind menós guide, Enlightenment cannot be attained.

In *Madhyamakāvatāra* it is said:

> Just as a man with eyes that see
> Leads the whole crowd of blind men easily
> To the desired country, so wisdom
> Gathering the eyeless virtues leads
> The sentient beings to Buddhahood.

In *Prajñāparamitasamūcayagātha* it is said:

> If one knows the nature of reality by means of wisdom,
> One becomes fully liberated from the chain of world spheres.

In *Thirty Seven Bodhisattva's Practice* it is said:

> It is the practice of *Bodhisattvas* to train in the
> Wisdom supported by method that does not
> Conceptualize the three spheres; without wisdom one will be unable
> To achieve the complete Buddhahood by means of the five perfections.

The perfection of wisdom has three aspects:

Wisdom that comes through hearing, wisdom that comes through reflection and wisdom that comes through meditation.

The result of practicing the wisdom is all happiness and all good in the present life, and to get the ultimate Enlightenment.

It is said in the *Prajñāparamitasamūcayagātha*:

> All the good that is found among the
> Sons of the Buddha,
> *Śravakas, Pratyekbuddhas,* gods and men,
> Stems from the perfection of wisdom.

all factors of *Bodhi-Dharma*,[59] the four noble truths, the four *Dhyanas* (Concentration),[60] the four formless absorptions,[61] and the ripening and liberating of *Mantra*[62] etc., in this world are a quality of perfect *Dharma.*

---

59. *The Thirty Seven Branches of Bodhisattva Dharma* says :

    Four close contemplations:
    Close contemplation of body;
    Close contemplation of feelings;
    Close contemplation of mind, and
    Close contemplation of *Dharma.*

  Four perfect abandonments:

    Abandonment of non-virtues that have been produced;
    Not generating the non-virtues that have not been produced;
    Increase of virtues that have not been produced;
    Making effort in generating virtues that have not been produced yet.

  Four legs of miracles:

    That of aspiration;
    That of persistence of mind;
    That of thought; and
    That of analysis.

  The Five Powers:

    The faculty of faith;
    The faculty of assiduity;
    The faculty of memory;
    The faculty of concentration for contemplation; and
    The faculty of knowledge of learning.

  The Five forces:

    The force of faith;
    The force of energy;
    The force of recollection;
    The force of contemplation; and
    The force of wisdom.

  The seven secondary virtues of *Bodhisattva:*

    The perfect mindfulness of *Bodhisattva;*
    The perfect wisdom of *Bodhisattva;*
    The perfect effort of *Bodhisattva;*
    The perfect joy of *Bodhisattva;*

The perfect suppleness of *Bodhisattva*
The perfect concentration of *Bodhisattva;* and
The perfect equanimity of *Bodhisattva.*

Eight Noble Paths:

Right View;
Right Thought;
Right Speech;
Right Effort
Right Livelihood;
Right Mindfulness;
Right Concentration; and
Right Action.

60. Four stages of concentration: The first stage of concentration born of joy and pleasure without the conceptual and analytical investigation.

The great inner joy and bliss is the second concentration.

The pleasure of equanimity, recollection and introspection is the third concentration.

The equanimity of feeling neither from pleasure nor displeasure through a pure recollection is the fourth concentration.

61. The Four formless meditative permutations:

Permutation of infinite space;
Permutation of infinite concentration;
Permutation of nothingness; and
Permutation of that which is neither with discrimination nor with non-discrimination.

62. Attainment: The attainment of Buddhahood, the *yoga* with signs (practice of deity *yoga* without having direct realization of emptiness) and yoga without signs (a practice of deity *yoga* conjoined with the wisdom cognizing emptiness) through the practice of one of the any four tantras-Action tantra, Performance tantra, Cohesive tantra and Highest Cohesive tantra which bases on one of the any two practices of the tantras, the generation stage and the completion stage.

The *yoga* deity with signs and without signs is the realization and without realization of the emptiness is the respectively meaning of it.
The meaning of the generation stage and the completion stage is different that through the power of practice of generation stage, the inner wind enters into the central channel, keeps on and gets absorbed completely and matures the own mind and realization of the birth, and death. The purgatory is the result of the *yoga* and through the power of the practice, the inner wind enters into the central channel, keeps on and is absorbed which produces the traineeȏs mind of *yoga.*

2. The appearance of the noble lineages of human monarchs, noble lineages of *Brahmins*, noble lineages of householders, the six types of gods of desire realm, and four great kings,[63] the seventeen types of gods of form realm,[64] and the four types of formless gods[65] in this world are the quality of perfect *Dharma.*

---

63. The four Great Kings: Long ago, during the time of Buddha *Odsung (Kaśayapa) Yulkhorsung* and *Phagskespo* were born as the *Naga* Kings, Ougs and Ougschen respectively. They dwelled on the lower flank of Mount-Meru. C*hanmigzang* and *Namthosras* were the *Garuda* Kings, *Dranyen* and *Drachung* respectively. The *Nagas* were treated with unfriendliness by the *Garudas* that they moved to the depths of the ocean to escape from them. There they developed faith in the Buddha *Odsüng* and took refuge in him. They practiced restraint from the ten non-virtues, which are the bases for higher trainings. Then they emerged from the ocean, freed from all fears and moved close to Mount-Meru. When the *Garudas* saw them returned, they resumed their hostilities, but were unable to harm them. When the Buddha *Śakyamūnī* came to the world, the great king *Yulkhorsung* dwelled on the eastern face of Mount-Meru with his retinue of Smell Eaters. The great king *Phagkespo* lived on the southern side of Mount Meru surrounded by *Drulbums.* The great king *Namthosras* resided on the northern flank of the mountain with an entourage of *Notchens,* and the great king *Chanmigzang,* on the western face of Mount-Meru, reigned over the *Nagas*. When the great kings learned about the Buddha *Śakyamūnī'*s presence in his mother womb, they went to see her and cast out all obstacles and harmful creatures from her dwelling. When he left his palace mounting on his horse, *Nagdan,* the four kings lifted him up to the sky. When the Buddha reached Enlightenment, they offered him great stone bowl filled with nectar. They always paid their respects to the Buddha and made offering to him.
Yulkhorsung and the many thousand Smell Eaters, who his followers were, showered him with flowers; prostrated themselves before him, and sat facing the west. The great king *Phagskespo* and his retinue of *Drulbums* sprinkled jewels over the Buddha. After prostrating themselves before him, they sat facing the north. The great king *Chanmigzang* and his many thousands of *Naga* followers scattered pearls over the Buddha, and when they had prostrated themselves before him, sat facing the east. The great king *Namthosras* and his *Notchen* followers showered gold and silver on the Buddha. They prostrated themselves before him and sat facing the south. Two of the Great King, *Yulkhorsung* and *Phagskespo* were Central Dwellers, whereas *Chanmigzang* and *Namthosras* were Remote Area Dwellers. *Yulkhorsung* was as white as a pure snow mountain, dignified, beautiful and

adorned with many jewels. He played an instrument and his ears were stopped up with jewels to shut out the sound of human voice, for whoever was heard by him died. *Phagskespo* was blue-black. He had great physical dignity and wore many jewels. He held a large sword. Touching him was deadly, for he was poisonous. The sword warned beings to stay away. The great king *Chanmigzang* was red, dignified and richly ornamented with precious gems. In his right hand, he held jewels at which he stared unfalteringly. In his left hand was a snake. His glare was deadly for he possessed poisonous eyes, and he kept his eyes fixed on the jewels avoiding killing beings. The great king *Namthosras* was yellow, as bright as a thousand suns. In his right hand he held a canopy, in his left hand a mongoose spitting jewels. It provided inexhaustible wealth to sentient beings. His breath was deadly, and therefore, always sat with his mouth tightly shut.
These four Great Kings vowed before the Buddha to protect all followers of the doctrine. They would clear away harm to those who practiced the ethics of *Vinaya,* six times during night and day. They accomplished any wish the sixteen *Sthavīra* might have. Painting of them can be found out side of most monasteries in Tibet and *Ladakh,* their handsome forms are the fruit of ethics practiced in past lives. A long time ago, they developed *Bodhisattvas'* mind and taught accordingly. But at the time of *Buddha Śakyamūnī*, they protected the doctrine.

64. Seventeen segments of the god form realm:

    The Mansion of the first *Brahma* Heaven
    In front of Brahma
    Great *Brahma*
    Small Light
    Infinite Light
    Luminous Light
    Small Merits
    Vast Merits
    Cloudless
    Generate from Merit
    Great Fruit
    Not Great
    Without Pain
    Excellent Appearance
    Great Perception
    Heaven (Not Lower Place)

65. Four gods dwelling in formless realm:

    Source of infinite space,
    Source of limitless consciousness,
    Source of nothingness, and
    Source of with or without discernment.

3. The arising and existing of streams-enterers (continuous procession), coming and non-coming (once-returners, non-returners) *arharts*, *pratyekbuddhas*, and wholly omniscient Buddha etc., in this world are a quality of perfect *Dharma*.

4. The arising of natural benefit for sentient beings by the two forms of bodies (Buddhaœs Enjoyment Body and Emanation Body) with the self arisen compassion until the *samsāra* is felt empty by the great power of *Bodhicitta*[66] and the aspiration[67], is a quality of perfect *Dharma*.

---

66. Generating the enlightened attitude:
The forming of an enlightened attitude is the desire for perfect Enlightenment in order to be able to work for the benefit of others. It is expressed in the *Abhīsamayālankāra*:

> The formation of an Enlightened attitude
> Is the desire for perfect enlightenment for the benefit of others.
> The enlightened attitude is divided into three types:
> exemple demarcation, and the philosophy.

In *Abhīsamayālankāra* it is said that there are twenty two sub-divisions of the exemplary enlightened attitudes like

> Earth, gold, moon, fire,
> Treasure, jewel mine, ocean,
> Diamond, mountain, medicine, spiritual friend,
> Wish, treasury, highway,
> Carriage, reservoir,
> Echo, river and cloud.
> These are the twenty two examples of enlightened attitudes.

The classification of primary characteristics is of two types: the ultimate and the conventionally enlightened attitude. The ultimate enlightened attitude is emptiness enclosed with the essence of compassion, radiant, unshakable and impossible to formulate by the concept of speech. There are two types of conventional enlightened attitude: aspiration and perseverance in winning

the Enlightenment. In *Bodhicarayāvatāra* it is said:

An enlightened attitude, in brief,
Is known to be two types:
One where there is aspiration
And another where one actually strives
To win Enlightenment.

67. Dedication:

Dedication to all beings whatever we accumulate through merits is like that of dedicating by *Manjuśri*. Seal the dedication with the seal of non-conceptual wisdom. All sources of merit accumulated throughout past, present and future, I dedicate as a cause of great Enlightenment.

Never forget to perform the dedication at the ending of my meritorious act, either the great or small merit.

When we are dedicated to the ultimate Enlightenment it will never have an end to the root of the merit, and it will increase until the attainment of Buddhahood.

In the *Sagārmati Sūtr*a it is said:

Just as a drop of water that falls into the ocean
Will never disappear until the ocean gets dry,
Merit totally dedicated to Enlightenment
Will never disappear until the Enlightenment is achieved.

Lord Jigten Sumgon (*Ratna Śri*) says:

Unless, by making wishing prayers,
You polish the wish-granting gem of the two accumulations,
The result you wish will never appear:
So do the concluding dedication wholeheartedly.

Just as all Buddhas of the past perfectly dedicated their merits; just as all the Buddhas yet to come will perfectly dedicate their merits, so likewise I, too, perfectly dedicate all my merits.

In *Badrācārya Prāṇīdhana Sūtra* it is said:

Emulating the hero *Manjuśri,*
Samantabhadra and all those with knowledge,
I too make a perfect dedication
Of all actions that are positive.

5. For the excellent means of sustenance of all sentient beings, the appropriate rising of power through aspirations of *Bodhisattvas* is the quality of perfect *Dharma.*

6. The arising of slight and momentary happiness due to the result of the merits of virtuous actions in lower migration, prolonged unhappiness (life in hell and in the forms of ghost and animal) is a quality of perfect *Dharma*.

7. When a bad personôs[68] mind follows the path of right *Dharma* and he becomes a holy person as well as is respected by everyone, it expresses the quality of perfect *Dharma.*

8. When someone has been committing wrongdoings since the previous life, it is like adding fuel to the fire of hell. In this state if his mind changes towards *Dharma* and he labours for achieveing the happiness of higher-state and liberation, it is a quality of perfect *Dharma*.

9. Only to have faith, respect and delight in genuine *Dharma* as well as the wearing of the dress of a monk creates a sense of respect among the ordinary people. Making the base of such respect is the quality of perfect *Dharma.*

---

68. *Āchārya Nāgārajuna* says in his ñLetter to a Friendò:

> As the beautiful moon is free from the dusty clouds,
> The intent beings commit sins first and later become mindful.
> Like *Anand, Angulimāla, Ajātśatrū* and *Udayana.*

One might have formerly committed non-virtuous acts either through being overcome with mental afflictions or through the influence of evil companion, and hence already been remiss. However, if such a person later should meet a spiritual friend and through diligently undertake ways, and become mindful, he will then turn very beautiful like a moon being free from obscuring clouds.

10. After abandoning all the possessions leaving home and being ordained as a *Bhikśu* as well as being fully furnished with the provisions of sustenance, one should hide away in solitary hermitage. Yet facing no problems for sustenance of life is the quality of perfect *Dharma.*

The ten things, which are merely names:

1. The nature of the ground of the universal *Dharma* is inexpressible. So the ground is merely a name.

2. There are no such things as path, journey and traveler. They are merely names.

3. In true sense of the term, there is nothing to be viewed and no viewer. So everything is empty. The realization is merely a name.

4. In the primordial mind, there is nothing to meditate and no meditator; the experience is merely a name.

5. In ultimate nature there is nothing to be done and no doer. The process of conduct is merely a name.

6. Ultimately, there is no thing as time-bound and no doer to do according to time. So time (*Samaya*) is merely a name.

7. Ultimately, there is nothing to be accumulated from virtuous deeds and no accumulator; the two accumulations (merits and knowledge) are merely names.

8. Ultimately there is nothing to be purified and no purifier; the two obscurations are merely names.

9. Ultimately, there is nothing to be abandoned and no abandoner; in this world both are merely names.

10. Ultimately, there is nothing to be obtained and no obtainer; the fruition is merely names.

The ten Great Bliss[69] :

1. The nature of the minds of all sentient beings being abide in *Dharmakāya*[70] is a spontaneously great bliss.

---

69. The Great Bliss:

According to the *Anuttarayoga Tantra*, the human being who is born from the motherȏs womb possesses the six elements and the three fundamental interdependent components of our body such as *nadi*, *praṇa,* and *bindu* (energy channels, winds and drops).

There are seventy two thousand channels out of them. The two main channels are kept on the wheel of great bliss at the crown, the six are on the wheel of enjoyment at the throat; eight are on the wheel of phenomena at the heart; and the sixty four are on the wheel of emanation at the naval. From these channels flow the drops of white, red *bodhicitta* or semen and winds. Especially, the power of practices make the winds enter, reside and be observed in the central channel and the yogis increase the great bliss and emptiness. The realization of great bliss and emptiness without separation of both things is called the great knowledge, like mixing up water into water which cannot be separated. The possession of the bliss is called the emptiness of all objects.

70. Buddha has three Forms (*Kāyas): Dharmakāya* (Truth Body), *Sambhogakāya* (Complete Enjoyment Body), and *Nirmaṇakāya* (Emanation Body).

In *Abhīsamayālankāra* it has been mentioned that the *Dharmakāya* Form can be depicted into two, four and even five Bodies of the Buddha. But they are all included in the Three Forms.

In *Mahāyānasūtrīlankara* it is said:

> There are three Bodies of Buddha Form,
> *Dharmakāya, Sambhogakāya and Nirmaṇakāya*.

As is confirmed in the *Astaśahasrīka-Prajñāparamita Sūtra* that the *Dharmakāya* is the essence of the Buddhahood and not considered

Tathāgata as the two *Kāyas*. Therefore, the *Tathāgata* is only the *Dharmakāya.* These two *Kāyas* are obtained by the sustaining power of *Dharmakāya* and are formed for the purpose of leading people to maturity; they stem from former resolution. They derive from this trinity.

There are three kŪyas because each is necessary: *Dharmakāya* for its own purpose, and the other two for the benefit of others. The two *Kāyas* serve the needs of other. *Sambhogakāya* is for those who require teaching but already purified of the grossest ignorance. *Nirmaṇakāya* is for those who need to be taught but are not yet purified. Hence there are types of *Buddhakāyas.*

(1) The definition of the *Dharmakāya:* When *Dharmadhatu* has been recognized as being *Sūnyata, Dharamakāya* is the end of all error or the disappearance of bewilderment. But *Dharmakāya* is a mere name, since neither its primary distinctiveness nor its basis can be found.

Dharmakāya has eight qualities: sameness, depth, everlastingness, oneness, harmony, purity, radiance and enjoyment.

In *Mahāyānasūtrālankāra* it is said;

The Natural Truth Body is the same throughout, subtle, and endowed with all enjoyments.

(2). *Sambhogakāya* also has eight characteristics: surroundings, field, body, marks, doctrine, activity, spontaneity and without a nature of its own.

In *Abhīsamayālankāra* it is said:

Because of possessing thirty two major and eighty minor marks and enjoying the teaching of *Māhāyana,* one speaks of the *Sambhogakāya* of the sage.

(3). *Nirmaṇakāya* also has eight characteristics: basis, cause, field, time, nature, inducement, maturation, and liberation.

In *Mahāyāna Uttaratantra* it is said:

> As long as the world exists
> It manifests in various ways:
> Seeking birth;
> In the impure realms;
> Entering a womb and being born;
> Being versed in art;
> Amused by the company of women;
> Leaving the austere practices;
> Sitting under the *Bodhi-tree;*
> Conquering the enemies of *Mara*;
> Turning the *Dharmacakara* of Enlightenment and
> Passing into *Nirvaṇa*.

2. To be free from the elaboration of characteristics, the ground, the expanse of *dharmata* is a spontaneously great bliss.

3. To be free from the partial influences of the realization of the mind, both conceptually and non-conceptually (view of externalism and view of nihilism) is a spontaneously great bliss.

4. The experience of being free from the influences of the dormant state of mind and having no conceptual elaboration is a spontaneously great bliss.

5. To be free from the influences of acceptance and rejection and rejection of effortless conduct and slothfulness is a spontaneously great bliss.

6. As *dharmakāya* and wisdom are inseparable and same, being free from the grasping and non-grasping attitudes of the *Dharmakāya* is a spontaneously great bliss.

7. In the *Sambhogakāya* (Enjoyment Body) these is the self-arisen great compassion. So to be free from the influences of birth and death of the above body is a spontaneously great bliss.

8. To be free from the elaboration of the perception of dualistic appearance, the *Niramṇakāya* (Emanation Body) or the self-arising compassion is a spontaneously great bliss.

9. To be free from the influences of elaboration of view the of the self or the characteristics as preached by the Buddha in his

turning of the *Wheel of Dharma*[71] is a spontaneously great bliss.

10. Devoid of partiality and seasons or scheduled time, the activity of boundless compassion of Buddha is a spontaneously great bliss.

Conclusion:

In this text the essence of the teachings of the *Kadampa*[72] tradition has been compiled. In order to spread and preach the doctrine of the Buddha in the Tibetan region of the Himalayas, *Atīśā Dīpankar Śrījñāna*[73] instructed these teachings to his dear disciples like *Geshe Dromtonpa* and *Geshe Channgawa*. The writer of this text *Gampopa* admits that he has been able to compile these teachings of *Atīśa* with the blessing of the holy *gurus* of *Kadampa* tradition and his tutelary deity *Āryā Tārā*.[74]

---

71. While turning the *wheel of Dharma*, Buddha gave his doctrine in three main phases at three different places, like *Varanasi, Ghridhakuta (Vultrue* Peak), and *Vaiśali*. During the first *Wheel of Dharma* he taught the Four Noble Truths: during the second, he taught the Perfection of Wisdom SÎ tras, and during the third, he taught the SÎ tra of Clear Discrimination: the teaching laying on the basis of only Mind School.

72. The origination of the *Kadampa* tradition of *Tibetan* Buddhism is attached to the great scholar *Atīśā Dīpankara Śrijñāna*, who passed it on his close disciples *Domtonpa* etc. There are two types of *Kadampa* traditions as Old *Kadampa* and New *Kadampa.* The teachings on training the mind are the main teachings of the *Kadampa* tradition. It stressed compassion, study and pure discipline. Its teachings were continued by all the other schools. *Kadampa* masters lay more emphasis on practical aspects of spiritual teachings. They continually reminded their disciples to put the teachings into practice rather than merely reciting scriptural verses.

73. *Atīśā:*

Atīśā was born as the prince of *Zahor* Kingdom of the *Pala* Dynasty of

Bengal in the *Water-Horse-Year* (A.D. 982). He was very intelligent in his childhood. He learnt to read and write. At six, he was abreast with the eternal and external affairs of the State. He took refuge in the Three Jewels when he was ten, pious and compassionate from the very start.

He studied under many teachers and underwent much hardship to receive all the teachings. He was with *Lama Serlingpa* of his root guru for twelve years and received profound teachings on generating *Bodhicitta.*

He received complete instructions on all the hidden meanings of the perfection of the wisdom. After that he lived as an elder of the monastic college of *Vikramśila* and his fame spread.

Atīśā made up his mind to go to Tibet after his tutelary Goddess *Tārā* prompted him to do so.

The great Indian teacher *Atīśā Dīpankarara Srijñāna* came to Tibet in the eleventh century. *Domtonpa* was his principal disciple among the hundred disciples. *Atīśā* has founded the *Kadampa* sect in Tibetan Buddhism.

Atīśā passed away in 1054 at *Nethang,* Tibet. *Domtonpa* spent one year there to perform the great funeral rites for his Master *Atīśā.*

One of the greatest contributions of *Atīśā* to Tibetan people was his book ñ*Lamp on Path to Enlightenment*ò (*Bodhipāthpradeepam*). *Atīśā* clarified the doubts and misconcepts about the precious teachings of Buddha through this work. The instructions in the text were so arranged that all the scriptural traditions of *Sūtra* and *Tantra* cloud be realized as non-contradictory and be included as exemplary instructions of practice for the Enlightenment of any individual.

74. *Tārā* is a female *Bodhisattva* born from a tear of *Avalokiteśvara* who is the embodiment of all the purified inner winds of all the Buddhas. She is also the incarnation of the active compassion of all the Buddha. *Tārā* is the most popular deity in *Tibet* both with the *Lama* and the layman. *Tibetan* refers to her as one who does religious service immediately. She is also a patroness, a personal deity rather than a monastic one, a mother to whom her devotees take their sorrow and on whom they rely for help. Her constant access is best symbolized in the daily repetition of her ritual rather than by any great annul ceremony. She is said to have become incarnate from rays of light that burst from the left eye of *Amitabha.* The image of *Tārā* is said to have reached Tibet during the mid-seventh century.

Milarepa[75] received the treasury of instructions of the great sages of India namely, *Nāropa*[76] and *Mētrīypa* who are as glorious as the sun and the moon, as well as the instructions of the great knowledgeable lama of Tibet namely, *Marpa*. His instructions also have been compiled in this text.

Sonam Rinchen of *Dagspo Nysgom* from Eastern Tibet has also prepared this text by compiling the teachings of *Kadampa* tradition as preached by *Atīśā Dīpankar Śrījñāna* and the teachings of *Kagyudpa* tradition (*Kadampa* coming from *Serlingpa* and *Atīśā*, and *Mahāmudrā* lineage coming from *Naropa* and *Maitrīpa* and so on).

In the words of *Gampopa*, ñAll individuals of the future, who have devotion to me and are not able to see me, if they read the text composed by me, such as, ó*A Precious Garland of the Supreme Path*ôand ó*The Jewel Ornament of Liberation*,ôthey will get the result of seeing me.ò

Therefore, Oh! Fortunate disciples of *Gampopa*! Attempt to spread the teachings of *Gampopa* composed in these two texts for the benefits of those persons, who want to practice and read these books and for all sentient beings.

---

75. *Milarepa:*
The great yogi *Milarepa* was a spiritual teacher of all time. He attained the Enlightenment in one life time. He was the originator of the magnificent

Kagyudpa Tradition in Tibetan Buddhism. He was a star of early Buddhism in Tibet and a brilliant star of *Yoga* which shines on the path of the *Dharma*. He was a true warrier who succeeded in winning the real enemy, thus becoming a savior of beings.

He was a man of three powers. His body was equivalent to the body of *Vajrapanī,* his voice was the voice of *Avalokiteśvara. Milarepa* was a healthy, vital man of perfect survival in the search for liberation. His voice was beautiful and capable of rendering anything in spontaneous song, and with it he expressed the essence of the Buddhaõs *Dharma* in ways understandable to all types of listeners. His heating was as penetrating as *Avalokiteśvar's* the compassionate *Bodhisattva*, who attained to the voice of all living beings. *Milarepa* was the skillful meditator and illustrious yogi in Tibet, and perhaps the best known in the rest of the world. When his *guru Marpa Lotsava* went to India to study with *Nāropa, Nāropaa* said to him-ñYou should know that in the future you will have a disciple who will shine even his own teacher. The son is greater than the father, and the grandson will be greater than all of us.ò Then *Nâropa* folded his both hands together at his chest, bowed in the direction of Tibet, and saluted the future yogi *Milarepa* with this verse:

> I bow to that Buddha
>
> Named ñ*Milarepa* who is Joy to Hear,ò
>
> Shining like the sun on snowy peaks
>
> In the dark gloom of the *Land of Snow*.

76. *Mahā Sīddha Nāropa* was born in the *Fire-Male Dragon* year in 1016 A.D. in *Kashmir.* His fatherõs name was King *Zi-be-go-cha* (*Śanti-Varman*) and queen mother was *Pal-gyi-blo-gros (Śrimati*). When he reached the age of eleven (A.D.1026), he completely study the *Mahāyāna* and *Tantrayān* teachings. At that time *Kashmir* was the learning center of Buddhism. He acquired a solid knowledge of the essential branches of

learning. But then in 1032 A.D. he was forced to marry. His wife comes form a cultured *Brahmin* family. The marriage lasted for eight years, and then it was dissolved by matured consent.

Although a novice, he was not yet a *Bhikśu.* Thinking that his training would be incomplete without this ordination, like a man who was thirsty and determined to get water. When he was twenty-eight he was surrounded by many *Bhikśu,* headed by the abbot *Dharmaguru*. He was ordained as a *Bhikśu.* His name became *Chos-kyi-rgyal-mtshan* (*Dharmadhvāja*). Under the guidance of the abbot and his other teachers, he studied the commentary on the *Kālacakāratantra*.

He then proceeded to *Pullahari/Puşpahari*. This place became famous in the history of *Tibetan* Buddhism because it was there that *Marpa* later received the last instruction from *Nāropa.*

In A.D. 1049 *Nāropa* went to *Nālanda* where he took part in a religious philosophical debate. He was successful in this and was elected abbot, a post he held for eight years. The year of A.D. 1057 was decisive for his spiritual development. He resigned from his post and set out in search of *Tilopa* who had been revealed as his *guru* in a vision. After an ardent search which almost ended in suicide he met *Tilopa* and served him for twelve years until the latterôs death in A.D. 1069. *Nāropa* himself died in the *Iron-Male-Dragon Year* (A.D. 1100). His mortal remains were preserved in the *Kanika Kanima.*

It is characteristic of *Nāropa's* unemotional and intellectualist attitude that he makes each sign of ugliness a topic of analysis. But the vision has effected a subtle change in him. He becomes aware of the futility and fleeting character of what we are wont to call the world from within, and in this awareness dimly emerged into the focus of attention has meaning beyond the set of facts in which it figures. He is all of a sudden confronted with his own possibilities.

Thus, the great Indian Scholar *Nāropa* obtained the highest tantric teachings from his root *guru Tilopa*.

The six Doctrines of *Nāropa* are:

1. Yoga of Psychic Heat
2. Yoga of Illusory Body
3. Yoga of Clear Light
4. Yoga of Consciousness Transference
5. Yoga of Dreams and
6. Yoga of Intermediate Rebirth

May all beings be happy!

☸

༄། །རྗེ་སྒྲམ་པོ་པའི་ཞལ་གདམས། ལམ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ།

སྔོན་བརྗོད།

དེ་ཡང་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་གནད་མ་ལུས་པ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ། སྐལ་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འཁྲིད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ཉིད་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གང་ཟག་དེས་ཀྱང་བརྒྱུད་པ་བར་མ་ཆད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཞིག་ལས་ཐོས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། ཇི་སྐད་དུ།

ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལས་ལེགས་བརྒྱུད་པའི།།

ཟབ་མོ་ལྟ་བ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པའི་ལམ།། ཞེས་དང་།

ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ། སྟོན་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཀུན་རྒྱ་ཆེ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་དཔོན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་པའི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་འཕགས་པ་ཐོགས་

མེད་གཉིས་ཀྱི་གདམས་པའི་ཆུ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ། དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་གསུང་རབ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་གདན་ལ་འབེབས་པ་ནི་སྲིད་ཞིའི་རྒྱུད་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་འབྱུང་གནས་སུ་གྱུར། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པའི་དོན་རང་དབང་དུ་བཀྲལ་བ་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་པཎ྄ཌི་ཏ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་ནས་གདན་ལ་ཕབ། གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་རྣམས་ཀྱིས་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཟླར་བར་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་བ་མེད་པར་དཔལ་ལྷ་གཅིག་དཱི་པཾ་ཀ་རས་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཞེས་མན་ངག་ཉམས་ལེན་གྱི་ཚུལ་དུ་དྲིལ་ནས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་ལ་སོགས་པ་མཛད་དེ་སྤེལ་བས་ཚུལ་དེའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་རྣམས་ལ་བཀའ་གདམས་པར་གྲགས་པ་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་བརྒྱུལ་ཞུགས་མ་ཉམས་པར་གནམ་གྱིས་ས་བཀབ་པ་ལྟར་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་ཁྱབ་པར་གྱུར། དེ་ཡང་རྒྱལ་བ་ཀློང་ཆེན་པས།

ཤེས་བྱ་ནམ་མཁའི་གཟའ་སྐར་འདྲ།།
བསླབ་དགོས་གནས་ལ་ཟད་མཐའ་མེད།།
ད་རེས་ཆོས་སྐུ་སྙིང་པོའི་དོན།།
འགྱུར་མེད་བཙན་ས་བཟུང་ན་ལེགས།།

ཞེས་གསུངས་པས་ཆོས་སྒྲུབ་པར་ནན་གྱིས་བསྐུལ་ཡོད་པར་དེ་ཉམས་སུ་བླང་ན་མི་ལུས་དོན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་འགྱུར་ཞིང་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ལ་བདེ་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ།

དེ་བས་ན་འཕྲལ་དུ་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་ལམ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པས། དང་པོ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་ནི། བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་ལས།

གང་ཞིག་ཐབས་ནི་གང་དག་གིས།།

འཁོར་བའི་བདེ་བ་ཙམ་དག་ལ།།

རང་ཉིད་དོན་དུ་གཉེར་བྱེད་པ།།

དེ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཐ་མར་ཤེས།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།

རང་ཉིད་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཡིད་འབྱུང་ནས་དེ་ལས་ཐར་ནས་མངོན་མཐོ་ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ལམ་ཞིག་ལ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་ཞེས་ཟེར།

གཉིས་པ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་ནི། བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་ལས།

སྲིད་པའི་བདེ་ལ་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཤིང་།།

སྡིག་པའི་ལས་ལས་ལྡོག་བདག་ཉིད།།

གང་ཞིག་རང་ཞི་ཙམ་དོན་གཉེར།།

སྐྱེས་བུ་དེ་ནི་འབྲིང་ཞེས་བྱ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།

རང་ཉིད་གཅིག་པུ་ཞི་བ་དོན་དུ་གཉེར་ནས་ལམ་བསླབ་པ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བའི་ཞི་བདེ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གང་ཟག་གིས་ཉམས་སུ་བླང་བྱ་ཞིག་ལ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་ཞེས་བྱ།

གསུམ་པ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་ལས།

རང་རྒྱུད་གཏོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས།།
གང་ཞིག་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན།།
ཡང་དག་ཟད་པར་ཀུན་ནས་འདོད།།
སྐྱེས་བུ་དེ་ནི་མཆོག་ཡིན་ནོ།།

རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལས་རྗེས་སུ་དཔགས་སྟེ། སེམས་ཅན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་བར་མ་བཟོད་པ། དེ་དག་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་བར་འདོད་ནས། དེའི་ཐབས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཞིག་ལ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཞེས་བྱ། དེ་ལྟ་བུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་རྒྱ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་གཅིག་པུ་ཉམས་སུ་བླངས་ནས་ཐོབ་མི་ཐུབ་པས། འབྲས་བུ་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཟབ་མོ་ཡང་ཉམས་སུ་བླང་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི།

སྐྱོབ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས།

སེམས་ཉིད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཡངས་པ་ལ།།
རྣམ་རྟོག་གི་སྤྲིན་ཚོགས་མ་དྭངས་ན།།
མཁྱེན་གཉིས་ཀྱི་གཟའ་སྐར་མི་བཀྲ་བས།།
སེམས་མི་རྟོག་འདི་ལ་ནན་ཏན་མཛོད།།

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སེམས་ཉིད་ནམ་མཁའི་དཔེར་བྱས། མཁྱེན་པ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་བྲལ་བ་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་ལ་དཔེ་བྱས། ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་སྤྲིན་དང་ན་བུན་སོགས་སུ་བྱས་ལ། སྤྲིན་དང་ན་བུན་སོགས་ཀྱིས་མ་དྭངས་ན། རྒྱུ་སྐར་བཀྲ་བར་མི་ནུས་པ་ལྟར། སྒྲིབ་པ་གསུམ་མ་དག་ན། མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གསལ་བར་མི་ནུས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལ་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། སྐྱོབ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས།

ཧེ་ན་གྱི་གང་ཟག་དེ་དག་ལ།།
ལྟ་བའི་འདོད་ལུགས་མང་འདོད་ཀྱང་།།
སྒོམ་པ་གོ་རྟོགས་མེད་པས་ན།།
ལྟ་བ་རྟོགས་པ་དང་བྲལ་ཡིན།།

ཞེས་གསུངས་པས། དེས་ན་ལྟ་བ་ཆེ་ཆུང་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་ཁ་བཤད་ཀྱི་ཚིག་ཙམ་མ་ཡིན་པར། དོན་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་གདན་ལ་འབེབས་པ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། རྗེ་ནཱ་རོ་པས། དང་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་སྟེ།

སྣང་ཞིང་སྲིད་པའི་ཆོས་འདི་དག།
རང་རིག་སེམས་ལས་གུད་ན་མེད།།
སྣང་ཞིང་གསལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།།
དཔེར་ན་རང་རིག་ཉམས་མྱོང་བཞིན།།

གལ་ཏེ་སེམས་དེ་མ་ཡིན་ན།།
འབྲེལ་བ་མེད་ཕྱིར་མི་སྣང་ཐལ།།
དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་གདན་ལ་ཕབ།།
ཅེས་པས་རང་གི་སེམས་སུ་གོ།

དོན་དམ་གདན་ལ་འབེབས་པ་ལ། ཆོས་ཀུན་སེམས་ལ་གནས་ཞེས་གསུངས།

ཇི་སྐད་དུ།

ཆོས་ཀྱི་དངོས་གཞི་སེམས་ཉིད་དེ།།
རིག་པ་བཞི་སོགས་ཀྱིས་དཔྱད་ནས།།
བློ་བུར་རྣམ་རྟོག་དྲི་མ་གཉིས།།
གཅིག་གམ་ཐ་དད་གང་ཡིན་པ།།
ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་ཆེན་པོ་ཉིད།།

ཤིན་ཏུ་ཟབ་ཕྱིར་མཁས་པས་དཔྱོད།། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་གི་སེམས་ཉིད་གདོད་མ་ནས་ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་བཟང་ངན་རྟག་ཆད་ལ་སོགས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ། དཔེ་གང་གིས་ཀྱང་མཚོན་པར་མི་ནུས་པར་རྟོགས་པ་དེ་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འམ། རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས།

ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སེམས་ཅན་ཚིག་ཏུ་རབ་བརྗོད་པ།།
ནམ་མཁའ་ཇི་ལྟར་མཐོང་ཞེས་དོན་དེ་བརྟག་པར་གྱིས།།

དེ་ལྟར་ཚོས་མཐོང་བ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན།།
མཐོང་བ་དཔེ་གཞན་གྱིས་ནི་རྟོད་པར་ནུས་མ་ཡིན།། ཞེས་དང་།
རྗེ་ཏི་ལོ་པའི་ཞལ་ནསའདི་ལྟར་གསུངས།
དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་སྟོང་པར་ཐ་སྙད་རབ་བརྟགས་ཀྱང་།།
ནམ་མཁའ་ལ་ནི་འདི་ལྟར་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཉིད།།
དེ་བཞིན་རང་སེམས་འོད་གསལ་བརྗོད་གྱུར་ཀྱང་།།
བརྗོད་པ་འདི་འདྲ་འགྲུབ་ཞེས་ཐ་སྙད་གདགས་གཞི་མེད།།
དེ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གདོད་ནས་ནམ་མཁའ་འདྲ།།
ཚོས་རྣམས་མ་ལུས་དེ་ རུ་མ་འདུས་མེད།། ཅེས་དང་།
སྐྱོབ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས།
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱ་བ་དེ།།
རང་གི་རིག་པ་འདི་ཉིད་ཡིན།།
དེ་ལ་མ་གཡེངས་སྐྱོང་བ་དེ།།
གཉུག་མ་ཚོས་སྐུ་བསྒོམ་པ་ཡིན།།

ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་འབོགས་འདོན་དེ།།
བླ་མ་དམ་པའི་མོས་གུས་ཡིན།།
སྣང་སྲིད་ཚོས་སྐུར་གོ་བ་དེ།།
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོར་གོ་བ་ཡིན།།

རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐུར་རྟོགས་པ་དེ།།
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པ་ཡིན།།
འཁོར་འདས་བདེ་སྐྱིད་འབྱུང་བ་དེ།།
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་ཡིན།།
སྐུ་བཞི་འགྲོ་དོན་བྱེད་པ་དེ།།
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་འཕྲིན་ལས་ཡིན།། ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་ལ།

མདོར་བསྡུ་ན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི། འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་གམ། མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དང་། དེ་ལ་རྒྱས་འདེབས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་སྐད་ཅིག་དང་པོར་ཐོབ་པ་དེ་ལ་ཁྲི་བ་དང་གང་བ་མེད་པར། ཡེ་ཧེ་བཞིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་ཇི་སྲིད་པ་དེ་སྲིད་དུ་རྟག་ཏུ་གནས་ཤིང་། གཞར་ཡང་དེ་ལས་མི་འདའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་རྒྱ་ཡིན་ལ། སྟོང་བ་དང་། རྟོགས་པ་དང་། སེམས་ཏེ་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་ལྡན་པས་ན་ཆེན་པོའམ། རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ།།

དེས་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲས་བུ་གསང་བ་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པའི་ལམ་ཟབ་མོ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པ་ལ། དེའི་ཐབས་ལམ་ཆ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་ནི་པཎ་ཆེན་ན་རོ་པ་དང་མཻ་ཏྲི་པ་དེའི་སློབ་མ་སྒྲ་བསྒྱུར་གྱི་རྒྱལ་པོ་བླ་མ་མར་པའི་ཐུགས་ཀྱི་སྲས། རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པ་ལ་སོགས། སྐུ་ཚེ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་

ཅན་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་མཛད་པའི་སྐྱབས་བརྒྱུད་ཀྱི་རིང་ལུགས། དྲི་མ་མེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། བཀའ་གདམས་པའི་གདམས་ངག་རྣམས། རྗེ་སྒམ་པོ་པས་གཅིག་ཀྱང་ཆད་ལྷག་མེད་པར་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གསན་ནས། བཀའ་ཕྱག་ཆུ་བོ་གཅིག་འདྲེས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་སྙིང་པོ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་ནས། གདུལ་བྱ་མཆོག་དམན་ཀུན་ལ་གོ་སླ་བ་དོན་ཟབ་པ་དང་། ཕན་ཐོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་མདོ་སྔགས་གཉིས་འབྲེལ་གྱི་ཆོས། ལམ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེའི་འཕྲེང་བའི་གདམས་ངག་ཟབ་མོ་ལེགས་པར་སྩལ།

ལྷག་པར་དུ་དེང་སང་གི་སྐྱེ་བོ་ཕོ་མོ་གྲངས་ལས་འདས་པ་ཞིག་ནང་ཆོས་ལ་ཤིན་ཏུ་དད་པ་དང་དོ་སྣང་ཆེར་བྱེད་རྐྱེན་ལ་བརྟེན། དེ་རྣམས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ནས། འདི་ལྟ་བུའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གདམས་ངག་ཟབ་མོ་ཧིན་དྲི་དང་དབྱིན་ཇི་སྐད་གཉིས་ནང་ལ་བསྒྱུར་ནས་དཔར་སྐྲུན་བྱེད་ཐུབ་པ་ནི། རང་དང་སྐལ་པ་མཉམ་པ་ཀུན་ལ་ཕན་ཐོགས་པའི་བསམ་པ་མ་གཏོགས། མཁས་པ་རྣམས་མཉེས་པའི་ཕྱིར་བསྒྱུར་ལེགས་པ་མི་མངའ་ལ།

རྗེ་སྒམ་པོ་པའི་ཞལ་གདམས་ལམ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེའི་འཕྲེང་བའི་གསུང་ཟབ་མོ་འདི། ཐོག་མ་རང་བདག་ལ་བོད་ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཚེས་ཉེར་གཉིས་ཉིན། རྒྱལ་བ་ལྷ་ནས་བབས་པའི་དུས་ཆེན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྐབས། ཡང་ན་སྤྱི་ལོ་1992ལོར་འཕགས་ཡུལ་བྱང་ཕྱོགས་དེ་ཧ་རཱ་དཱུན་དུ་༧གོང་ས་ལྷ་མིའི་རྣམ་འདྲེན་༧རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་

ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས། འབྲི་གུང་བཀའ་བརྒྱུད་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྒོ་འབྱེད་སྐབས། དད་ལྡན་མི་དམངས་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་ཞིག་ལ། ལམ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེའི་འཕྲེང་བའི་བཀའ་ཆོས་ཟབ་མོ་ལེགས་པར་སྩལ་པས། དེ་དུས་གུས་པའང་གསུང་ཆོས་ཞུ་བའི་སྐབས་བཟང་པོ་ཐོབ། འདི་ལྟ་བུའི་ཉམས་ལེན་གྱི་བསླབ་བྱའི་གསུང་ཟབ་མོ་བསྒྱུར་ཐུབ་པ་ནི། བླ་མའི་བྱིན་རླབས་དང་ཐུགས་རྗེས་ཡིན་པར་སེམས།

ཕྱག་དཔེ་འདི་དབྱིན་ཇི་སྐད་ནང་ལ་བསྒྱུར་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆེད་༸འབྲི་གུང་སྐྱབས་མགོན་ཆེ་ཚང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་ངོས་ཀྱི་རྩ་བའི་བླ་མ་རྣམས་ཀྱིས་ངོས་ལ་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་ལམ་སྟོན་དང་བཀའ་སྩལ་གནང་བྱུང་བ་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་དྲིན་ཅན་རྩ་བའི་བླ་མ་རྣམས་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་བཀའ་དྲིན་ལེགས་སོ་ཞུས། དེ་བ་འདིའི་ཞུས་དག་སོགས་མཛད་པ་པོ་ཌཀ་ཊར་ཛྷག་ཕ་ཏི་པྲ་སཱད་ལེགས་སྦྱར་དགེ་རྒན་དང་། ཌཀ་ཊར་དེ་ལཱི་པ་ཀུ་མཱ་ར་པཊ་ནཱ་ཡཀ་དབྱིན་ཇིའི་དགེ་རྒན་དང་། མཁན་པོ་དཀོན་མཆོག་ཕན་བདེ་ལ་དྭགས་དང་། བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་སློབ་གྲྭ་སཱར་ནཱ་ཐའི་བཀའ་བརྒྱུད་རང་གཞུང་སློབ་དཔོན་ར་མེ་ཤ་ཅན྄་དྲ་ནེ་གཱི་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ལ་མ་བརྟེན་པར་འདི་ལྟ་བུའི་དོན་ཟབ་མོ་ཞིག་གི་གཞུང་དོན་བསྒྱུར་ཡོང་བར་ཤེས་དཀའ་ཡང་། ད་ལམ་ཁོང་རྣམས་ཀྱི་རོགས་ཚད་མེད་གནང་བ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་བཀའ་དྲིན་ལེགས་སོ་ཞུས།

སྐབས་བབས་གཞུང་འདིའི་བསྒྱུར་སོགས་ལ་ཆད་ལྷག་ཡོད་ཚེ་འཕྲལ་དུ་རྨོངས་སེལ་བཀའ་སློབ་གནང་ཡོད་པ་དགོངས་མངའ་ཞུས། ལ་དྭགས་དབུས་གཞུང་ནང་པའི་རིག་གནས་མཐོ་སློབ་ཁང་གི་ཉམས་ཞིབ་སྡེ་ཚན་གྱི་འཛིན་དཔོན་རིག་མཚོ་དཀོན་མཆོག་རིག་འཛིན་གྱིས་བྲིས་པ་དགེ་ལེགས་འཕེལ།

ཆོས་རྒྱལ་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེའི་རྣམ་ཐར།

སྔོན་བསྐལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་སངས་རྒྱས་མང་པོའི་སྤྱན་སྔར་ཚོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསགས་པས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དང་། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་ངེས་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏད་ནས། རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་བྱང་ཕྱོགས། ཁ་བ་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ། ཆུ་བོ་མ་ཏ་ལོ་ཀི་ཏ་ཡི་འགྲམ། རི་བྲག་གི་ཚང་ཚིང་ན། དགེ་སློང་འཚོ་བྱེད་ཅེས་གྲགས་ཏེ། དག་པ་དང་མ་དག་པའི་འཁོར་འདྲེས་པ་ལྔ་བརྒྱ་ལས་མི་ཉུང་བ་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་མཛད་པ། དེ་ལྟ་བུའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི། མདོ་སྡེ་པདྨ་དཀར་པོ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པའི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་འཁྲུངས་པའི་ཡུལ་ནི་གཉལ། ཡབ་སྙི་བ་སྒོམ་པ། ཡུམ་ཤོད་རོམ་གཟའ་ཚེ་ལྡུམ། ཕུ་བོ་རྒྱང་གསེར་རེ། ནུ་བོ་ལྷ་རྗེ་སྙིང་ཆུང་བ། ཁོ་རང་ལྷ་རྗེ་དར་མ་གྲགས།

བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་དེས་ལོ་བཅུ་དྲུག་ནས་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་གི་བར་ལ། སྨན་གྱི་རིག་པ་

དང་། སྔགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེ་ཡང་མང་དུ་བསླབས། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་ལ་དགེ་བཤེས་ཤེ་བ་གླིང་པ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས། དགེ་སློང་ཚིག་རྫོགས་མཛད། མཚན་ཡང་དགེ་སློང་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་དུ་གསོལ།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདུལ་འཛིན་གཉིས་ལས་གསན་པ་མཛད། དགེ་བཤེས་མར་ཡུལ་བློ་ལྡན་ལས་ཕ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་ལ་སོགས་པ་གསང་སྔགས་མང་པོ་གསན་པར་མཛད། དབང་བྱིན་རླབས་ཀྱི་རྒྱུད་མང་པོ་དང་། སྨན་རྒྱུད་མང་པོ་དང་། སྒྲུབ་རྒྱུད་མང་པོ་དང་། རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་མང་པོ་ཡིད་ལ་མཁྱེན་པར་མཛད། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ཉམས་ལེན་གོ་ན་གཙོ་ཆེ་བར་བཤད་ནས་འདུག་པས། དབུ་རུ་བྱང་ཕྱོགས་སུ་བཀའ་གདམས་ལ་བྱོན། དགེ་བཤེས་སྣུག་རུམ་པ་སོགས་གསུམ་ལ་བསྙེན། ཇོ་བོའི་གདམས་པ་མཐའ་དག་མཁྱེན་པར་མཛད།

དེ་ནི་སྒྲུབ་པ་ཞིག་བྱ་དགོས་སྙམ་ནས་རང་གི་ཡུལ་ན་ཕ་མེས་ཀྱིས་རྩིགས་པའི་གསེར་བྱ་བའི་གནས་གཞི་ཞིག་ཡོད། དེར་བྲང་ཁང་ལེགས་པོ་ཞིག་བཟུང་། ཕ་ཞིང་ལ་ཡོན་བདག་བྱས་ནས་སྒྲུབ་པ་མཛད་པས། ཞག་བཅུ་གསུམ་དུ་མི་འཚོར་བའི་ཏིང་འཛིན་བཟང་པོ་བྱུང་། ཆགས་སྡང་རགས་རིམ་ཞི་ནས། གཉིད་ཐུན་ཆུང་བ་རེ་ལས་མ་བྱུང་སྟེ། རྣལ་ལམ་དུ་ཡང་མདོ་སྡེ་གསེར་འོད་དམ་པ་ལས་བཤད་པའི་ས་བཅུ་ཐོབ་པའི་རྨི་ལྟས་ཀྱི་རྣལ་ལམ་དེ་ཚོ་ཁོ་ནང་ལ་འདི་ཚོ་རྨི་མི་ཐད་པ་ལ་སེམས་རྨི་ཡིན་ནམ། འདྲེའི་ཚོ་འཕྲུལ་ཡིན་ནམ་སྙམ། ལུས་ལ་སྒྲོ་ཤིག་དང་སྲིན་བུ་རྣམས་ཡེ་མེད། ཞག་ལྟ་ཙམ་གསོལ་བ་མ་གསོལ་ཀྱང་བཀྲེས་པ་ཡེ་མེད། སྐུ་བདེ་ཉམས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བྱུང་གསུངས།

ནམ་ཟླ་དཔྱིད་ཀ་ཞིག་གི་དུས་སུ་མཚམས་ནས་བྱོན་ནས། ལྟགས་རིའི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་སྐྱོ་སངས་ལ་བྱོན་ཙ་ན། སྤྲང་ཐན་གསུམ་ཤིག་གསོད་གིན་གཏམ་མང་པོ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་པས། ཁོ་བོའི་སེམས་རྒྱུད་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་སོང་བས་ཡི་དྭགས་ལ་ཆུ་སྦྱིན་གཏོང་གིན་ཡོད་ཙ་ན། སྤྲང་པོ་ཞིག་ན་རེ། ང་སློལ་འདྲ་བའི་བསོད་ནམས་ཆུང་བ་ཡོད་པ། རྩོལ་བ་བྱ་མི་དགོས་པའི་ཟན་ཆེན་པོ་རེ་དང་། ལོ་ཚོད་ཕོར་པ་རེ་བཏུང་དུ་ཡོད་ན་ཅི་ལྟོ་ཟེར་བས། གཅིག་ན་རེ། འདི་འདྲ་བ་ལ་ཡིད་སྨོན་བྱེད་པ་བས། མངའ་བདག་རྩེ་ལེ་འདྲ་བ་ཡིན་ན་དགའ་མོད་ཟེར། གཅིག་ན་རེ། དེ་ལ་ཡང་འཆི་བ་ཡོང་། མི་ལ་རས་པ་འདྲ་བ་ཡིན་ན། ལུས་ལ་གོས་མི་དགོས། ཟས་མེད་ཙ་ན་ཌཱ་ཀི་མས་བདུད་རྩི་འདྲེན། སེང་གེ་ལ་བཞོན་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་ཅིག་ཡིན་ན་དགའ་མོད་ཟེར་གྱིན་འདུག་པས། དེར་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་མཚན་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་བ་སྤུ་ཟིངས་ཀྱིས་སོང་ནས་སྤྱན་ཆབ་བྱུང་། སྔར་གྱི་དེ་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཅིག་སྐྱེས་ནས་འདུག ཡུན་རིང་པོར་འགྲོ་མ་ཤེས། དེར་བྲང་ཁང་དུ་བྱོན། དགེ་སྦྱོར་གྱི་གཙོ་བོ་ཡན་ལག་བདུན་པ་ཡིན་པས། དེ་བྱས་ཙ་ན་མཚམས་གཏོར་གྱིན་སོང་།

ད་ཅི་རེད་པ་སྙམ་ནས་མལ་དུ་བཞུགས་ནས་བསྒོམ་ཙ་ན། བྲང་ཁང་ལ་སོགས་པ་ཕྱིའི་ཡུལ་རྣམས་མེད་པར་སྟོང་ཆལ་གྱིས་སོང་། ལོ་ཀའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའམ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཤེས་པ་སྙམ་བྱེད་པ་བྱུང་། དེར་དགོངས་ཐུན་ཐོན་པ་དང་། སྤྲང་པོ་ཀུན་གར་འདུག་ལྟས་ཙ་ན། མགྲོན་ཁང་ཅིག་ན་ཉལ་ནས་འདུག

གཅིག་ལ་ད་ཅི་ཁྱེད་ཀྱིས་ཐོས་པའི་གྲུབ་ཐོབ་དེ་གན་ཡོད་བྱས་པས། མང་ཡུལ་གུང་ཐང་ན་ཡོད། མཚན་ཡང་མི་ལ་རས་པ་བྱ་བ་ཡིན། དེའི་བླ་མ་དེ་མར་པ་ལོ་ཙྪ་བ་བྱ་བ་ཡིན། དེའི་བླ་མ་དེ་ན་རོ་པཎ་ཆེན་བྱ་བ་ཡིན་ཟེར། ཆོས་ན་རོ་ཆོས་དྲུག་བྱ་བ་ཡིན། དཔལ་དགྱེས་པ་རྡོ་རྗེའི་གདམས་ངག་ཡིན་ཟེར། ཉིད་ཀྱིས་ཞལ་མ་མཐོང་། མི་ཐམས་ཅད་འགྲོ་ཡིན་འདུག་པ་ལས། ཕལ་ཆེར་ཁྱེད་ཀྱིས་མི་རྙེད། ལ་ལས་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་མཐོང་། ལ་ལས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པར་མཐོང་། སྤྲུལ་པ་སྣ་ཚོགས་སྟོན་པར་འདུག་ཟེར་རོ། ཁྲིན་དང་སྐྱེ་ནམ་གྱི་རི་ཁ་ན་བཞུགས་ཟེར་རོ། །ང་དེར་འགྲོ་ན་ཁྱེད་ཀྱིས་རོགས་བྱེད་དམ་བྱས་པས། ཁྱོད་གཞོན་ནུ་ཅིག་འདུག ངས་ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་མི་བསྐྱོགས། ཁྱོད་རང་སོང་དང་། ལ་སྟོད་རང་ནས་ཤེས་ནས་འོང་གིས། ཁོང་གྲགས་པ་ཆེ་བ་ཡིན་ཟེར། དེས་ཟན་ཆེན་པོ་བྱས། ལོ་མ་མང་པོ་བཙོས་ནས་བྱིན་ནོ། །དོ་ནུབ་དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་བྱས། གསོལ་བ་བཏབ།

ཡང་ཞིང་བཟང་པོ་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་གསེར་སྲང་ལྔར་བཙོངས་ནས་བླ་མའི་སྤྱན་སྔར་ཕྱིན་པས། རྗེའི་ཞལ་ནས། ལས་དང་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་མི་ཞིག དེ་རིང་འདིར་འོང་གསུངས་པ་དང་། བླ་མ་སྒམ་པོ་པ་བྱོན་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེར་ཉེར་གནས་པ་ན་རེ། དབུས་པ་སྟོན་པ་ཁྱོད་འོངས་པ་བླ་མས་མཁྱེན་ནས་འདུག ཐུགས་ལ་ཡང་འདོགས་པར་འདུག་གིས། ངང་ཐུང་མ་བྱེད་པར་ཞག་འགའ་ན་སྡོད་དང་། དེ་ཙ་ན་བླ་མ་དང་མཇལ་ཟེར་ནས། བཞོང་ཅིག་གི་འོག་ཏུ་བསྡད། སང་ཉིན་ཕྱེད་ཙམ་ན་ཤོག་ཟེར་ནས་

འོངས་ཙ་ན། བླ་མ་རྗེ་ལེབ་ཅིག་གི་སྟེང་ན་བཞུགས་ནས་འདུག འཁོར་ཀུན་གྱིས་མཐའ་མ་བསྐོར་འདུག གསེར་སྲང་གང་ཕུལ་ནས། ཕྱག་བྱས་པས། ཡུས་ཆེ་བ་འདྲ་བ་ཅིག་བྱུང་ནས། ང་ཉིན་ལམ་བཞི་བཅུའི་ས་ནས་འོངས་གསུངས་པས། བླ་མའི་ཞལ་ནས། ངའི་འདིར་རྒྱ་གར་ཁ་ཆེ་དང་། རྒྱ་ནག་ལ་སོགས་པ་ནས་འོང་བ་ཡིན། གསེར་འདི་དང་ང་ལོ་མི་མཐུན། ཁྱོད་རང་སྒྲུབ་པ་བྱེད་པའི་ཆ་རྐྱེན་གྱིས། གསེར་འདི་ང་མི་འདོད། ཁྱོད་ཀྱི་མིང་ཅི་ཡིན་གསུངས། བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་བྱ་བ་ལགས་ཞུས་པས། བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་བྱ་བ་ལན་གསུམ་གསུངས་ནས།

བསོད་ནམས་ཚོགས་ཆེན་བསགས་ལས་བྱུང་།།

སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ།།

བྱ་བ་ཡིན་གསུངས། དེ་ནས་མགུར་ཅིག་གསུངས་ནས་དབུས་པ་སྟོན་པའི་སྣ་ལེན་ཡིན་ནོ་གསུངས།

དེ་ནས་བླ་མ་ལས་སྔགས་ཀྱི་དབང་ལུང་མན་ངག་རྣམས་ཞུས་ནས་སྔགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན། དབང་གདམས་ངག་བྱིན་རླབས་སོགས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་གནང་ནས། བླ་མའི་ཞལ་ནས། དབུས་སུ་སོང་ལ་སྒོམས་ཤིག དུག་གསུམ་རྒྱས་པའི་མི་དང་འགྲོགས་སུ་མི་རུང་། དེའི་གྲིབ་ཕོག་པ་ཡིན་པས། དེ་གང་ལ་ཡོད་ན་སྤང་བ་དཀྲར་ལངས་པའི་གང་ཟག ཆོས་དང་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་ངན་སྨྲས་བྱེད་ཅིང་

འཐབ་པའི་མི་རིགས་ཡོད། དེའི་ནང་ན་ཞི་སྡང་མེ་ལྟར་འབར་ནས་འདུག་ཨ་ཡིན། དཔེར་ན་སེམས་ཅན་སྤྲུལ་ལ་ལ་ཤོག་པ་ནི་མེད། རྐང་པ་ནི་མེད། སྤྲུལ་ལས་ཉམ་ཆུང་བ་མེད་པ་ལ། ཁོང་མཐོང་བ་དང་མི་ཐམས་ཅད་ཁྲིད་ཅིང་དངངས་ནས་འགྲོ་བ་དང་འདྲ་སྟེ། དེ་ཁོ་ནའི་ནང་ན་ཞེ་སྡང་ཆེ་བ་ཡོད་པ་ཡིན། ནང་ན་ཞེ་སྡང་ཡོད་ན། ཕྱི་རོལ་ཐམས་ཅད་དགྲར་ལངས་པ་ཡིན།

ཡང་གང་ཟག་ཁ་ཅིག་རྡོ་བྲུག་པ་ཅན་དང་། ཤིང་ཉེ་ག་ཅན་རྩུན་ཆད་ཚགས་བྱེད་པ་ཡོད་པ་ཡིན། རུས་ནས་ནད་རྒྱུགས་དང་དུར་ཟན་དགོས་ཟེར། དེ་མང་ན་ཚོས་འཚོར་གཞན་ནས། ཚོགས་གསོག་པ། ནོར་དགོས་ཟེར་ནས། ཐ་མ་བུན་སྐྱིད་ལ་སོགས་པ་ལོག་འཚོ་འབའ་ཞིག་བྱེད་པ་ཡོད། དེའི་ནང་ནས་འདོད་ཆགས་ཆུ་བཞིན་ཁོལ་ནས་ཡོད་པ་ཡིན།

ཡང་གང་ཟག་ཅིག་ཡང་དག་པའི་དོན་བསྒོམ་པའི་དུས་དཔྱ་མ་ཡིན། ཚེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་གིས་སངས་རྒྱས་པ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད། ཚོགས་མ་བསགས། སྡིག་པ་མ་སྦྱངས། སྙིང་རྗེ་མ་བསྒོམ། ཉན་ཐོས་སུ་གོལ། ཐབས་ཁྱད་དུ་བསད་པས་ཆད་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ཟེར་བ་ཡོད། དེའི་ནང་ན་གཏི་མུག་བཅིངས་ནས་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་འདྲའི་མི་དང་གཏམ་བྱེད་མི་རུང་། གཏམ་བྱས་ན། དང་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་བླ་མ་སུ་ཡིན། ཆོས་གང་ཡིན་གྱི་གླིང་མོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས། ཁོ་ཞེ་སྡང་ལངས་པས། ཐ་ནས་བློ་ཆུང་དེ་ཡིས་འདི་ནི་ཡོང་བྱེད་དེ། སྲུངས་ནས་སྐྱབས་མེད་གྱུར་པ་དེ་ནི་མཐར་མེད་འགྲོ། བྱ་བ་

དེའི་དུས་སུ་འབྱུང་བས། བདག་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་སྡིག་པ་གསོག་པས། དུག་གསུམ་རྒྱས་པའི་མི་དང་འགྲོགས་སུ་མི་རུང་། རྩ་ལྟུང་ལས། ཉན་ཐོས་ནང་དུ་ཞག་བདུན་འདས། །

ཞེས་པའི་དོན་དེ་འདྲ་བ་ཅིག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། སྤྱིར་ཡང་རི་དྭགས་སྨན་མའམ་བྱ་བ་བཞིན་ཟློན་ཆེ་བར་བྱ། ཞི་བ་དང་། དུལ་བ་དང་། རྩེ་རིག་ཆུང་བ་ཐམས་ཅད་དང་མཐུན་པར་བྱའོ། །རྟོག་པ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བར་བྱ། གཙང་སྦྲ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་བྱ། ཀུན་དང་མཐུན་པར་བྱ། རི་དང་། མཚམས་དང་། སྒྲ་བཅད་དང་། འདག་སྦྱར་གསུམ་གྱིས་དུས་འདའ་བར་བྱ། རང་སེམས་སངས་རྒྱས་སུ་རྟོགས་ཀྱང་། བླ་མ་དོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་མི་སྤང་བ་ལ་བསླབ། བསགས་སྦྱོང་གཉིས་པོས་རང་སེམས་དག་ཀྱང་། ཚོགས་ཆུང་ངུ་ཉུང་ངུ་ནས་བསགས། ལས་འབྲས་ནམ་མཁའ་ལྟར་གོ་ཡང་། སྡིག་པ་ཆུང་ངུ་ཉུང་ཉུ་ནས་འཛེམས། བདག་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ཀྱང་། ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་སྐུར་བ་མི་གདབ་གསུང་།

མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་མེད་པའི་ཉམས་སྐྱོང་ཡོད་ཀྱང་། མཐུན་བཞིའི་དགེ་སྦྱོར་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་ཉམས་སུ་བླང་། རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་བཀའ་ལྟར་དབུས་སུ་སོང་ལ་སྒོམས། བུ་ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཅོས་མིན་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པ་འཆར་ཞིང་མི་ཏན་ང་ཡང་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་མོས་གུས་བྱུང་།

དེ་ནས་ཇོ་བོ་བཀའ་གདམས་པའི་ལུགས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་། རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གདམས་ངག་གཉིས་གཅིག་ཏུ་དྲིལ་བའི་བསྟན་བཅོས་དམ་ཆོས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ཐར་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་དང་། ལམ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེའི་འཕྲེང་བ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་སྦྱོར་གྱི་ཁྲིད། སྣན་གཞུང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བ་སོགས་གསུང་མང་དུ་སྤེལ་བར་མཛད།

དེ་ལྟ་བུའི་རྗེ་སྒམ་པོ་པ་དེ་ནི་རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པའི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་ཉི་མ་ལྟ་བུར་གྱུར། དེའང་སྒྲ་བསྒྱུར་གྱི་རྒྱལ་པོ་མར་པ་ལོ་ཙྪས།

ཀོད་དེ་ལ་བུ་གཅིག་བྱུང་བ་དེ།།

འགྲན་གྱི་ངོ་མེད་ཞིག་འོང་བ་ཡིན།།

ཞེས་སོགས་ཡང་ཡང་བསྔགས་པར་མཛད། ཁོང་གི་སློབ་མ་ནི་སྙིང་རྗེ་པདྨ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར། འཁོར་ཚོགས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བྱུང་བས། དེའི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་གྲུབ་ཐོབ་ཁམས་པ་མི་གསུམ་སྟེ། ཕག་མོ་གྲུབ་པ། དུས་གསུམ་མཁྱེན་པ། གསལ་སྟོང་ཤོ་སྒོམ་སོགས་ཡིན། དེ་དག་ལས་བཀའ་ཕྱག་ཆུ་བོ་གཅིག་འདྲེས་ཀྱི་རིང་ལུགས་གསར་དུ་གཏོད་པར་མཛད།

དེ་ནས་དགུང་གྲངས་བདུན་ཅུ་དོན་ལྔ་ལ་ཕེབས་པ་ན་སློབ་མ་རྣམས་ལ་འདི་སྐད་གསུངས། མ་འོངས་པའི་གང་ཟག་བདག་ལ་མོས་ཤིང་བདག་དང་མ་འཕྲད་པ་སྣམ་པ་

ཀུན་ཀྱང་། ཁོ་བོས་བརྩམས་པའི་ལམ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་སོགས་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་གཟིགས་པར་ཞུ། ང་དང་མངོན་སུམ་དུ་འཕྲད་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་སོགས་ཞལ་གདམས་མང་དུ་གསུངས། དེ་ནས་གཉམ་བཞག་མཛད་ནས་སྐུ་ལ་སྙུན་ཟུག་མེད་པར་ཆུ་མོ་བྱ་ཡི་ལོ་ཟླ་བ་དྲུག་པའི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་ཉིན། ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དང་བཅས་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་སོ།།

༄༅། །རྗེ་སྒམ་པོ་པའི་ཞལ་གདམས།[1]
ལམ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ།

ན་མོ་རཏ྄ན་གུ་རུ།

གང་ཞིག་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་འཇིགས་སུ་རུང་ཞིང་བརྒལ་དཀའ་བ་ལས་སྒྲོལ་བར་མཛད་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱོད་པ་[2] རྣམ་པར་དག་པས་བརྒྱན་ཞིང་། བྱིན་རླབས་ཀྱི་ཆུ་རྒྱུན་

---

1. ཞལ་གདམས་ནི།

   རང་ལ་ལེགས་ཉེས་བླང་དོར་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་བཀའ་དྲིན་ཅན་ཞིག་གིས་གཞུང་དོན་ཐོས་བསམ་བྱེད་པས་གནད་ཆེ་བའི་ཉམས་མྱོང་ཕྱོགས་བསྡུས་བྱས་པའི་ཞལ་གདམས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྟོན་པའི་གཞུང་།

2. དྭགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས། མར་པ་ལོ་ཙཱའི་ལྟ་བ་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལྟ་བ་ཡིན། དེ་ཉིད་ཀྱི་བླ་མའི་གཙོ་བོ་དཔལ་ནཱ་རོ་པ་དང་མཻ་ཏྲི་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཡིན། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་པ་དང་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་གང་གི་སྐབས་སུ་ཡང་དེ་གཉིས་གཙོ་བོར་མཛད། ཁྱད་པར་དུ་ལྟ་བའི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་བླ་མ་མཻ་ཏྲི་པ་ཡིན་པར་མར་པ་རང་གི་གསུང་མགུར་ལས་གསུངས། མངའ་བདག་མཻ་ཏྲི་པ་ནི་དབུ་མ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ལུགས་གཙོ་བོར་མཛད་པ་ཡིན། པཎ་ཆེན་ནཱ་རོ་པ་ཡང་ཟླ་གྲགས་ཀྱི་ལུགས་ཁོ་ན་འཛིན་པ་ཡིན། རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པའི་མགུར་རྣམས་སུ་ཡང་ཕལ་ཆེར་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་མཐུན་པར་གསུངས།

རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་དབྱིངས་ལྟར་ཟབ་མི་ཤེས་པ། སྨོན་ལམ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཡུན་རིང་བལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྨྲ་བ་བརྒྱུད་དྲི་མ་མེད་པའི་བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ།། བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཏུ་གསོལ་ལོ། །བཀའ་བརྒྱུད་དེ་དག་ལས་བྱུང་བའི་གསུང་གི་རྒྱུན་[3]ཡུན་རིང་པོར་ཡོད་ལ་བརྟགས་པར་བྱས་ཏེ། དངོས་དང་བརྒྱུད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ལ་ཡོད་གདུང་བའི་སྐལ་ལྡན་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པའི་གདམས་ངག ལམ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་ཞིག་ཡི་གེའི་རིས་སུ་བཀོད་པར་བགྱིའོ། །

དེ་ཡང་རྟེན་གྱི་གང་ཟག[4]ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པས།

དང་པོར་ཕངས་[5]པའི་ཆོས་བཅུ་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱ་བ་ནི།

༡༽རྙེད་པར་དཀའ་བའི་མི་ལུས་གཙང་མ་འདི། །མི་དགེ་སྡིག་པའི་ལས་ལ་སྤྱོད་དུ་ཕངས།། ༢༽ལྡན་པར་དཀའ་བའི་དལ་འབྱོར་མི་ལུས་གཙང་མ་འདི། །ཆོས་མེད་ཐ་མལ་གྱི་ལུས་སུ་ཤི་རུ་ཕངས། །༣༽སྙིགས་མའི་དུས་ཀྱི་མི་ཚེ་ཡུན་ཐུང་ཡུད་ཙམ་འདི། །དོན་མེད་བྱ་བའི་ལས་

3. ཏེ་ལོ་པ་ལ་བཀའ་བབས་བཞིའི་གདམས་ངག་མངའ་སྟེ། རྡོ་རྗེ་འཆང་། རྒྱལ་པོ་ཨིནྡྲ་བྷུ་ཏི། ཀླུ་ལས་གྱུར་པའི་རྣལ་འབྱོར་མ། ས་བདག་ཧི་སུ་ཀལྤ། ས་ར་ཧ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ། ཀུ་ཀུ་རི་

པ། ཙཎྜ་པ། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ། ཌོམ་བྷི་ཧེ་རུ་ཀ། ལྭ་བ་པ་སོགས་ནས་རིམ་པར་གསང་འདུས། གདན་བཞི། ཆོས་དྲུག་གི་སྒྱུ་ལུས། འཕོ་བ། རྨི་ལམ། འོད་གསལ། གཏུམ་མོ་བཅས་ཀྱི་བཀའ་བབས་པ་ཡིན། ཡིན་ཀྱང་བཀའ་བབས་བཞིའི་དངོས་འཛིན་གྱི་གོ་རིམ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་བཀའ་བརྒྱུད་ནང་ཕན་ཚུན་ལ་སྣང་།

4. དྭགས་པོ་ཐར་རྒྱན་ལས།

རྟེན་ནི་མི་ལུས་རིན་ཆེན་མཆོག།

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་ལ། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷས།

དལ་འབྱོར་འདི་ནི་རྙེད་པར་ཤིན་ཏུ་དཀའ།།
སྐྱེས་བུའི་དོན་འགྲུབ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ལ།།
གལ་ཏེ་འདི་ལ་ཕན་པ་མ་བསྒྲུབས་ན།།
ཕྱིས་འདི་ཡང་དག་འབྱོར་བར་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་དང་།
མིའི་གྲུ་ལ་བརྟེན་ནས་སུ།།
སྡུག་བསྔལ་ཆུ་བོ་ཆེ་ལས་སྒྲོལ།།
གྲུ་འདི་ཕྱིས་ནས་རྙེད་དཀའ་བས།།
རྨོངས་པ་དུས་སུ་གཉིད་མ་ལོག།

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡོན་ཏན་བཅོ་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ལུས་རྟེན་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་རྙེད་པར་དཀའ་སྟེ། སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ལས་ལྡོག་པ་ཡང་རྙེད་པར་དཀའ། དལ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་རྙེད་པར་དཀའ། དེས་ན་ད་རེས་ཀྱི་མི་ལུས་དེ་དོན་མེད་པར་མ་བྱེད་པར་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་པ་ལ་འབད་དགོས་སོ།།

5. སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཡོད་པ་དང་། རྟེན་མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་ཐོབ་པ་དང་། རྐྱེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་ཕྲད་པའི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལ་མ་འབད་པར་ཚེ་འདིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཙམ་ལ་ཆགས་པ། སྲིད་པའི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་པ། ཞི་བའི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་པ་ནི་མི་ལུས་ཐོབ་ཀྱང་པ་འདི་འཕངས་པའི་གནས་སུ་གྱུར།

ལ་ཟད་དུ་ཕངས། །༦༽རང་སེམས་ཆོས་སྐུའི་[6]རང་བཞིན་སྤྲོས་མེད་འདི། །འཁྲུལ་པ་འཁོར་བའི་འདམ་དུ་བྱིང་དུ་ཕངས། །༥༽ལམ་སྟོན་འདྲེན་པའི་བླ་མ་དམ་པ་[7]དེ། །བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་

---

6. རྒྱུད་བླ་མ་ལས།

སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གང་ཡིན་པ།།
དེ་ནི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་འགྱུར་མེད་དོ།།

དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དབྱེ་བ་མེད་དེ། སེམས་ཅན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་རིགས་འདྲ་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་གནས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་ཡིན། རང་གི་སེམས་ངོ་སྤྲོད་པ་ནི་རང་རྒྱུད་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་དེ་ཆོས་སྐུ་མཐོང་བ་ཡིན། དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

7. བླ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མ་བསྟེན་པར་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་གང་ནས་ཀྱང་མ་གསུངས་ལ། ཚེ་འདི་ལ་ཡང་བླ་མ་མི་བསྟེན་པར་ཡོན་ཏན་མི་སྐྱེ་དེ་ལ། དེས་ན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་དགེ་བའི་གྲོགས་པོ་ནི་རང་ཅག་ཐམས་ཅད་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་དུ་འཁྲིད་པའི་དེད་དཔོན་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དུས་རྟག་ཏུ་གུས་པས་བླ་མ་བསྟེན་དགོས། དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ།

བླ་མ་མེད་པའི་གོང་རོལ་ན།།
སངས་རྒྱས་བྱ་བའི་མིང་ཡང་མེད།།
བསྐལ་པ་སྟོང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་།།
བླ་མ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་།། ཞེས་དང་།
འབྲི་གུང་སྐྱོབ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས།
བླ་མ་སྐུ་བཞིའི་གངས་རི་ལ།།
མོས་གུས་ཀྱི་ཉི་མ་མ་ཤར་ན།།
བྱིན་རླབས་ཀྱི་ཆུ་རྒྱུན་མི་འབབ་པས།།
སེམས་མོས་གུས་འདི་ལ་ནན་ཏན་མཛོད།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།།

འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས།

སློབ་མ་བཟང་པོ་བླ་མར་གུས་ལྡན་དེ་དག་གིས།།
བླ་མ་མཁས་པ་དག་ལ་རྟག་ཏུ་བསྟེན་པར་བྱ།།
ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་ལས་བྱུང་།།

བར་དུ་འབྲལ་དུ་ཕངས། །༦༽ཐར་པའི་གྲུ་གཟིངས་སྡོམ་པ་[8]དམ་ཚིག་སྟེ། །ཉོན་མོངས་བག་མེད་རྐྱེན་དབང་གིས་བཤིག་ཏུ་ཕངས། །༧༽བླ་མའི་རྐྱེན་གྱིས་རང་ལ་རྙེད་པའི་ཉམས་རྟོགས་དེ། །འདུ་བྱེད་ཚང་ཚིང་གི་གསེབ་ཏུ་སྟོར་དུ་ཕངས། །༨༽གྲུབ་ཐོབ་རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་ཟབ་མོ་དེ། །མི་ནག་སྐལ་མེད་རྣམས་ལ་ཟོང་དུ་བཙོང་དུ་ཕངས། །༩༽འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་དྲིན་ཅན་ཕ་མ་རྣམས། །སྡང་བའི་སེམས་ཀྱིས་སྤོང་ཞིང་འདོར་བ་ཕངས། །༡༠༽གཞོན་པའི་ལང་ཚོ་དར་བའི་སྒོ་གསུམ་སྟེ། །ཐ་མལ་བཏང་སྙོམས་ངང་དུ་བཞག་ཏུ་ཕངས།། དེ་ནི་ཕོངས་པའི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

དགོས་པའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽རང་གི་ཕོ་ཚོད་[9]ཟིན་པས་གྲོས་ཀྱི་གཞི་རྩ་མ་འཆུགས་པ་ཞིག་དགོས། ༢༽དད་པ

8. སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་ལས།

སོ་སོ་ཐར་པ་རིས་བདུན་གྱིས།།
རྟག་ཏུ་སྡོམ་གཞན་ལྡན་པ་ལ།།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡི།།
སྐལ་བ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སོར་སྡོམ་གྱི་རྟེན་ནི། རིས་བདུན་ཏེ། དགེ་སློང་ཕ་མ་གཉིས། དགེ་ཚུལ་ཕ་མ་གཉིས། དགེ་བསྙེན་ཕ་མ་གཉིས། དགེ་སློབ་མ་སྟེ་བདུན་ནོ། །སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་སྐོར་ནི། འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞིའི་སྐབས་སུ་འཆད་ལ། དེ་ལ་རྩ་བའི་མདོ་དང་། བཤད་པའི་མདོ་གཉིས་ཡོད་ལ། རྩ་བའི་མདོ་ནི། དགེ་སློང་ཕའི་རྩ་ལྟུང་སོ་སོར་ཐར་པ་དང་། དགེ་སློང་མའི་རྩ་ལྟུང་སོ་སོར་ཐར་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། བཤད་པའི་མདོ་ནི། སོ་ཐར་མདོའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་གདན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལུང་གཞི། དེ་གཉིས་སུ་མ་ཚང་བ་ཁ་འགེངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཡིན། འདུལ་བ་ནས་གསུངས་པའི་བསླབ་བྱའི་

གནད་རྣམས་ལ་དྲན་ཤེས་བརྟན་པོ་རྒྱུན་མི་ཆད་པའི་སྒོ་ནས་བསྲུང་དགོས་ལ། དེ་ཡང་བསྲུང་བྱ་གཙོ་བོ་ནི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཕམ་པའི་སྡེ། ལྷག་མའི་སྡེ། ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་སྡེ། སོར་བཤགས་ཀྱི་སྡེ། ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་དང་བཅས་པའི་ལྟུང་བའི་སྡེ་ལྔ། དེ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་ཕྱེ་ན་གཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་ཡོད།

བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་གསུངས་པའི་རྩ་ལྟུང་བཅོ་བརྒྱད། ཉེས་བྱས་དྲུག་སོགས་ལེགས་པར་བསྲུང་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རྩ་ལྟུང་བཅུ་བཞི་བསྟན་པའི་རྩ་བ་ལས།

བདག་བསྟོད་གཞན་སྨད་ཆོས་ནོར་མི་སྟེར་ཞིང་།།
བཤགས་ཀྱང་མི་ཉན་ཐེག་ཆེན་སྤོང་བ་དང་།།
དཀོན་མཆོག་དཀོར་ཕྲོག་ཆོས་སྤོང་ངུར་སྨྲིག་འཕྲོག།
མཚམས་མེད་ལྔ་དང་ལོག་ལྟ་གྲོང་སོགས་འཇོམས།།
མ་སྦྱངས་སྟོང་ཉིད་བསྟན་དང་རྫོགས་བྱང་ལྡོག།
སོ་ཐར་སྤོང་དང་ཉེས་དམིགས་བརྫུན་སྨྲ་བ།།
ཉེས་དམིགས་མི་ལྟ་སྤྱོད་འདོད་མ་ལོག་དང་།།
དགའ་མགུ་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་མེད་ཀུན་དཀྲིས་བཞི།།
ཚང་དགོས་བཅུ་དྲུག་མི་དགོས་ལེགས་ལྟ་དང་།།
སེམས་འདོར་གཉིས་བཅས་རྩ་ལྟུང་བཅོ་བརྒྱད་བསྲུང་།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྩ་ལྟུང་བཅོ་བརྒྱད་ནི། བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད། ཆོས་ནོར་མི་སྟེར་བ། བཤགས་ཀྱང་མི་ཉན་པར་བརྡེགས་པ། ཐེག་ཆེན་སྤོང་བ། དཀོན་མཆོག་གི་དཀོར་འཕྲོག་པ། དམ་ཆོས་སྤོང་བ། ངུར་སྨྲིག་འཕྲོག་པ། མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་བྱས་པ། ལོག་ལྟ་འཛིན་པ། གྲོང་སོགས་འཇོམས་པར་བྱེད་པ། སྣོད་མིན་ལ་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པ། རྫོགས་བྱང་ལས་ལྡོག་པར་བྱེད་པ། སོ་ཐར་སྤོང་བ། མི་ཆོས་བླ་མའི་བརྫུན་སྨྲ་བ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སྨོད་པ། མཆོག་གསུམ་དཀོར་ལེན། ཁྲིམས་ངན་འཆའ་བ། བྱང་སེམས་གཏོང་བ་བཅས་ཡིན།

བྱང་སྡོམ་ནི། དེ་ལ་བླ་མས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞི་རྣམས་བསྟན་ཏེ། ནུས་སམ་མི་ནུས་བརྟགས་ནས་ལེན་པ་ལ་སྤྲོ་བར་འགྱུར་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ལེན་ཡུལ་བླ་མ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་ཤིང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་མཁས་པ། སློབ་མ་སྐྱོང་བའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པ། དེ་ལ་གསོལ་བ་ནན་གྱིས་བཏབ་སྟེ། བྱང་ས་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་ཆོ་ག་རྒྱས་པའམ། ཡང་ན་སྤྱོད་

འདུག་ལས། ཇི་ལྟར་སྔོན་གྱི་བདེ་གཤེགས་ཀྱིས།། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་བླ་མ་ཡོད་ན་དེའི་དྲུང་དང་། བླ་མ་མེད་ན་རྟེན་གྱི་མདུན་དུ་བླངས་ཆོག་པ་ཡིན།

སེམས་སྐྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར།

སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར།།
ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ཐོབ་བྱ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་མདུན་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་བློ་ལ་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་སྒོ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། མདོར་བསྡུ་ན་སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ལ་འདུས། དེ་ཡང་བསམ་པ་གཞན་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ནི་སྨོན་སེམས་དང་། དེའི་ཆེད་དུ་སྦྱོར་བས་ལག་ལེན་ཕྱིན་དྲུག་ལ་བསླབ་པ་ནི། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་ཡིན་ནོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་བཅོ་བརྒྱད་དང་ཉེས་བྱས་ཞེ་དྲུག་རྣམས་ལེགས་པར་བསྲུང་དགོས།

གསང་སྔགས་ཀྱི་དམ་ཚིག་ནི། གཙོ་བོ་རྩ་ལྟུང་བཅོ་བརྒྱད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཧྐ་མི་ལྷྐས་མཛད་པའི་སྔགས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་བཅུ་བཞིའི་བཤགས་པ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས།

༡༽རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་སློབ་དཔོན་ལ་སྨྲ་ར་འདེབས་བྱེད་པ། ༢༽བདེ་གཤེགས་ཀྱི་བཀའ་ལས་འདས་པ། ༣༽རྡོ་རྗེ་སྤུན་ལ་ཁྲོས་པ། ༤༽སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བྱམས་པ་སྤང་བ། ༥༽བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྤོང་བ། ༦༽ཆོས་ལ་སྨོད་པ། ༧༽སྨིན་མིན་ལ་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་པ། ༨༽སངས་རྒྱས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ལ་བརྙས་པ། ༩༽སྟོང་ཉིད་སྤོང་བ། ༡༠༽སེམས་ཅན་གདུག་པ་ཅན་གྲོགས་བྱེད་པ། ༡༡༽སྟོང་ཉིད་ལ་བློ་མི་སྦྱོང་བ། ༡༢༽སེམས་དད་པ་ཅན་ལ་སེམས་སུན་འབྱིན་པ། ༡༣༽དམ་ཚིག་མི་སྲུང་བ། ༡༤༽བུད་མེད་ལ་སྨོད་པ་བཅས་བཅུ་བཞི་དང་། ༡༽མཚན་ཉིད་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱག་རྒྱ་བསྟེན་པ། ༢༽འདུ་ཤེས་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་སྙོམས་འཇུག་ལ་གནས་པ། ༣༽སྨིན་མིན་པ་ལ་གསང་རྫས་སྟོན་པ། ༤༽ཚོགས་འཁོར་དུས་སུ་འཐབ་རྩོད་བྱས་པ། ༥༽དད་པས་དྲི་བ་ལ་ལན་སློག་པ། ༦༽ཉན་ཐོས་ནང་དུ་ཞག་བདུན་གནས་པ། ༧༽ཡང་དག་པར་མིན་པར་རྣལ་འབྱོར་པར་རློམ་པ་དང་། ༨༽དད་པ་མེད་པ་ལ་དམ་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་ཡིན་པ་སྡོམ་པ་དེ་རྣམས་ལེགས་པར་བསྲུང་དགོས།

9. ཡིད་ཆེས་སམ་སྤྱོབས་པ་ནི་དོན་གནད་ཐག་གཅོད་པར་ཕོ་ཆོད་ཆེ་དགོས།

དང་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་བླ་མ་དམ་པའི་བཀའ་བཞིན་སྒྲུབ་པ་ཞིག་དགོས། ༣༽གདམས་ངག་གི་སྨིན་ཡོན་[10]ཤེས་པས་བླ་མའི་གདམས་ངག་འདོམ་ཁ་མ་ནོར་བ་ཞིག་དགོས། ༤༽ཤེས་རབ་[11]དང་དད་པ་[12]ནན་ཏན་གྱིས་བླ་མ་དམ་པའི་ཐུགས་དགོངས་ཡོན་པ་ཞིག་དགོས། ༥༽དྲན་

10. གདམས་ངག་གི་སྨིན་ཡོན་ནི། རང་དང་གཞན་གྱི་སེམས་རྒྱུད་མ་རུངས་པ་སེལ་ཞིང་། ཡོན་ཏན་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བའི་བསླབ་བྱ་གནད་ལ་ཁེལ་བའི་རིགས་ལ་ཟེར། གདམས་ངག་འདི་དང་པོ་ནས་སྨིན་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཐབས་མཁས་པ་ཞིག་ཡོང་དགོས། འདི་ལྟ་བུའི་སྨིན་མེད་ཀྱི་གདམས་ངག་འདི་ཉམས་སུ་བླང་དུས། སློབ་མའི་སེམས་རྒྱུད་ངན་པ་མ་སྲུངས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རང་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེ་ན་ནི་རང་ལ་ཡོན་ཏན་གཅིག་ཀྱང་མི་སྐྱེ་ལ། དེས་ན་ཐབས་མཁས་པའི་སྒོ་ནས་གདམས་ངག་གི་དོན་རྟོགས་ནས་དེ་མ་ནོར་བར་ཉམས་སུ་བླང་དགོས།

11. ཤེས་རབ་ནི། སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་གི་ནང་གསེས། ཡུལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལྔ་སྟེ། འདུན་པ་དང་། མོས་པ་དང་། དྲན་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་བཅས་ལྔའི་ནང་ནས་མཐའ་མ་ཤེས་རབ་ནི། རང་ཡུལ་གྱི་བརྟག་བྱའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་དེའི་ངོ་བོ་དང་། ཁྱད་པར་དང་། རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། བླང་དོར་ལེགས་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཐར་སོན་པ་ཐེ་ཚོམ་ཟློག་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ཞིག་ཡིན། འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས།

ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་གྱུར་པ།།

འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།། ཞེས་གསུངས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ན། དེ་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་གཞི་མེད་རྩ་བྲལ་དུ་ཤེས་པའོ།།

12. དད་པ། ཡང་དག་པའི་གནས་ལ་དང་བའི་ཡིད་ཆེས་དང་འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་སྟེ། དགེ་བའི་སེམས་བྱུང་བཅུ་གཅིག་གི་ཡ་གྱལ་ཞིག་ལ་ཟེར། དད་པ་གང་ཞེ་ན། ལས་དང་། འབྲས་བུ་དང་། བདེན་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་ལ་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། འདོད་པ་དང་སེམས་དང་བའོ། །འཕགས་པ་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས།

དད་པ་མེད་པའི་མི་རྣམས་ལ།།
དཀར་པོའི་ཆོས་རྣམས་མི་སྐྱེ་སྟེ།།
ས་བོན་མེ་ཡིས་ཚིག་པ་ལ།།
མྱུ་གུ་སྔོན་པོ་ཇི་བཞིན་ནོ།།

པ་དང་ཤེས་བཞིན་[13]བག་ཡོད་དང་ལྡན་པས་སྒོ་གསུམ་ཉེས་སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་པ་ཞིག་དགོས། ༦༽གོ་ཆ་དང་སྙིང་སྟོབས་[14]ཀྱིས་ཡི་དམ་བརྟན་ཞིང་ཚུགས་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས། ༧༽ཆགས་མེད་ཞེན་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པས་སྣ་ཐག་མི་ལ་མ་ཤོར་བ་ཞིག་དགོས། ༨༽སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་[15]གྱིས་ཟིན་པས་རྟག་ཏུ་ཚོགས་གཉིས་གསོག་པ་ལ་བརྩོན་པ་ཞིག་དགོས། ༩༽བྱམས་

---

13. དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན།

ཡུལ་ངེས་ལྔའི་ནང་གསེས། སྔར་འདྲིས་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་མི་བརྗེད་པའི་ཤེས་པ་བརྗེད་ངེས་ཀྱི་གཉེན་པོ་མི་གཡེང་བའི་བྱེད་ལས་ཞིག་ལ་ཟེར།

ཤེས་བཞིན།

ཤེས་བཞིན་སྲུང་བ་ལས། སྤྱོད་འཇུག་ཏུ།
བདག་གི་རྙེད་དང་བཀུར་སྟི་དང་།།
ལུས་དང་འཚོ་བ་མེད་སླ་ཞིང་།།
དགེ་བ་གཞན་ཡང་ཉམས་སླ་ཡི།།
སེམས་ནི་ནམ་ཡང་ཉམས་མི་བྱ།།
སེམས་བསྲུང་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ནི།།
དྲན་པ་དང་ནི་ཤེས་བཞིན་དག།
ཐམས་ཅད་འབད་པས་སྲུངས་ཤིག་ཅེས།།
བདག་ནི་དེ་ལྟར་ཐལ་མོ་སྦྱོར།།   ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

14. གོ་ཆ་དང་སྙིང་སྟོབས་ནི། མཚོན་ཆ་སོགས་ནས་རང་གི་ལུས་སྐྱོབ་པའི་ཆེད་གྱོན་པའི་ལྕགས་གོས། སྐབས་འདིར་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་དྲག་པོ་ཞིག་ལ་དངོས་བཟུང་། ཡོན་ཏན་དང་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་དུས་དཀའ་ཚེགས་རྣམས་ཁྱག་ནས་བྱ་བ་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་བློ་སྟོབས་ཆེན་པོ་ཞིག་སྐྱེ་བ་ལ་ཟེར།

15. སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ། སྦྱོར་བ་སེམས་བསྐྱེད་དམ་པ། དངོས་གཞི་དམིགས་མེད་དམ་པ། འཇུག་བསྔོ་བ་དམ་པ་སྟེ། དམ་པ་གསུམ་གྱིས་རྒྱས་ཟིན་པ་ཞིག་ལ་ཟེར།

པ་དང་སྙིང་རྗེས་དངོས་སམ་བརྒྱུད་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་བློ་ཕྱོགས་པ་ཞིག་དགོས། ༡༠༽ཤེས་རབ་དང་གོ་རྟོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་དང་མཚན་མར་མ་ཤོར་བ་ཞིག་དགོས། དེ་ནི་དགོས་པའི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

བསྟེན་པར་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽རྟོགས་པ་དང་ཐུགས་རྗེར་ལྡན་པའི་བླ་མ་དམ་པ་བསྟེན། ༢༽དབེན་ཞིང་ཉམས་དགའ་ལ་བྱིན་ཆགས་པའི་དགོན་པ་བསྟེན། ༣༽ལྟ་སྤྱོད་མཐུན་ཞིང་བློ་ཐུབ་པའི་གྲོགས་པོ་བསྟེན། ༤༽འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་སྐྱོན་[16]དྲན་ཞིང་ཚོད་ཟིན་པ་བསྟེན། ༥༽གྲུབ་ཐོབ་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་ཕྱོགས་མེད་བསྟེན། ༦༽རང་གཞན་ལ་ཕན་པའི་རྫས་སྨན་སྔགས་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོ་བསྟེན། ༧༽ཁམས་དང་འཕྲོད་པའི་ཟས་དང་ཐབས་ལམ་བསྟེན། ༨༽ཉམས་ལ་ཕན་པའི་ཆོས་དང་སྤྱོད་ལམ་བསྟེན། ༩༽དད་གུས་སྐལ་པར་ལྡན་པའི་སློབ་མ་བསྟེན། ༡༠༽སྤྱོད་ལམ་རྣམ་བཞིར་[17]རྒྱུན་དུ་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན། དེ་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུའོ།།

---

16. སྤྱོད་འཇུག་ལས།

བསག་དང་བསྲུང་དང་རྣག་པའི་གདུང་བ་ཡིས།།
ནོར་ནི་ཕུང་ཁྲོལ་མཐའ་ཡས་ཤེས་པར་བྱ།།
ནོར་ལ་ཆགས་པས་གཡེངས་པར་འགྱུར་བ་རྣམས།།
སྲིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་སྐབས་མེད་དོ།།

ཞེས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན། ཐོག་མ་དང་། བར་དང་། ཐ་མ་རྣམས་སུ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་གསོག་པ་དང་། བསྲུང་བ་དང་། བརྣག་པའི་སྡུག་བསྔལ་བ་མང་ལགས་པས་ནོར་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུར་ཤེས་ནས་སྤང་བར་བྱ་དགོས།།

17. སྤྱོད་ལམ་བཞི་ནི། ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་རྣམ་པ་བཞི་ནི། འགྲོ་བ་དང་། འདུག་པ་དང་། ཉལ་བ་དང་། འཆགས་པ་བཅས་བཞི་ཡིན་ནོ།།

སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽ཅི་བྱེད་འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་དང་འདྲེས་པའི་སློབ་དཔོན་སྤང་། ༢༽ སེམས་དང་ཉམས་ལ་གནོད་པའི་འཁོར་འདབ་དང་གྲོགས་ངན་སྤང་། ༣༽གཡེང་བ་ཆེ་ཞིང་འཚེ་བ་མང་བའི་གནས་དང་དགོན་པ་[18]སྤང་། ༤༽རྐུ་འཕྲོག་གཡོ་སྒྱུས་བསྒྲུབས་པའི་འཚོ་བ་སྤང་། ༥༽སེམས་དང་ཉམས་ལ་གནོད་པའི་ལས་དང་བྱ་བ་སྤང་། ༦༽ཁམས་ལ་གནོད་པའི་ཟས་དང་སྤྱོད་ལམ་སྤང་། ༧༽འདོད་འདུན་སེར་སྣས་བཅིངས་པའི་འཛིན་ཆགས་སྤང་། ༨༽ཕ་རོལ་མི་དད་པའི་རྒྱུ་བག་མེད་པའི་སྤྱོད་ལམ་[19]སྤང་། ༩༽དོན་མེད་འགྲོ་འདུག་གི་ལས་དང་བྱ་བ་

---

18. རྟག་ཏུ་འཚེ་བ་བྱེད་པ་དེ་ཆོས་སུ་སྣང་བའི་གནས་ངན་པ་དང་། ཐོས་བསམ་ལ་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་གནས་དང་། དགོན་པ་སྤང་དགོས་ལ། དེ་ཡང་། རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ལས།

གང་དང་གྲོགས་ན་དུག་གསུམ་འཕེལ་འགྱུར་ཞིང་།།
ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་བྱ་བ་ཉམས་འགྱུར་ལ།། ཞེས་དང་།

སྤྱོད་འཇུག་ལས།

བསླབ་པ་འདོད་པའི་དགེ་སློང་དག།
དབེན་པ་དག་ཀྱང་ཐོབ་པར་ཤོག།
གཡེང་བ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས་ནི།།
སེམས་ནི་ལས་རུང་སྒོམ་གྱུར་ཅིག། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཚེ་བ་ཅན་དང་ཐོས་བསམ་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པའི་གནས་སྤང་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།

19. རང་གི་ལུས་ངག་གི་སྤྱོད་པ་དུས་རྒྱུན་མི་དང་བསྟུན་དགོས་ལ། དེ་ཡང་།

རྟོག་པ་ལྷ་དང་མཉམ་ཡང་།།
སྤྱོད་པ་མི་དང་བསྟུན་དགོས།། ཞེས་དང་།

རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷས་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

འཇིག་རྟེན་མ་དད་འགྱུར་བ་ཀུན།།
མཐོང་དང་དྲིས་ཏེ་སྤང་བར་བྱ།། ཞེས་སོགས་གསུངས།།

སྤང་། ༡༠༽རང་སྐྱོན་སྦས་ནས་གཞན་སྐྱོན་སྒྲོག་པ་སྤང་། དེ་ནི་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུའོ།།

མི་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽སྙིང་རྗེ་གཞན་དོན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པས་མི་སྤང་། ༢༽སྣང་བ་སེམས་ཀྱི་རང་འོད་ཡིན་པས་མི་སྤང་། ༣༽རྣམ་རྟོག་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རོལ་པ་ཡིན་པས་མི་སྤང་། ༤༽ ཉོན་མོངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསལ་འདེབས་ཡིན་པས་མི་སྤང་། ༥༽འདོད་ཡོན་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་ཆུ་ལུད་ཡིན་པས་མི་སྤང་། ༦༽ན་ཚ་སྡུག་བསྔལ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་པས་མི་སྤང་། ༧༽དགྲ་བགེགས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བསྐུལ་མ་ཡིན་པས་མི་སྤང་། ༨༽ཤུགས་ལ་བྱུང་ན་དངོས་གྲུབ་ཡིན་པས་མི་སྤང་། ༩༽ཐབས་ལམ་གང་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལམ་སྟེགས་ཡིན་པས་མི་སྤང་། ༡༠༽གྲུབ་ཅིང་ལྕོགས་པའི་[20]ལུས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱོད་མི་སྤང་། ནུས་པ་ཆུང་ཡང་གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པ་མི་སྤང་། དེ་ནི་མི་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུའོ།།

ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽ཕྱིའི་སྣང་བ་[21]འཁྲུལ་བར་འདུག་པས་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་པར་བྱ། ༢༽ནང་གི་སེམས་ཉིད་བདག་མེད་དུ་འདུག་པས་སྟོང་པར་ཤེས་པར་བྱ། ༣༽བར་གྱི་རྣམ་རྟོག་རྐྱེན་སྐྱེས་སུ་འདུག་པས་གློ་བུར་དུ་ཤེས་པར་བྱ། ༤༽འབྱུང་བའི་ལུས་ངག་འདུས་བྱས་སུ་འདུག་པས་མི་རྟག་པར་

20. ལྕོགས་པ་ནི། ཁོམ་པ་འམ། ཡང་ན། བྱ་བ་བྱེད་ཐུབ་པའི་དོན་ཡིན།

21. ལག་ལེན་སོ་བདུན་མ་ལས།

ཇི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་དག་རང་གི་སེམས།།

སེམས་ཉིད་གདོད་ནས་སྤྲོས་པའི་མཐའ་དང་བྲལ།།

དེ་ཉིད་ཤེས་ནས་གཟུང་འཛིན་མཚན་མ་རྣམས།།
ཡིད་ལ་མི་བྱེད་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱིའི་སྣང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་དོན་དུ་གྲུབ་པ་ཙམ་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། དཔེར་ན། རྨི་ལམ་གྱི་སྣང་བ་དང་། སྒྱུ་མའི་སྤྲུལ་པ་ལྟར་མེད་བཞིན་རང་བཞིན་རང་གི་སེམས་འཁྲུལ་པའི་ངོར་སྣང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །འཕགས་པ་ཀླུས།

ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཡོད་མེད་མིན།།
གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཀྱང་མིན་པ།།
མཐའ་བཞི་ལས་གྲོལ་དབུ་མ་པ།།
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན།། ཞེས་དང་།

རྡོ་ཤེས་ལས།

ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་ལྟ།།
མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཆད་པར་ལྟ།།
དེ་ཕྱིར་ཡོད་དང་མེད་པ་ལ།།
མཁས་པས་གནས་པར་མི་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡང་དག་པར་ཤེས་ནས། ཕྱི་གཟུང་བའི་ཡུལ་དང་། ནང་འཛིན་པའི་སེམས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གང་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་སྟོང་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་དུ་བསྒོམ་པ་ནི།

མདོ་སྡུད་པ་ལས།

ཆོས་ཀུན་སྐྱེ་མེད་སྟོང་པའི་ཚུལ་དུ་རབ་ཤེས་པ།།
འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ལྟ་བུར་ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་པར་ཆོས་ཉིད་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན།

ཤེས་པར་བྱ། ༥༽སེམས་ཅན་གྱི་བདེ་སྡུག་[22]ཐམས་ཅད་ལས་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་པས་ལས་འབྲས་མི་བསླུ་བར་ཤེས་པར་བྱ། ༦༽སྡུག་བསྔལ་ངེས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་རུ་འདུག་པས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་ཤེས་པར་བྱ། ༧༽བདེ་སྐྱིད་འཁོར་བའི་རྒྱ་བར་འདུག་པས་ཞེན་ཆགས་བདུད་

---

22. ལས་དགེ་བ་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་འབྱུང་བ་དང་། ལས་མི་དགེ་བ་ལས་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ་ལས།

ལུས་ཅན་དག་གི་བདེ་སྡུག་ནི།།
ལས་རྣམས་ཡིན་པར་ཐུབ་པས་གསུངས།།
ལས་རྣམས་ཀྱང་ནི་སྣ་ཚོགས་ལས།།
དེ་ཡིས་འགྲོ་འདི་སྣ་ཚོགས་བྱས།།
སྣ་ཚོགས་རྣམ་པར་འཁྲུམས་ཤིང་འཇུག།
ལས་ཀྱི་འདྲ་བ་འདི་ཆེའོ།། ཞེས་གསུངས།

མངོན་པ་མཛོད་ལས།

འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་ལས་ལས་སྐྱེས།།
ལས་ནི་སེམས་པ་དང་དེས་བྱས།།
སེམས་པ་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ནོ།།
དེས་བསྐྱེད་ལུས་དང་ངག་གི་ལས།། ཞེས་གསུངས།

མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ་ལས།

ལུས་ཅན་དག་གི་ལས་རྣམས་ནི།།
བསྐལ་པ་བརྒྱར་ཡང་ཆུད་མི་ཟ།།
ཚོགས་ཤིང་དུས་ལ་བབས་པ་ན།།
འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་སྨིན་པར་འགྱུར།།

ཞེས་གསུངས། དེས་ན་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ལ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་མྱོང་དགོས་པ་ཡོད་ན། རང་རེ་རྣམས་ལ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་འཁོར་བའི་གནས་འདིར་འཁྲུམས་ཏེ། ལས་ངན་བསགས་པ་གྲངས་ཀྱིས་མི་ཚོད་པ་ཡོད་ཀྱང་། ད་དུང་ཡང་བསགས་ན་འཁོར་བའི་གནས་ལས་ཐར་པའི་དུས་ལྟ་ཅི། ངན་སོང་གི་གནས་ནས་ཀྱང་ཐར་དཀའ་བས་དུས་དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྡིག་པའི་ལས་ཕྲ་རབ་ཙམ་ལའང་འཛེམ་དགོས།

དུ་ཤེས་པར་བྱ། ༨༽འདུ་འཛི་ཆོས་ཀྱི་འགལ་རྐྱེན་དུ་འདུག་པས་བསོད་ནམས་བར་ཆད་དུ་ཤེས་པར་བྱ། ༩༽བར་ཆད་དགེ་སྦྱོར་གྱི་བསྐུལ་མར་འདུག་པས་དགྲ་བགེགས་བླ་མར་ཤེས་པར་བྱ།པར་བྱ། ༡༠༽དོན་དམ་པར་[23]ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་འདུག་པས། གང་ལ་ཡང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ། དེ་ནི་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

---

23. བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ།།
བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་བརྟེན།།
འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་།།
དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པའོ།། ཞེས་གསུངས།

ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས།

འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པས་བདེན་པ་རྣམ་གཉིས་ཏེ།།
ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལས་མ་གསན་རང་གིས་རིག།
དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་སྟེ།།
བདེན་པ་གསུམ་པ་ནམ་ཡང་མ་མཆིས་སོ།། ཞེས་གསུངས།

སྤྱོད་འཇུག་ལས།

ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་སྟེ།།
འདི་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོད།། ཞེས་གསུངས།

དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱིས་སྤྱོད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་སོ། །དོན་དམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སྟེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པས་མ་བསྟན་པ་ཞེས་དང་།

རྩ་ཤེས་ལས།

འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་།།

དམ་པའི་དོན་གྱིས་བདེན་པའོ།། ཞེས་དང་།

སྤྱོད་འཇུག་ལས།

དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན།།

བློ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད།།

ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན།

དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས།

དངོས་ཀུན་ཡང་དག་རྫུན་པ་མཐོང་བ་ཡིས།།

དངོས་རྙེད་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར།།

ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་གང་དེ་དེ་ཉིད་དེ།།

མཐོང་བ་རྫུན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས།། ཞེས་གསུངས།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་བློ་འཁྲུལ་བ་རྣམས་ཡིན་པ་དེའི་ངོར་གྲུབ་པས་དེའི་བདེན་པ་སྟེ། དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས།

གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་སྟེ།།

དེས་གང་བཅོས་མར་བདེན་པར་སྣང་བ་ནི།།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་ཞེས་ཐུབ་པ་དེས་གསུངས་ཏེ།།

བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

དོན་དམ་པ་ནི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་དམ་པས་རྙེད་པའི་དོན་ཡིན་པས་ན་དོན་དང་། དེ་འདྲའི་དོན་ཡང་ཡིན་དོན་གྱི་མཆོག་གམ་དམ་པ་ཡང་ཡིན་པས་ན་དམ་པ་དང་། སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མཐུན་པར་གནས་པས་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་ར།

དབུས་མཐའ་ལས། འཕགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཕྱིར་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། འདི་གཉིས་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོད་དོ།། ཞེས་གསུངས།

ཉམས་སུ་བླང་བའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽ ཆོས་སྐོར་ཞུགས་ནས་མི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲུ་རུ་མི་འཇུག་པར་ཆོས་བཞིན་ཉམས་སུ་བླང་། ༢༽ཕ་ཡུལ་སྤངས་ནས་མི་ཡུལ་དུ་གཞི་མི་འདིང་བར་ཆགས་མེད་དུ་ཉམས་སུ་བླང་། ༣༽བླ་མ་དམ་པ་བསྟེན་ནས་ང་རྒྱལ་སྤངས་ཏེ་བཀའ་བཞིན་ཉམས་སུ་བླང་། ༤༽ཐོས་བསམ་ལ་བློ་སྦྱངས་ནས་ཁ་བཤད་མི་བྱ་བར་ཤེས་པ་དོན་ཐོག་ཏུ་ཉམས་སུ་བླང་། ༥༽རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་ཤར་ནས་ཕྱལ་པར་བཏང་སྙོམས་སུ་མི་བཏང་བར་ཡེངས་མེད་དུ་ཉམས་སུ་བླང་། ༦༽ཉམས་ལེན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ནས་ཚོགས་སུ་འདུ་འཛི་ལ་མི་འཇུག་པར་ཉམས་སུ་བླང་། ༧༽ཁས་བླངས་ཤིང་དམ་བཅས་ནས་སྒོ་གསུམ་བག་མེད་ལ་མི་བཏང་བར་བསླབ་པ་གསུམ་ཉམས་སུ་བླང་། ༨༽བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་རང་དོན་མི་བྱེད་པར་ཅི་བྱེད་གཞན་དོན་དུ་ཉམས་སུ་བླང་། ༩༽སྔགས་ཀྱི་སྒོར་ཞུགས་ནས་སྒོ་གསུམ་ཐ་མལ་དུ་མི་བཞག་པར་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་[24]དུ་ཉམས་སུ་བླང་། ༡༠༽གཞོན་པའི་དུས་སུ་དོན་མེད་ས་མཐའ་མི་བསྐོར་བ་བཤེས་གཉེན་དམ་པའི་ཞབས་དྲུང་དུ་དཀའ་ཐུབ་ཉམས་སུ་བླང་ངོ་།། དེ་ནི་ཉམས་སུ་བླང་བའི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

---

24. དཀྱིལ་འཁོར་རྣམ་གསུམ།

གཞི་ལྷུན་གྲུབ་རྩ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། ལམ་གཟུགས་བརྙན་ཐབས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྡུལ་ཚོན་རས་བྲིས་ཚོམ་བུ་དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་དག་རང་བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་ནོ། ཡང་ན། རང་བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར། གཟུགས་བརྙན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བཅས་གསུམ་ཡིན།

ནན་ཏན་དུ་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽ལས་དང་པོ་པས་ཐོས་བསམ་ལ་ནན་ཏན་བྱ། ༢༽ཉམས་མྱོང་སྐྱེས་ནས་སྒོམ་བསྒྲུབ་ལ་ནན་ཏན་བྱ། ༣༽བརྟན་པ་མ་ཐོབ་བར་དབེན་པ་ལ་ནན་ཏན་བྱ། ༤༽འཕྲོ་རྒོད་[25] ཤས་ཆེ་ན་རིག་པ་གཟུན་པ་ལ་ནན་ཏན་བྱ། ༥༽བྱིང་རྨུགས་ཤས་ཆེ་ན་རིག་པ་གཡེར་པ་ལ་ནན་ཏན་བྱ། ༦༽བློ་མ་བརྟན་བར་དུ་མཉམ་བཞག་ལ་ནན་ཏན་བྱ། ༧༽མཉམ་བཞག་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་ཐོབ་ལ་ནན་ཏན་བྱ། ༨༽མི་མཐུན་པའི་འགལ་རྐྱེན་མང་ན་བཟོད་པ་གསུམ་[26] ལ་ནན་ཏན་

---

25. འཕྲོ་རྒོད། འཕྲོ་བའི་དོན་ནི་སེམས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གཡེང་བའི་རྣམ་པ་ཞིག་ལ་འདོད། སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མི་གནས་པར་ཕྱི་ཡུལ་གང་སར་གང་དུ་གཡེང་བ། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་ནང་གསེས་ཆགས་སྣང་གི་ཡུལ་ལ་འཕྲོ་ཞིང་སེམས་ནང་དུ་གནས་པར་མི་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་ཟེར།

26. བཟོད་པ་གསུམ། ཇི་མི་སྙམ་པ་སྟེ། བྱང་ས་ལས། ཟང་ཟིང་མེད་པའི་སེམས་དང་། སྙིང་རྗེ་འབའ་ཞིག་གིས་ཇི་མི་སྙམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མདོར་བསྡུས་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་བཟོད་པ་གང་ཞེ་ན། མི་འཁྲུགས་པ་དང་། ཕྱིས་གནོད་པ་མི་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ལ་མི་འཛིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བཟོད་པ་ཞེས་བྱའོ། བཟོད་པ་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ། དང་པོ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་ལ་དཔྱད་ནས་བཟོད་པ་བྱེད་པའོ། དགྲ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དེ་ཚེ་རབས་སྔོན་མ་གཞན་གྱི་ཕ་མའམ། སྤུན་ཟླའམ། སློབ་དཔོན་མ་བྱས་པ་ནི་མེད་ལ། དེ་དག་གིས་བདག་ལ་ཕན་པར་བྱས་པས་ན། འདི་འདྲ་བ་ལ་བདག་ལན་བྱེད་པ་མི་འཐད་སྙམ་དུ་སྙིང་དུ་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བཟོད་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་དཔྱད་ནས་བཟོད་པར་བྱེད་པའོ། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་ཀྱིས་མི་སྐྱོ་བར་དགའ་བའི་སེམས་ཀྱིས་དང་དུ་བླང་བའོ།

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཉིད་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་བློ་ནས་བཟོད་པར་བྱེད་པའོ། དཔེར་ན། བྱང་ས་ལས། དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་གནས་བརྒྱད་ལ་མོས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པའོ། དང་པོ་གཉིས་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཟོད་པ་སྒོམ་པ་ཡིན། ཕྱི་མ་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ།

བྱ། ༩༽འདོད་འདུན་ཆགས་ཞེན་[27] ཆེ་ན་ཞེན་པ་བཙན་ཐབས་སུ་ལོག་པ་ལ་ནན་ཏན་བྱ། ༡༠༽བྱམས་དང་སྙིང་རྗེ་ཤས་ཆུང་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བ་ལ་ནན་ཏན་བྱ། དེ་ནི་ནན་ཏན་དུ་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུའོ།།

བསྐྱུ་ལ་མ་གདབ་པའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་བ་ལ་བསམས་ཏེ་དམ་པའི་ཆོས་ལ་བསྐྱུལ་མ་གདབ། ༢༽འཆི་བ་མི་རྟག་པ་ལ་བསམས་ཏེ་དགེ་སྦྱོར་ལ་བསྐྱུལ་མ་གདབ། ༣༽ལས་རྒྱུ་འབྲས་མི་བསླུ་བ་ལ་བསམས་ཏེ་སྡིག་པ་མི་དགེ་བ་སྤང་བ་ལ་བསྐྱུལ་མ་གདབ། ༤༽འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ལ་བསམས་ཏེ་ཐར་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་བསྐྱུལ་མ་གདབ། ༥༽འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་བསམས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བ་ལ་བསྐྱུལ་མ་གདབ། ༦༽སེམས་ཅན་གྱི་བློ་ཕྱིན་ཅི་

27. ཞེན་ཆགས།

དེ་ཡང་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ལས།

ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཡུལ་དང་འཕྲད་པ་ན།།
དབྱར་གྱི་དུས་ཀྱི་འཇའ་ཚོན་ཇི་བཞིན་དུ།།
མཛེས་པར་སྣང་ཡང་བདེན་པར་མི་ལྟ་ཞིང་།།
ཞེན་ཆགས་སྤོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱིའི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་འཕྲད་པ་ན། དཔེར་ན། དབྱར་གྱི་འཇའ་ཚོན་མཛེས་ཤིང་མདངས་བཀྲ་བར་སྣང་ཡང་བདེན་པ་མེད་པ་ཇི་བཞིན་དུ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མཛེས་པར་སྣང་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་ལྟ་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་བདེན་ཞེན་སྤོང་དགོས་པ་ཡིན།

ཡོག་ཏུ་འབྲུལ་པ་ལ་བསམས་ཏེ་ཐོས་བསམ་ལ་བསྐུལ་མ་གདབ། ༧༽འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་སྤྲང་བར་དཀའ་བ་ལ་བསམས་ཏེ་སྒོམ་བསྒྲུབ་ལ་བསྐུལ་མ་གདབ། ༨༽སྙིགས་མའི་དུས་འདིར་ཉོན་མོངས་པ་བསྒོ་བ་ལ་བསམས་ཏེ་གཉེན་པོ་ལ་བསྐུལ་མ་གདབ། ༩༽སྙིགས་མའི་དུས་འདིར་འགལ་རྐྱེན་མང་བ་[28]ལ་བསམས་ཏེ་བཟོད་པ་ལ་བསྐུལ་མ་གདབ། ༡༠༽ཕར་ཡེངས་ཚུར་ཡེངས་ཡེངས་མ་ལམ་ལ་མི་ཚེ་སྟོང་ཟད་དུ་སོང་བ་ལ་བསམས་ཏེ་བརྩོན་འགྲུས་ལ་བསྐུལ་མ་གདབ། དེ་ནི་བསྐུལ་མ་གདབ་པའི་ཆོས་བཅུའོ།།

འཚོར་བ་བཅུ་ནི།

༡༽དད་པ་ཆུང་ལ་ཤེས་རབ་ཆེ་ན་ཁ་བཤད་མཁན་དུ་འཚོར་བ་ཡིན། ༢༽དད་པ་ཆེ་ལ་ཤེས་རབ་ཆུང་ན་སྡུག་བཅིར་ཨ་འཐས་སུ་འཚོར་བ་ཡིན། ༣༽སྙིང་རུས་ཆེ་ལ་གདམས་ངག་མེད་ན་སྐྱོན་དང་གོལ་སར་འཚོར་བ་ཡིན། ༤༽སྔོན་དུ་ཐོས་བསམ་གྱི་སྒྲོ་

28. སྙིགས་མའི་དུས་སུ་འགལ་རྐྱེན་མང་བ་ནི།

ཚེ་སྙིགས་མ། ཉོན་མོངས་སྙིགས་མ། སེམས་ཅན་སྙིགས་མ། དུས་སྙིགས་མ། ལྟ་བའི་སྙིགས་མ་རྣམས་སོ།། ཡང་ན་སྙིགས་ཧེ་ངན་དུ་སོང་བའི་དོན།

འདོགས་[29] མ་གཅད་ན་སྒོམ་མུན་པའི་སྐྱོ་མཆེད་དུ་འཚོར་བ་ཡིན། ༥༽གོ་རྟོགས་སོ་མ་ལ་ཉམས་ལེན་མ་བྱས་ན་དྲེད་པོ་ཆོས་རྒྱུས་མཁན་དུ་འཚོར་བ་ཡིན། ༦༽ཐབས་སྙིང་རྗེ་[30] ཆེན་པོ་ལ་བློ་

29. ཆོས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ཡ་མ་བྲལ་བར་ཉམས་སུ་སླང་བ་ལ། དང་པོ་ཐོས་པས་སྒྲོ་འདོགས་མ་བཅད་ན། ཉམས་སུ་ལེན་མི་ཤེས་པས། རྗེ་སྐད་དུ།

ཐོས་པ་མེད་པའི་སྒོམ་པ་དེ།།

ལག་རྡུམ་བྲག་ལ་འཛེགས་པ་འདྲ།། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། ཐོས་པས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ཟེར་བ་དེ་ཡང་ཤེས་བྱའི་ཆོས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གྲངས་མང་བ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་བྱ་མི་དགོས། དེ་ཐམས་ཅད་སྙིགས་དུས་ཚེ་ཐུང་གཅིག་ལ་ཤེས་ཀྱང་མི་ནུས། དེས་ན། རང་གིས་གང་ཉམས་སུ་སླང་བར་བྱ་རྒྱུའི་ཆོས་དེ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ནོར་བར་ཤེས་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་བསམ་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཐམས་ཅད་ཆོད་དགོས་པ་ཡིན། རྗེ་མི་ལའི་ཞལ་ནས། ཐོས་མི་ཐོས་དམར་ཆུང་བྱེད་ལས་ཤེས་ཟེར་བ་ལྟར། ཆོས་ཤེས་མ་ཤེས་དང་ཉམས་སུ་བླངས་མ་བླངས་བདག་འཛིན་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་སོང་མ་སོང་གིས་ཤེས་གསུངས། དགེ་བཤེས་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས། ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་འགྲོ་ན་ཆོས་ཡིན། མི་འགྲོ་ན་ཆོས་མིན། འཇིག་རྟེན་པ་ཀུན་དང་མི་མཐུན་ན་ཆོས་ཡིན། མཐུན་ན་ཆོས་མིན། བཀའ་ལུང་དང་མཐུན་ན་ཆོས་ཡིན། མི་མཐུན་ན་ཆོས་མིན། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། དང་པོ་ཐོས་པ་ཚུལ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་ཡོང་དགོས་པ་ཡིན།

30. ཐབས་སྙིང་རྗེ། སྙིང་རྗེ་ནི། སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་བྲལ་བར་འདོད་པའི་བློའོ། །དཔེར་ན། རང་གི་མ་དེ་ས་ཕྱོགས་འདི་ན་སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱིས་བཅད་ཅིང་གཏུབས་པའམ། བཙོས་ཤིང་བསྲེགས་པའམ། ཡང་ན། ཤིན་ཏུ་འཁྲུགས་ནས་ལུས་ལ་ཆུ་བུར་དུ་ཕྱུར་ཏེ། བརྗོད་ནས་ཀྱང་གསལ་ཏེ་འདུག་ན་ཤིན་ཏུ་སྙིང་རྗེའོ། །དེ་བཞིན་དུ། དམྱལ་བར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་བདག་གི་ཕ་ཡིན། དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་དེ་ལྟ་བུས་ནི་གནད་གཅོད་ན་ཅི་སྙེ་སྙིང་མི་རྗེ་སྙེ། དེ་དག་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་དང་། འབྲལ་བར་འདོད་པའི་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་མོ། །བདག་གི་མ་དེ་ས་ཕྱོགས་འདི་ན་བཀྲེས་ཤིང་སྐོམ་པས་ནི་ཉེན། ན་ཞིང་ཚ་བས་ནི་གཟིར། འཇིགས་ཤིང་ཉམ་ང་བས་ནི་དཔའ་འཁོངས་ནས་འདུག་ན་ཤིན་ཏུ་སྙིང་རྗེའོ། །དེས་ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲལ་བར་འདོད་ཅན་རང་གཅིག་པུ་ཞི་བདེ་ཐོབ་པར་མི་སྤྲོ་སྙེ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་དགའ་བས་ཞི་བ་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། དེས་ན། ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བློ་མ་སྦྱངས་ན་ལམ་ཐེག་པ་དམན་པར་འཚོར་བ་ཡིན་པས། ཐོག་མར་སྙིང་རྗེ་ལ་བློ་སྦྱང་དགོས།

མ་སྦྱངས་ན་ལམ་ཐེག་པ་དམན་པར་འཚོར་བ་ཡིན། ༧༽ཤེས་རབ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བློ་མ་སྦྱངས་ན་ཅི་བྱས་འཁོར་བའི་ལམ་དུ་འཚོར་བ་ཡིན། ༨༽འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་མགོ་མ་སྙོམས་ན་ཅི་བྱེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྗེན་དུ་འཚོར་བ་ཡིན། ༩༽གྲོང་པའི་སྐྱེ་བོ་ཡི་དད་འདུན་མང་ན་མི་ནག་གི་ངོ་བསྲུང་དུ་འཚོར་བ་ཡིན། ༡༠༽ཡོན་ཏན་དང་ནུས་མཐུ་ཆེ་ལ་བློ་མི་བརྟན་ན་མི་ནག་གི་གྲོང་ཆོག་མཁན་དུ་འཚོར་བ་ཡིན། དེ་ནི་འཚོར་ས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

འདྲ་མིན་གྱི་ནོར་ས་བཅུ་ནི།

༡༽དད་པ་དང་འདོད་པ[31]་ལ་ནོར་ས་ཡོད། ༢༽བྱམས་སྙིང་རྗེ་དང་ཆགས་པ[32]་ལ་ནོར་ས་ཡོད། ༣༽ཤེས་བྱ་གཤིས་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་བློས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པ་ལ་ནོར་ས་ཡོད། ༤༽ཆོས་

---

31. དད་པ་དང་འདོད་པ་གཉིས་ལ་ནོར་ས་ཡོད་པ། དེ་གཉིས་དང་དད་པ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡང་མ་ནོར་བ་གལ་ཆེ། དད་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་མཐོང་ནས་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་སྒོ་ནས་དང་བའི་དད་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན། འདོད་པ་ནི། རང་གི་མཛའ་གྲོགས་གང་ན་ཡུལ་འདོད་ཡོན་ལྔ་ལ་ཆགས་པ་དེ་ཡིན།

32. བྱམས་སྙིང་རྗེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ན། སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པས་རང་གཅིག་པུར་གྲོལ་བར་མི་ཕོད་དེ། དེས་ན་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། སློབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པས་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་དང་སྐད་ཅིག་ཀྱང་བྲལ་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་བ་དང་བདེ་བའི་རྒྱུ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག་བསམ་པ་སྙིང་རྗེ་ཡིན། སྙིང་རྗེ་ཚད་ཡོངས་པ་ཞིག་བསྐྱེད་པ་ལ་ཐོག་མར་བཏང་སྙོམས་ལ་བློ་སྦྱང་དགོས། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་བློ་མ་སྐྱེས་ན་སྙིང་རྗེ་ཚད་ཡོངས་པ་ཞིག་མི་སྐྱེ། རང་གི་སྤུན་གྲོགས་པོ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཕལ་ཆེ་བ་འདོད་ཆགས་ཡིན། འདི་ངའི་སྤུན་ཡིན། འདི་ངའི་གྲོགས་པོ་ཡིན། འདིས་ང་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་བསམ་པའི་དབང་གིས་བྱམས་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པ་ན། འདི་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཁུངས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན། དེས་ན་རང་གི་གྲོགས་མཛའ་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་རུང་། རང་གི་དགྲ་བོ་ཡིན་ཀྱང་རུང་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་བཙོས་མིན་གྱི་སྙིང་རྗེ་ཞིག་སྐྱེ་དགོས། འདོད་ཆགས་ནི་ཕྱོགས་རིས་ཅན་ཞིག་གི་སེམས་ཤིག་ཡིན།

ཀྱི་དབྱིངས་དང་ཆད་ལྟ་[33]ལ་ནོར་ས་ཡོད། ༥༽ཉམས་མྱོང་དང་རྟོགས་པ་ལ་ནོར་ས་ཡོད། ༦༽བཙུན་པོ་དང་ཚུལ་འཆོས་[34]ལ་ནོར་ས་ཡོད། ༧༽འཁྲུལ་ཞིག་དང་བདུད་ཁྲེར་ལ་ནོར་ས་ཡོད། ༨༽གྲུབ་ཐོབ་དང་ཐོག་པོ་ལ་ནོར་ས་ཡོད། ༩༽གཞན་དོན་བྱེད་པ་དང་རང་དོན་བྱེད་པ་ལ་ནོར་ས་ཡོད། ༡༠༽ཐབས་མཁས་པ་དང་གཡོ་སྒྱུ་ལ་ནོར་ས་ཡོད། དེ་ནི་འདྲ་མིན་གྱི་ནོར་ས་བཅུའོ།།

---

33. ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་ཆད་ལྟ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར།

ཆོས་དབྱིངས་ནི་འདི་ར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་ཕུང་པོ་ལྔའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཟེར།

ཆད་ལྟ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བར་འདོད་པས་ལས་འབྲས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཐར་པ་སོགས་མེད་པ་ལ་ཆད་ལྟ་ཟེར། དབང་ཕྱུག་ནག་པོའི་གཞུང་ལས།

ཉི་ཤར་ཆུ་བོ་ཐུར་དུ་འབབ་པ་དང་།།
སྲན་ཟླུམ་ཚེར་མ་གཟེངས་རིང་རྣོ་བ་དང་།།
རྨ་བྱའི་མདོངས་བཀྲ་བལྟ་ན་སྡུག་པ་རྣམས།།
སུས་ཀྱང་མ་བྱས་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་།།

ཞེས་བཤད་པ། དེ་དག་གི་གཞུང་ལ་བདེན་པར་བཟུང་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ལ་ཟེར། དེས་ན། སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཆད་ལྟ་གཉིས་ལ་ནོར་ཉེན་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་བྱེད་དགོས།

34. བཙུན་པ་དང་ཚུལ་འཆོས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར། རྩ་བ་བཞིའི་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱོན་གང་ཡང་མེད་ཅིང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ངན་པའི་རིགས་གང་ཐུབ་ལ་འཛེམ་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ཞིག་ལ་ཟེར། ཡང་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་པའི་མི་ལ་ཟེར། འཇིག་རྟེན་མི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྤྱི་ཚོགས་ཐོག་བྱ་སྤྱོད་ངན་པར་མི་རྩི་བའི་རིགས་ལ་རང་ཉིད་མི་ཞུམ་པ་ལ་ཟེར།

མ་ནོར་བའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽དངོས་པོ་གང་ལ་ཡང་མ་ཆགས་པར་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནི་མ་ནོར་བ་ཡིན། ༢༽བླ་མ་དམ་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མགོ་ལ་ཐོད་བཞིན་དུ་འཁུར་བ་ནི་མ་ནོར་བ་ཡིན། ༣༽ཆོས་ལ་ཐོས་བསམ་བསྒོམ་གསུམ་ཟུགས་མར་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་མ་ནོར་བ་ཡིན། ༤༽ལྟ་བ་མཐོ་ལ་སྤྱོད་པ་དམའ་བ་ནི་མ་ནོར་བ་ཡིན། ༥༽བློ་ཡངས་ལ་དམ་བཅའ་དོག་པ་ནི་མ་ནོར་བ་ཡིན། ༦༽ཤེས་རབ་ཆེ་ལ་ང་རྒྱལ་ཆུང་བ་ནི་མ་ནོར་བ་ཡིན། ༧༽གདམས་ངག་ཕྱུག་ལ་ཉམས་ལེན་ལ་བརྩོན་པ་ནི་མ་ནོར་བ་ཡིན། ༨༽ཉམས་རྟོགས་བཟང་ལ་ང་རྒྱལ་སྙེམ་སེམས་མེད་པ་ནི་མ་ནོར་བ་ཡིན། ༩༽གཅིག་པུར་སྡོད་ཚུགས་པ་ལ་ཚོགས་སུ་ཡན་ཐུབ་པ་ནི་མ་ནོར་བ་ཡིན། ༡༠༽རང་དོན་ལ་འཁྲི་བ་མེད་པ་ལ་གཞན་དོན་གྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནི་མ་ནོར་བ་ཡིན། དེ་ནི་མ་ནོར་བའི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

དོན་མེད་པའི་ཆོས་བཅུ་བཞི་ནི།

༡༽མི་ལུས་ཐོབ་ནས་དམ་པའི་ཆོས་མི་དྲན་པ་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་ཕྱིན་ནས་སྟོང་ལོག་བྱས་པ་དང་འདྲ་སྟེ་དོན་མེད། ༢༽ཆོས་སྒོར་ཞུགས་ནས་ཁྱིམ་ཐབ་བྱེད་པ་

ནི་ཕྱི་མ་ལེབ་མར་མེ་ལ་མཆོང་བ་དང་འདྲ་སྟེ་དོན་མེད། ༡༦དད་མེད་ཆོས་མཛད་[35]ཀྱི་དྲུང་དུ་གནས་པ་ནི་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་དུ་སྐོམ་གྱིར་ཤི་བ་དང་འདྲ་སྟེ་དོན་མེད། ༡༧རྩ་བ་བཞི་[36]དང་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་མ་སོང་བའི་ཆོས་ནི། སྔ་རེ་དང་སྟོང་

35. དད་མེད་ཆོས་མཛད་ཀྱི་དྲུང་དུ་གནས་པ་སོགས་ནི། ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཐོག་མར་རང་གི་རྒྱུད་ལ་དད་པ་སྐྱེ་དགོས་ལ། དད་པ་དེ་ཡང་དཀོན་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། བྱིན་རླབས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཤེས་ནས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཡིད་ཆེས་ཏེ། དད་པ་བྱེད་དགོས་ལ། དེས་ན། དད་པ་ནི་ཆོས་དཀར་པོའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་སྟེ།

མདོ་ལས།

དད་པ་མེད་པའི་མི་རྣམས་ལ།།
དཀར་པོའི་ཆོས་རྣམས་མི་འབྱུང་སྟེ།།
ས་བོན་མེ་ཡིས་ཚིག་པ་ལ།།
མྱུ་གུ་སྔོན་པོ་ཇི་བཞིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ། དད་པ་ནི་འཕགས་པའི་ནོར་བདུན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ།

དད་པ་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ།།
ཉིན་མཚན་དགེ་བའི་ལམ་ལ་སྐྱོར།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། ཡོན་ཏན་མི་ཟད་པའི་འབྱུང་གནས་ཡིན་པས་གཏེར་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རྒྱུད་ལ་སྡུད་པའི་ལག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། ཇི་སྐད་དུ།

གང་གིས་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་པ།།
དེ་ཡི་མདུན་དུ་ཐུབ་པ་བཞུགས།།
དབང་བསྐུར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པར་འགྱུར།། ཞེས་གསུངས། དེས་ན། རང་རྒྱུད་ལ་དད་པ་མེད་པའི་བླ་མ་དང་ཆོས་པའི་དྲུང་དུ་གནས་ཀྱང་ཕན་པ་མེད་པ་ཡིན་པས། དེས་ན་རང་རྒྱུད་དུ་དད་པ་བརྟན་པོ་ཞིག་སྐྱེ་དགོས།

36. རྩ་བ་བཞི་ནི། སོར་སྡོམ་གྱི་རྩ་བའི་བསླབ་བྱ་སྟེ། སྲོག་གཅོད་པ་དང་། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། མི་ཚངས་སྤྱོད་པ། མི་ཆོས་བླ་མའི་རྫུན་སྨྲ་བ་བཅས་བཞི་ནི། རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པའི་རྩ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཉམས་ན་སྡོམ་པ་རྩ་བ་ནས་འཇིག་པས་རྩ་བ་བཞི་ཞེས་བྱའོ།།

པོ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཞག་པ་དང་འདྲ་སྟེ་དོན་མེད། ༥༽ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་མ་སོང་བའི་མན་ངག་ནི། ནད་པས་སྨན་རྐྱལ་ཐོགས་པ་དང་འདྲ་སྟེ་དོན་མེད། ༦༽རྒྱུད་ཐོག་ཏུ་མ་ཁེལ་བའི་ཐ་སྙད་ལ་ལྕེ་སྦྱངས་པ་ནི། ནེ་ཙོའི་ཁ་དོན་བྱས་པ་དང་འདྲ་སྟེ་དོན་མེད། ༧༽རྐུ་འཕྲོག་གཡོ་སྒྱུས་མ་བྱིན་པར་བླངས་ནས་སྦྱིན་པ་བྱེད་པ་ནི། སློག་པ་ཆུ་རུ་བཙུག་ནས་སྤྲུགས་པ་དང་འདྲ་སྟེ་དོན་མེད། ༨༽སེམས་ཅན་ལ་གནོད་པ་བསྐྱལ་ནས་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་ནི། བུའི་ཤ་བཅད་ནས་མ་ལ་སྐྱེར་བ་དང་འདྲ་སྟེ་དོན་མེད། ༩༽ཚེ་འདིའི་རང་འདོད་ཀྱི་ཕྱིར་ཚུལ་འཆོས་དང་བཟོད་པ་དང་དུ་ལེན་པ་ནི། ཞི་མིས་བྱི་བ་ལ་འཇབ་པ་དང་འདྲ་སྟེ་དོན་མེད། ༡༠༽ཚེ་འདིའི་སྙན་གྲགས་དང་སྙེད་བཀུར་འདོད་པས་དགེ་བ་རླབས་ཆེན་བྱེད་པ་ནི། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་བེལ་བ་རྫོག་པོ་གཅིག་གམ། སྦྲང་ཟན་རྫོག་པོ་གཅིག་གམ། ཟན་རྫོག་པོ་གཅིག་དང་བརྗེ་བ་དང་འདྲ་སྟེ་དོན་མེད། ༡༡༽མང་དུ་ཐོས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཐ་མལ་དུ་ལུས་པ་ནི། སྨན་པ་གཅོང་ནད་ཀྱིས་ཟིན་པ་དང་འདྲ་སྟེ་དོན་མེད། ༡༢༽གདམས་ངག་མཁས་ལ་ཉམས་མྱོང་མེད་པ་ནི། ཕྱུག་པའི་བང་མཛོད་ཀྱི་ལྡེ་མིག་མེད་པ་དང་འདྲ་སྟེ་དོན་མེད། ༡༣༽རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པར་གཞན་ལ་བཤད་པ་ནི། ལོང་བས་ལོང་བ་ཁྲིད་པ་དང་འདྲ་སྟེ་དོན་མེད། ༡༤༽ཐབས་ལས་བྱུང་བའི་ཉམས་མྱོང་ལ་མཆོག་ཏུ་བཟུང་ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མི་འཚོལ་བ་ནི། ར་གན་ལ་གསེར་དུ་འཛིན་པ་དང་འདྲ་སྟེ་དོན་མེད། དེ་ནི་དོན་མེད་པའི་ཆོས་བཅུ་བཞི་ཡིན་ནོ།།

ཆོས་པའི་མཚང་བཅོ་བརྒྱད་ནི།

༡༽དབེན་པར་བསྡད་ནས་ཚེ་འདིའི་ཆེ་ཐབས་སྒྲུབ་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༢༽ཚོགས་དཔོན་བྱས་ནས་རང་འདོད་སྒྲུབ་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༣༽ཆོས་མཁས་ལ་སྡིག་ལ་མི་འཛེམ་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༤༽གདམས་ངག་ཆེ་ལ་རང་རྒྱུད་ཐ་མལ་དུ་ལུས་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༥༽ཚུལ་ཁྲིམས་བཙུན་ལ་འདོད་པ་ཆེ་བ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༦༽ཉམས་རྟོགས་བཟང་ལ་རང་རྒྱུད་མ་ཐུལ་བ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༧༽ཆོས་སྒོར་ཞུགས་ནས་མི་ཆོས་ཀྱི་ཆགས་སྡང་མ་སྤངས་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༨༽མི་ཆོས་བཤོལ་ཏེ་ལྷ་ཆོས་བྱས་ནས་སོ་ནམ་གྱི་བྱ་བ་གློས་མ་ཐེངས་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༩༽དོན་གོ་བ་རྟེན་ནས་ཉམས་སུ་མི་ལེན་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༡༠༽ཉམས་ལེན་གྱི་དམ་བཅའ་བྱས་ནས་སྡོད་མི་ཚུགས་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༡༡༽བློ་རྒྱུ་ཆོས་ལས་མེད་ཀྱང་སྤྱོད་པ་སོ་མི་ཐུབ་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༡༢༽བློ་རྒྱབ་ཤུགས་ལས་འབྱུང་ཡང་སེམས་ཚོལ་ཁྲོ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༡༣༽དགེ་སྦྱོར་གྱི་ནུས་པ་ནད་པ་དང་ཤིའུ་ལ་སྤྲུགས་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༡༤༽གདམས་ངག་ཟབ་མོ་ཟས་ནོར་གྱི་ཕྱིར་སྟོན་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༡༥༽བདག་ལ་ཐབས་ཀྱིས་བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་ཐབས་ཀྱིས་སྨོད་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༡༦༽གདམས་ངག་གཞན་ལ་བཤད་ཅིང་རང་རྒྱུད་ཆོས་དང་མི་མཐུན་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༡༧༽གཅིག་པུར་སྡོད་མི་ཚུགས་ལ་མི་དང་འགྲོགས་མི་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། ༡༨༽སྐྱིད་མི་ཐེག་ཅིང་སྡུག་མི་ཐུབ་པ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་། དེ་ནི་ཆོས་པའི་མཚང་བཅོ་བརྒྱད་དོ།།

མེད་ཐབས་མེད་པའི་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ནི།

༡༽དང་པོ་སྐྱེ་ཤེས་གཉེན་ནས་འཛིགས་པའི་དད་པ་བརྟན་པོ་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད། ༢༽ཐར་པའི་ལམ་སྟོན་འདྲེན་པའི་བླ་མ་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད། ༣༽རྒྱུད་ལ་དོན་གོ་བ་ཡོངས་པའི་ཤེས་རབ་[37]ཅིག་མེད་ཐབས་མེད། ༤༽གོ་ཆ་དང་སྙིང་སྟོབས་སུ་ལྡན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཤིག་མེད་

37. དེ་ཡང་ཤེས་རབ་མེད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་མི་ཐོབ་ལ། དཔེར་ན། ལོང་བ་རྣམས་མིག་ལྡན་སྐྱེས་བུ་ཞིག་གིས་མ་ཁྲིད་ན། ལོང་བའི་ཚོགས་རྣམས་འདོད་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་བགྲོད་པར་མི་ནུས་པ་དང་འདྲ་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས།

ཇི་ལྟར་ལོང་བའི་ཚོགས་ཀུན་བདེ་བླག་ཏུ།།
མིག་ལྡན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་འདོད་པ་ཡི།།
ཡུལ་དུ་ཁྲིད་པ་དེ་བཞིན་ཤེས་རབ་ཀྱི།།
མིག་ལྡན་ཡོན་ཏན་བླངས་ཏེ་རྒྱལ་བར་ཁྲིད།། ཞེས་དང་།

འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས།

དམུས་ལོང་དམིགས་བུ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་རྣམས།།
ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ག་ལ་ནུས།།
ཤེས་རབ་མེད་ན་མིག་མེད་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལྔ་ཡིས།།
དམིགས་བུ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་ནུས་མ་ཡིན།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།། ཤེས་རབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི། མཐར་ཐུག་དང་གནས་སྐབས་གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་མཐར་ཐུག་ནི། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་བདུན་བརྒྱ་པ་ལས། འཇམ་དཔལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱད་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་མྱུར་དུ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། གནས་སྐབས་སུ་ནི། བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས།

སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་ལྷ་རྣམས་དང་།།
འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་བདེ་སྐྱིད་ཆོས་རྣམས་ཇི་སྙེད་པ།།
དེ་ཀུན་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་མཆོག་ལས་བྱུང་།།
ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཐབས་མེད། ༥༽བསླབ་གསུམ་དང་ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་ཚོག་པ་མེད་པའི་བསགས་པ་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད། ༦༽ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད། ༧༽སེམས་ཉིད་གར་བཞག་ཏུ་གནས་པའི་སྒོམ་པ་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད། ༨༽བྱེད་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ལམ་དུ་ཁྱེར་བའི་སྤྱོད་པ་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད། ༩༽རྐྱེན་བགེགས་བདུད་དང་གོལ་ས་སྲོང་བའི་གདམས་ངག་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད། ༡༠༽གདམས་ངག་ཚིག་ཏུ་མ་ལུས་པའི་ཉམས་ལེན་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད། ༡༡༽ལུས་སེམས་འབྲལ་བའི་ཚེ་ན་བློ་བདེའི་ཞེ་གདེང་ཆེན་པོ་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད། ༡༢༽སྐུ་གསུམ་རང་ལ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད་དོ།། དེ་ནི་མེད་ཐབས་མེད་པའི་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ཡིན་ནོ།།

སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྟགས་བཅུ་གཅིག་ནི།

༡༽ཕྲག་དོག་དང་ང་རྒྱལ་ཆུང་བ་ནི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྟགས། ༢༽འདོད་པ་ཆུང་ཞིང་དངོས་པོ་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཚོག་ཤེས་པ་[38]ནི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྟགས། ༣༽དཔའ་ཚུལ་དང་

38. ཚོག་ཤེས་བསྟེན་པ། གསེར་ལ་སོགས་པའི་ནོར་རྫས་ཀུན་གྱི་ནང་ན་སྟེ། དེ་དག་ལས་འདས་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་ལ་རོ་མི་མྱང་། མ་འོངས་པ་ལ་མངོན་པར་འདོད་པ་མེད། ད་ལྟ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཚོག་ཤེས་པ་ཉིད་རབ་དང་མཆོག་ལགས་པར་ལྷ་མིའི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས། དེ་ཡང་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བཤེས་པའི་སྤྲིངས་ཡིག་ལས།

ནོར་རྫས་ཀུན་གྱི་ནང་ནས་ཚོག་ཤེས་པ།།
རབ་མཆོག་ལགས་པར་ལྷ་མིའི་སྟོན་པས་གསུངས།།
ཀུན་ཏུ་ཚོག་ཤེས་མཛོད་ཅིག་མཆོག་མཁྱེན་ན།།
ནོར་མ་བདོག་ཀྱང་ཡང་དག་འབྱོར་པ་ལགས།།

དེས་ན། ཀུན་ཏུ་ཚོག་ཤེས་པར་མཛོད་ཅིག་དང་། ཚོག་མཁྱེན་ན་གསེར་ལ་སོགས་པའི་ནོར་ཅུང་ཟད་མི་བདོག་ཀྱང་ཡང་དག་པར་འབྱོར་པ་ལགས་ཏེ། འབྱོར་པའི་དགོས་པ་ནི་ཚོག་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཆེ་འཕྲེང་དང་ང་རྒྱལ་མེད་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྟགས། ༤༽ཚུལ་འཆོས་དང་ངོ་ལྐོག་མེད་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྟགས། ༥༽བྱ་བ་གང་ཡང་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ནས་ཤེས་བཞིན་དུ་དྲན་པས་ཟིན་པར་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྟགས། ༦༽ལས་རྒྱུ་འབྲས་མིག་གི་འབྲས་བུ་བཞིན་བསྲུང་བའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྟགས། ༧༽སྡོམ་པ་དང་དམ་ཚིག་ལ་ངོ་ལྐོག་མེད་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྟགས། ༨༽སེམས་ཅན་ལ་ཉེ་རིང་[39]གསར་འགྲོགས་མེད་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྟགས།

---

39. བཏང་སྙོམས། དེ་ཡང་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། བཤེས་པའི་སྤྲིངས་ཡིག་ལས།

བྱམས་དང་སྙིང་རྗེ་དག་དང་དགའ་བ་དང་།།
བཏང་སྙོམས་རྟག་ཏུ་ཡང་དག་བསྒོམ་པར་བགྱི།།
གང་མ་བརྙེས་པར་མ་གྱུར་དེ་ལྟ་ནའང་།།
ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་བདེ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་བདེ་བར་འདོད་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་དེ་བྱམས་པའི་སེམས་དང་། དེ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་སྙིང་རྗེ་དང་། བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་འདོད་པའི་དགའ་བ་དང་། ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་བཏང་སྙོམས་ཏེ། བཞི་པོ་དེ་དག་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཚད་མེད་པ་བཞི་པོ་སྒོམ་པ་པོ་ལ་བསོད་ནམས་ཚད་མེད་པར་འབྱུང་བས་ན། ཚད་མེད་བཞི་ཞེས་བརྗོད། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་ནི། ཐར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་ཐོབ་པར་གྱུར། རྗེ་ཞིག་ལྟར་གོང་མ་སྟེ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མ་ཐོབ་ཀྱང་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་བཞི་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ལ།

དེ་ཡང་འབྲི་གུང་སྐྱོབ་པ་རིན་པོ་ཆེས།

བྱམས་དང་སྙིང་རྗེའི་རྟ་མོ་ལ།།
གཞན་ཕན་གྱི་དཀྱུས་ཐོག་མ་བཅད་ན།།
ཁྲིམ་ལྷ་མིའི་འོར་ཆེ་མི་འབྱུང་བས།།
སེམས་སྔོན་འགྲོ་འདི་ལ་ནན་ཏན་མཛོད།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། བྱམས་སྙིང་རྗེ་དགའ་བ་བཏང་སྙོམས་སོགས་ལ་བློ་སྦྱོང་དགོས་པ་ཡིན་ལ། སྤྱིར་ཚད་མེད་བཞི་ལས་ཐོག་མར་བྱམས་པ་ནས་སྒོམ་ཀྱང་། འདིར་ཉམས་སུ་བླངས་ནས་རིམ་པ་བཞིན་བློ་སྦྱོང་བའི་ཚེ། དང་པོ་བཏང་སྙོམས་ནས་མ་སྦྱང་ན། བྱམས་དང་སྙིང་རྗེ་སོགས་རིས་ཅན་དུ་ཤོར་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་མི་འོང་བ་ཡིན་པས། དེས་ན། དང་པོ་བཏང་སྙོམས་ནས་བློ་སྦྱང་དགོས་པ་ཡིན། བཏང་སྙོམས་ནི་དགྲ་ལ་ཞེ་སྡང་། གཉེན་ལ་དགའ་གདུང་བཏང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་མེད་པའི་བློ་ཞིག་ལ་བཏང་སྙོམས་ཞེས་བྱེར།

༩༽གཞན་གྱིས་སྡིག་གསོག་པ་ལ་ཁོང་མི་ཁྲོ་ཞིང་བཟོད་པར་བྱེད་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྟགས།
༡༠༽རྒྱལ་ཁ་ཐམས་ཅད་མི་ལ་སྟེར་ཞིང་ཕམ་ཁ་རང་ལ་ལེན་པ་[40]ནི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྟགས།
༡༡༽བསམ་སྤྱོད་གང་ལ་ཡང་འཛིག་རྟེན་པ་གཞན་དང་མི་མཐུན་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྟགས།
དེ་ནི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྟགས་བཅུ་གཅིག་ཡིན་ནོ།། དེ་དག་ལས་ལོག་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་མིན་པའི་རྟགས་(བཅུ་གཅིག)ཡིན་ནོ།།

---

40. བདག་གཞན་བརྗེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་བསྟན་པ་ནི།

དངོས་སུ་ན་ཚ་དང་། བཀྲེས་སྐོམ་ལ་སོགས་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གདུང་བའི་སེམས་ཅན་མཐོང་ཚེས་སུ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནང་བཞིན་རང་ལ་མི་འདོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་བའི་ཚེ་ཡང་དེ་དག་སྙིང་རེ་རྗེ། དེ་ཐམས་ཅད་སྐལ་བ་བདག་ལ་སྨིན་ཞིང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ། བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་ཤོག་ཅིག་སྙམ་དུ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་རང་གི་བློ་ར་བསྒོམ་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེ་ནང་བཞིན་བདག་གི་བདེ་བ་འདིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་དུ་བསྒོམ། དེ་ལྟར་བདག་གཞན་བརྗེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་ནི་ཆོས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསྒོམ་བྱ་མཐར་ཐུག་གི་སྙིང་པོ་མནོར་བ་ཡིན། དེ་ས་ན། བསྟན་བཅོས་ནང་ལ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

ཁེ་དང་རྒྱལ་ཁ་གཞན་ལ་བྱིན།།
གྱོང་དང་བུབ་ཁ་རང་གིས་ལེན།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

དེ་ལྟས་བདག་གནོད་ཞི་བ་དང་།།
གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བྱའི་ཕྱིར།།
བདག་ཉིད་གཞན་དུ་གཏང་བྱ་དང་།།
གཞན་རྣམས་བདག་བཞིན་གཟུང་བར་བྱ།།
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།།

ཕན་པ་མེད་པའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽ བློ་མའི་ལུས་ལ་བསྙེན་བཀུར་དང་རིམ་གྲོ་ཇི་ཙམ་བྱས་ཀྱང་མི་རྟག[41] འཇིག་པར་ངེས་

41. མི་རྟག་པ།

དེ་ཡང་སྤྱིར་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། དགེ་སློང་དག་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་མི་རྟག་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ།

འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་ཅིང་།།
ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ།།
ཆོས་རྣམས་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ།།
མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བའོ།།

ཞེས་གསུངས། ཇི་ལྟར་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་མ་དེ་མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད། གཞན་ཡང་མདོ་ཆོས་ལ་ཡང་། བསགས་པའི་མཐའ་མ་ནི་འཛད། བསྐྱང་བའི་མཐའ་མ་ནི་འགྱེལ། འཕྲད་པའི་མཐའ་མ་ནི་འབྲལ། གསོན་པའི་མཐའ་མ་ནི་འཆི་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ལས།

བསགས་པ་ཀུན་གྱི་མཐའ་མཛད་ཅིང་།།
བསྐྱང་བའི་མཐའ་མ་འགྱེལ་བར་འགྱུར།།
འཕྲད་པའི་མཐའ་མ་འབྲལ་བ་སྟེ།།
སྐྱེས་པའི་མཐའ་ནི་འཆི་བར་འགྱུར།།
ཞེས་གསུངས་པའོ།།

པས་ཕན་པ་མེད། ༢༽ཟང་ཟིང་ནོར་ལ་སེར་སྣ་དང་བརྣབ་སེམས་[42]ཅི་ཙམ་བྱས་ཀྱང་རང་འཆི་བའི་ནང་པར་སྒྲིན་མོ་ལག་སྟོང་དུ་འགྲོ་བས་ཕན་པ་མེད། ༣༽མཁར་པེའུ་དང་ཁང་བཟང་ལ་དཀའ་བ་ཇི་སྙེད་ཅིག་སྤྱད་ནས་བརྩིགས་ཀྱང་འཆི་བའི་ནང་པར་གཅིག་པུར་འགྲོ་ཞིང་རོ་ཡང་སྐྲོར་འདོན་པས་ཕན་པ་མེད། ༤༽བུ་དང་ཚ་བོ་ལ་བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་ཇི་ཙམ་ཞིག་ཡོག་ཀྱང་འཆི་བའི་དུས་སུ་ཕན་སྟོབས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མེད་པས་ཕན་པ་མེད། ༥༽གཉེན་དང་གྲོགས་པོ་ལ་བརྩེ་གདུང་གི་སེམས་འཛིན་དང་ངོ་སྲུང་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱས་ཀྱང་རང་ཤི་བའི་ནང་པར་གཅིག་པུར་གྲོགས་མེད་དུ་འགྲོ་བས་ཕན་པ་མེད། ༦༽བུ་དང་ཚ་བོ་མང་ཡང་མི་རྟག་པས་བདག་གི་སྦྱིན་པའི་དངོས་པོ་བདོག་ཀྱང་འདོར་བར་ངེས་པས་ཕན་པ་མེད། ༧༽ཚེ་འདིའི་དོན་དུ་ས་སྦྱོད་མངའ་རིས་དང་

42. བརྣབ་སེམས།

བརྣབ་སེམས་ནི། གཞན་ནོར་བདག་གིར་བྱེད་འདོད་ཀྱི་བསམ་པའམ། གཞན་རྒྱུ་རང་ལ་འཐོབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་ཞིག་ལ་བརྣབ་སེམས་ཟེར། གཞན་ཕ་རོལ་གྱི་རྒྱུ་རྫས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དེ་ངའི་ཡིན་ན་དགའ་བ་ལ་སྙམ་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡིད་ཀྱིས་བདག་གིར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ངས་ལེན་པའི་ཐབས་ཅི་ལྟ་བུ་ཡོད་སྙམ་པ་སོགས་དང་། ཡིད་ཙམ་གྱིས་གཞན་ནོར་ལ་འདོད་པ་སྐྱེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན།

བརྣབ་སེམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཡང་དག་པར་སྤྱོང་བ་རྣམས་ཀྱི་རྙེད་པ་འཕྲོག་པར་འདོད་པའི་སེམས་འདི་སྡིག་པ་ཆེའོ།།

ལས་ཐབས་ལ་འབད་རྩོལ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱས་ཀྱང་རང་འཆི་བའི་[43]ནང་པར་གནས་དང་

འབྲེལ་པ་གཏན་མེད་དུ་འགྲོ་བས་ཕན་པ་མེད། ༈ དད་པས་ཆོས་སྒོར་ཞུགས་ཀྱང་

---

43. ཚེ་མི་རྟག་པར་རང་ཉིད་འཆི་བའི་ནང་པར་གཅིག་པུར་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

ཡིད་བརྟན་མི་རུང་འཆི་བདག་འདི།།
བྱས་དང་མ་བྱས་མི་སྡོད་པས།།
ན་དང་མི་ན་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་།།
གློ་བུར་ཚེ་ལ་ཡིད་མི་བརྟན།།
ཐམས་ཅད་བོར་ཏེ་ཆ་དགོས་པར།།
བདག་གིས་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པ།།
མཛའ་དང་མི་འཛའི་དོན་གྱི་ཕྱིར།།
སྡིག་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་བྱས།། ཞེས་གསུངས་ལ།

འདི་ལྟར་མཐོ་སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་ཕྱིན་ཆད་ནས་དམའ་དམྱལ་བའི་གདན་ལ་ཐུག་པ་ཡན་ཆད། སེམས་ཅན་ཡོད་དོ་ཅོག་ལ་འཆི་བའི་གནས་ལས་ཐར་བ་ནི་གཅིག་ཀྱང་མེད་དེ། མྱ་ངན་བསལ་བའི་སྤྲིངས་ཡིག་ལས།

སའམ་འོན་ཏེ་མཐོ་རིས་ན།།
སྐྱེས་ནས་ལ་ལ་མ་ཤི་བ།།
འགའ་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱིས་མཐོང་བའམ།།
ཐོས་སམ་འོན་ཏེ་ཐེ་ཚོམ་ཟ།། ཞེས་པ་ལྟར། སྐྱེ་བ་ཡོད་ན་འཆི་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།

ཞེས་གསུངས། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས།

ཚེ་འདི་གནོད་མང་རླུང་གིས་བཏབ་པ་ཡི།།
ཆུ་ཡི་ཆུ་བུར་བས་ཀྱང་མི་རྟག་ན།།
དབུགས་དབྱུང་དབུགས་རྔུབ་གཉིད་ཀྱིས་ལོག་པ་ལས།།
སད་ཁོམས་གང་ལགས་དེ་ནི་ངོ་མཚར་ཆེ།། ཞེས་གསུངས།

ཆོས་བཞིན་མ་སྤྱད་ན་ཆོས་ཀྱིས་སླར་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་[44]བྱེད་པས་ཕན་པ་མེད། ༩༽ཐོས་བསམ་ལ་བློ་སྦྱངས་ནས་ཆོས་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཤེས་ཀྱང་ཉམས་སུ་མ་བླངས་ན་འཆི་ཁར་ལམ་དུ་ཁྱེར་རྒྱུ་མེད་པས་ཕན་པ་མེད། ༡༠༽དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དམ་པའི་དྲུང་དུ་ཡུན་རིང་བསྟེན་ཀྱང་རང་ལ་དད་གུས་མེད་ན་གོང་མའི་ཡོན་ཏན་དང་བྱིན་རླབས་མི་འགོ་བས་ཕན་པ་མེད། དེ་ནི་ཕན་པ་མེད་པའི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

རང་སྡུག་རང་གིས་བྱས་པའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽བཟའ་མེད་པའི་ཁྱིམ་ཐབ་བྱེད་པ་དེ་གླེན་པས་བཙན་དུག་བཟོས་པ་དང་འདྲ་སྟེ་རང་

---

44. ཐུབ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་།

ངས་ནི་ཁྱོད་ལ་ཐར་པའི་ཐབས་བསྟན་གྱི།།
ཐར་པར་རང་ལ་རག་ལས་ཤེས་པར་གྱིས།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བླ་མས་སློབ་མ་ལ་ཁྲིད་འཆད་པ་དེ། ཆོས་མཉན་ཚུལ་སྒྲུབ་ཚུལ། སྡིག་པ་སྤང་ཚུལ། དགེ་བ་སྒྲུབ་ཚུལ། ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་རྣམས་སློབ་པ་ཡིན་པས། སློབ་མས་ཀྱང་དེ་རྣམས་མ་བརྗེད་པར་ཡིད་ལ་བཟུང་ནས་ཉམས་སུ་བླངས་ཏེ་མངོན་དུ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། ཡིད་ལ་མ་བཟུང་ན་ཆོས་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་ཙམ་ཡོད་སྲིད་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མི་ཤེས་པས་ཆོས་མ་ཐོས་པ་དང་ཁྱད་མེད། ཡིད་ལ་བཟུང་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་དང་འདྲེས་ན་ཆོས་ཡང་དག་པར་མི་འགྲོ་སྟེ། མཉམ་མེད་དྭགས་པོས།

ཆོས་ཆོས་བཞིན་མ་བྱས་ན། ཆོས་ཀྱིས་སླར་ཡང་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་བྱེད།

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། བླ་མ་དང་ཆོས་ལ་ལོག་རྟོག བར་མཆེད་གྲོགས་ལ་ཟུར་ཟ། ང་རྒྱལ་དང་ཁྱད་གསོད་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བའི་རྟོག་པ་དང་བཅས་པས་ནི། ངན་སོང་གི་རྒྱུ་བྱེད་པས་དེ་དག་སྤང་དགོས།

སྡུག་རང་གིས་ཉོས་པ་ཡིན། ༢༽ཆོས་མེད་སྡིག་པ་བྱེད་པ་དེ་སྨྱོན་པ་གཡང་ལ་མཆོང་བ་དང་འདྲ་སྟེ་རང་སྡུག་རང་གིས་བྱས་པ་ཡིན། ༣༽གཞན་ལ་ཟོལ་ཟོག་བྱེད་པ་དེ་དུག་ཅན་གྱི་ཁ་ཟས་འདྲེན་པ་དང་འདྲ་སྟེ་རང་སྡུག་རང་གིས་བྱས་པ་ཡིན། ༤༽གླད་ཆུང་མི་དཔོན་བྱེད་པ་[45]དེ་ཀན་མོས་ཕྱུགས་ལུག་སྐྱོང་བ་དང་འདྲ་སྟེ་རང་སྡུག་རང་གིས་བྱས་པ་ཡིན། ༥༽ལྷག་བསམ་གྱིས་གཞན་དོན་ལ་མི་བརྩོན་པར་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱིས་རང་དོན་ལ་བརྩོན་པ་ནི་ཡོང་བ་བྱང་ཐང་ལ་འཁོར་བ་དང་འདྲ་སྟེ་རང་སྡུག་རང་གིས་བྱས་པ་ཡིན། ༦༽མི་འགྲུབ་པའི་བྱ་བ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུ་བ་ནི། ཉམས་ཆུང་འཁུར་ཆེན་པོ་ཁུར་བ་དང་འདྲ་སྟེ་རང་སྡུག་རང་གིས་བྱས་པ་ཡིན། ༧༽ང་རྒྱལ་གྱིས་བླ་མ་དམ་པ་དང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་དེ་དབང་པོ་ཆེའི་འདུན་མ་སྒོར་བ་དང་འདྲ་སྟེ་རང་སྡུག་རང་གིས་བྱས་པ་ཡིན། ༨༽ཉམས་ལེན་བཤོལ་ནས་མི་ནག་གི་གྲོང་ལ་འཁྱིམ་པ་དེ་རི་དྭགས་ཀླུངས་སུ་བབས་པ་དང་འདྲ་སྟེ་རང་སྡུག་རང་གིས་བྱས་པ་ཡིན། ༩༽གཉུག་མའི་ཡེ་ཤེས་མི་སྐྱོང་བར་འདུ་འཛིའི་སྤྲོས་པས་གཡེང་བར་བྱེད་པ་

45. སྡིག་སྤྱོད་རྗེ་བོར་བསྐོས་པ་དང་།།
ཁང་པའི་ཡང་ཐོག་གྲུམས་པ་དང་།།
རི་རྩེ་ཤིན་ཏུ་ཞིག་པ་ཡི།།
འོག་ཏུ་གནས་རྣམས་རྒྱུན་དུ་སྐྲག།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོས་མིན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་གནས་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་འཐོབ་པར་བསྟན་པ་སྟེ། བག་ཚ་མེད་པའི་སྡིག་སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་རྗེ་དཔོན་དུ་བསྐོས་པ་དང་། གནས་ཁང་གི་ཡང་ཐོག་གྲུམས་ཏེ་ཞིག་ལ་ཁད་པ་དང་། རི་ཡི་རྩེ་མོ་ཤིན་ཏུ་ཞིག་ཅིང་ཆར་ལ་ཁད་པ་བཅས་ཀྱི་འོག་ཏུ་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་བག་ཕེབས་བདེ་བར་གནས་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པར་དུས་རྒྱུན་འཇིགས་སྐྲག་དང་བཅས་ཏེ་གནས་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།

དེ་མཁའ་ལྡིང་གཤོག་པ་ཆག་པ་དང་འདྲ་སྟེ་རང་སྟུག་རང་གིས་བྱས་པ་ཡིན། ༡༠༽བླ་མ་དཀོན་མཆོག་གི་དཀོར་[46]ལ་བག་མེད་དུ་སྤྱོད་པ་དེ་བུ་ཆུང་མེ་མདག་འགམ་པ་དང་འདྲ་སྟེ་རང་སྡུག་རང་གིས་བྱས་པ་ཡིན། དེ་ནི་རང་སྡུག་རང་གིས་བྱས་པའི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

རང་དྲིན་རང་ལ་ཆེ་བའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽མི་ཆོས་ཀྱི་ཆགས་སྡང་སྤངས་ནས་དམ་པའི་ལྷ་ཆོས་བྱེད་པ་ནི་རང་དྲིན་རང་ལ་ཆེ་བ་ཡིན། ༢༽ཁྱིམ་ཐབ་དང་གཉེན་གྲོགས་སྤངས་ནས་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་བསྟེན་པ་དེ་རང་དྲིན་རང་ལ་ཆེ་བ་ཡིན། ༣༽འདུ་འཛིའི་བྱ་བ་བཏང་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱེད་པ་ནི་རང་དྲིན་རང་ལ་ཆེ་བ་ཡིན། ༤༽གྲོང་པ་དང་འདྲེས་བཤེས་སྤངས་ནས་གཅིག་པུར་དབེན་པར་སྡོད་པ་ནི་རང་དྲིན་རང་ལ་ཆེ་བ་ཡིན། ༥༽འདོད་ཡོན་གྱི་འཁྲི་བ་བཅད་ནས་ཆགས་མེད་ལ་ཆུགས་

46. སྤྱིར་རིག་གྲོལ་གཉིས་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་མ་གཏོགས་ཁྱིམ་པས་དགེ་འདུན་གྱི་དཀོར་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་མི་དབང་ཞིང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མ་གནང་མོད་ཀྱང་། ད་ལྟ་རང་རེ་རྣམས་ཀྱིས་ སྔགས་ཀྱི་ཚོག་རེ་གཉིས་རེ་བསླབས་ནས་དེ་འདོན་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་འཕྲལ་ཏུ་དཀོར་ནག་པོ་ཟ་བར་འདུག་སྟེ། གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚོགས་འཁོར་སྐབས་ཡིན་ཚུལ་མགོ་ནས་དཀོར་ཟ་བ་འདི་ལ་དབང་ཐོབ་ཅིང་དམ་ཚིག་དང་ལྡན་པ། བསྐྱེད་རྫོགས་ལ་ མཁས་ཤིང་བསྙེན་པ་འཁྱོལ་བ་ཞིག་མེད་ན། ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་ཞེས་པ་སྔགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིན་ཏེ། དཀོར་ ནག་པོ་འདི་ལུགས་བཟུང་ཀྱང་རི་ལ་བུ་འདྲ་བས། བསྐྱེད་རྫོགས་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཁྲིའི་འགྲམ་པ་དང་ལྡན་ ན་མ་གཏོགས། ཐ་མལ་གྱིས་ཟོས་ན་རྒྱུད་འཚིག་ཅིང་བརླག་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ།

དཀོར་ནག་པོ་སྲོག་གི་སྤུ་གྲི་ཡིན།།
ཟོས་དྲགས་ན་ཐར་པའི་སྲོག་རྩ་གཅོད།།
ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།།

ཐུབ་པ་ནི་རང་དྲིན་རང་ལ་ཆེ་བ་ཡིན། ༦༽ངན་ངོན་ཙམ་ལ་ཆོག་ཤེས་ཤིང་བཟང་པོ་ལ་འདོད་འདུན་མེད་པ་ནི་རང་དྲིན་རང་ལ་ཆེ་བ་ཡིན། ༧༽རང་དབང་གཞན་ལ་མི་བསྐུར་བར་ཡི་དམ་ལ་བརྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་རང་དྲིན་རང་ལ་ཆེ་བ་ཡིན། ༨༽ཚེ་འདི་ཡི་འཕྲལ་བདེ་ལ་མི་བལྟ་བར་གཏན་དུ་བདེ་བའི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་རང་དྲིན་རང་ལ་ཆེ་བ་ཡིན། ༩༽དངོས་པོའི་མངོན་ཞེན་སྤངས་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི་རང་དྲིན་རང་ལ་ཆེ་བ་ཡིན། ༡༠༽སྒོ་གསུམ་ཐ་མལ་དུ་མི་སྟུད་པར་ཚོགས་གཉིས་[47] ཟུང་དུ་འཇུག་པ་ལ་འབད་པ་ནི་རང་དྲིན་རང་ལ་ཆེ་བ་ཡིན། དེ་ནི་རང་དྲིན་རང་ལ་ཆེ་བའི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་དག་པའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽ལས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ནི་དབང་པོ་ཐ་མའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡིན། ༢༽ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྣང་བ་སྟོང་པ་རིག་པ་དང་སྟོང་པ་ཟུང་འཇུག་བཞིར་རྟོགས་པ་ནི་དབང་

47. ཚོགས་གཉིས་ནི།

བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ལ་ཟེར་ཞིང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ནི། སྦྱིན་པ་བཏང་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ནི། མཆོད་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དཀར་པོ་དགེ་བའི་ལས་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལས། སྦྱིན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས། བཟོད་པ་གསུམ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་རྣམ་པ་གཉིས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་འོ།

ཇི་སྐད་དུ། དབུ་མ་འཇུག་པར།

སྤྲིན་སོགས་ཆོས་གསུམ་འདི་དག་ཕལ་མོ་ཆེ།།
བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་བསྔགས།།
བསོད་ནམས་ཞེས་བྱའི་ཚོགས་ཀྱང་དེ་ཉིད་དོ།།
སངས་རྒྱས་གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་སྐུ་ཡི་རྒྱུ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི། སྟོང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཟག་མེད་དགེ་བའི་ཚོགས་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་། རང་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལས། བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྐུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་འོ། །ཇི་སྐད་དུ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས།

སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ།།
བསོད་ནམས་ཚོགས་ལས་འབྱུངས་པ་སྟེ།།
དེ་ལྟ་བས་ན་ཚོགས་འདི་གཉིས།།
སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་ཐོབ་པའི་རྒྱུ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལས་བརྩོན་འགྲུས་ནི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་འཇུག་པར།

ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བརྩོན་འགྲུས་རྗེས་འགྲོ་ཞིང་།།
བསོད་ནམས་བློ་གྲོས་ཚོགས་ནི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ།། ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གིས་ཚོགས་གཉིས་བསྡུས་ལ། ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཁོར་དང་། སྐྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་མ་ཚང་བ་མེད་པར་འགྲུབ་པ་ཡིན། ཚོགས་གསོག་པའི་ཐབས་ལ་འབད་པ་འདི་ནི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་འདོར་དུ་མི་རུང་བའི་ཉམས་ལེན་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ལས།

ཚོགས་མ་བསགས་ལ་དངོས་གྲུབ་མེད།།
བྱེ་མ་བཙིར་བས་མར་མི་འབྱུང་།།

ཞེས་གསུངས། ཚོགས་མ་བསགས་པར་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་དུ་རེ་བ་ནི། ཆུ་ཁའི་བྱེ་མ་བཙིར་ན་སྣུམ་སྒྲུབ་པ་དང་འདྲ་སྟེ། ཚོགས་བསགས་པ་ལས་དངོས་གྲུབ་འདོད་པ་ནི། ཏིལ་འབྲུ་བཙིར་ནས་སྣུམ་སྒྲུབ་པ་དང་འདྲ། ཏིལ་ཇི་ཙམ་བཙིར་ཡང་དེ་ཙམ་མར་འབྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཚོགས་མ་བསགས་པར་དངོས་གྲུབ་འདོད་པ་ནི། ཆུ་དཀྲོགས་ནས་མར་སྒྲུབ་པ་དང་འདྲ་ལ། ཚོགས་བསགས་ནས་དངོས་གྲུབ་འདོད་པ་ནི། འོ་མ་དཀྲོགས་ནས་མར་འདོད་པ་དང་འདྲ། ཞེས་གསུངས། དེས་མཐར་ཐུག་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པ་ནི། ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་པ་དེ་ཡིན་པས། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་མ་རྫོགས་པར་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཐབས་མེད་པ་ལ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་ནས།

དགེ་བ་འདི་ཡིས་སྐྱེ་བོ་ཀུན།།
བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་རྫོགས་ཤིང་།།
བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱུང་བའི།།
དམ་པ་སྐུ་གཉིས་ཐོབ་པར་ཤོག། ཞེས་གསུངས།

དམིགས་བཅས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྫོགས་པས་གཟུགས་སྐུ་དམ་པ་དང་། དམིགས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་རྫོགས་པས་ཆོས་སྐུ་དམ་པ་ཐོབ་པ་ཡིན། དེས་ན། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་ཚོགས་བསགས་པ་དང་སྒྲིབ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱང་། ནམ་མཁའི་མཐའ་དང་མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཉག་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་ཡིན་པས། རང་གི་ཚེ་འདིའི་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་ཡང་ཅི་སྨོས། རང་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གདན་ནས་མ་ཡིན་པས་ན། ཚོགས་བསགས་དང་སྒྲིབ་སྦྱོང་གང་དང་གང་བྱེད་ཀྱང་། མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་དམིགས་ལ། རང་དོན་གྱི་བློ་གདན་ནས་མ་འདྲེས་པ་ཞིག་ཅེས་ཀྱང་གལ་ཆེའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན། རང་དོན་དང་ཚེ་འདིའི་བདེ་སྐྱིད་སོགས་མི་འདོད་ཀྱང་ཞོར་ལ་འབྱུང་སྟེ། མེ་འབུད་པའི་ཚེ་དུད་པ་ཞོར་ལ་འབྱུང་བ་དང་། ནས་བཏབ་པས་སོག་མ་ཞོར་ལ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ།།

པོ་འབྲིང་གི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡིན། ༣༽བལྟ་བྱ་ལྟ་བྱེད་རྟོགས་པ་གསུམ་དབྱེར་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ནི་དབང་པོ་རབ་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡིན། ༤༽དམིགས་པར་རྩེ་གཅིག་ལ་གནས་པ་ནི་དབང་པོ་ཐ་མའི་ཡང་དག་པའི་བསྒོམ་པ་ཡིན། ༥༽ཟུང་འཇུག་བཞིའི་[48] ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གནས་པ་ནི་དབང་པོ་འབྲིང་གིཡང་དག་པའིབསྒོམ་པ་ཡིན། ༦༽བསྒོམ་བྱ་སྒོམ་བྱེད་ཉམས་ལེན་གསུམ་དབྱེར་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་པའི་ངང་ལ་གནས་པ་ནི་དབང་པོ་རབ་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་བསྒོམ་པ་ཡིན། ༧༽ལས་རྒྱུ་འབྲས་མིག་གི་འབྲས་བུ་བཞིན་དུ་སྲུང་བ་ནི་དབང་པོ་ཐ་མའི་ཡང་དག་པའི་སྤྱོད་པ་ཡིན། ༨༽ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་[49] སྒྱུ་མའི་ཚུལ་དུ་སྤྱོད་པ་ནི་དབང་པོ་འབྲིང་གི་ཡང་དག་པའི་སྤྱོད་པ་ཡིན། ༩༽གང་ཅི་ལ་ཡང་མི་སྤྱོད་པ་ནི་དབང་པོ་

---

48. ཟུང་འཇུག་བཞི།

སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་ནི། སྣང་བ་ཐབས་དང་། སྟོང་པ་ཤེས་རབ་དབྱེར་མེད་པ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་ཚ་ནས་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག རིག་སྟོང་ཟུང་འཇུག་ནི། སེམས་དང་སྟོང་པ་ཉིད་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ། བདེ་སྟོང་ཟུང་འཇུག་ནི། ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་། ཤེས་རབ་སྟོང་ཉིད་དེ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ། གསལ་སྟོང་ཟུང་འཇུག་ནི། དབྱིངས་དང་ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རིག་པ་བཅས་ཟུང་འཇུག་བཞིའོ།།

49. ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ།

དེ་ཡང་དང་པོ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ནས། སྒོམ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དུས་སུ། འདི་ལྟར་ཕྱི་ཡུལ་ལྷའི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་མེད་བཞིན་དུ་འཁྲུལ་ངོ་ལ་སྣང་བ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ། རྒྱུ་རྐྱེན་རྟེན་འབྲེལ་ཚོགས་པ་ལས་གློ་བུར་དུ་སྣང་བ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ། མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་སྣང་བ་མིག་ཡོར་ལྟ་བུ། སྣང་བཞིན་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ། ཕྱིའི་སྣང་བ་གང་ལ་ཡང་མེད་བཞིན་དུ་སྣང་བ་བྲག་ཅ་ལྟ་བུ། རྟེན་དང་བརྟེན་པར་མེད་པས་དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་བུ། མེད་སྣང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པས་གཟུགས་བརྙན་གྱི་སྣང་བ་ལྟ་བུ། མེད་སྣང་ཅི་ཡང་འཆར་བ་སྤྲུལ་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་བུ་སྟེ། དངོས་པོ་མེད་པའི་སྟོང་གཟུགས་སྒྱུ་མའི་དཔེ་བརྒྱད་དུ་བལྟས་པས་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་རྫུན་པའི་རང་བཞིན་དུ་གོ་ལ།

རབ་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་སྤྱོད་པ་ཡིན། ༡༠༽ བདག་འཛིན་[50] དང་ཉོན་མོངས་པ་མཐའ་དག་ཇེ་ཆུང་ཇེ་ཞི་ལ་སོང་བ་ནི་དབང་པོ་རབ་འབྲིང་ཐ་མ་གསུམ་ཀའི་ཡང་དག་པའི་དྲོད་རྟགས་ཡིན་ནོ།། དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

ཆོས་པའི་འཁྲུལ་པ་བཅུ་ནི།

༡༽ དམ་པའི་ཆོས་ཚུལ་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་བླ་མ་ལ་མི་བསྟེན་པར་ཐེག་པོ་ཁ་བཤད་མཁན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་འཁྲུལ། ༢༽ གྲུབ་ཐོབ་སྙན་བརྒྱུད་ཀྱི་གདམས་ངག་མི་འཚོལ་བར་དོན་མེད་ཀྱི་རིག་པའི་ཆོས་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་འཁྲུལ། ༣༽ སྣང་བ་འཕྲུལ་ཤར་ལ་མི་ཚེ་ཅི་ཕྱིད་མི་བྱེད་པར་གཏན་དུ་སྡོད་རྩིས་ཀྱི་ཤོམ་ར་རྒྱུའི་ཆེ་བྱེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་འཁྲུལ། ༤༽ རང་གཅིག་པུར་ཆོས་ཀྱི་དོན་ལ་མི་སེམས་པར་འཁོར་མང་གི་ནང་ན་ཆོས་བཤད་བྱེད་པ་

50. བདག་འཛིན།

ཕུང་པོ་ལྔ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་འམ་ངའོ་སྙམ་པའི་ངར་འཛིན་ལ་ཟེར། དངོས་པོ་འམ་དངོས་འཛིན་ཐམས་ཅད་བདག་གཉིས་སུ་འདུས་ལ། བདག་གཉིས་པོ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། འོ་ན། བདག་རྣམ་པ་གཉིས་སམ། སེམས་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་བྱ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན། དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་གམ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལའང་འདོད་ལུགས་མང་སྟེ། དོན་ལ་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། རིག་པ་དང་བཅས་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་དེ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་སིལ་བུ་ལས། རྒྱུན་ལ་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཀྱེ་ཀྱེ་འགྲོ་བ་འདི་རང་ཡིན། ཞེས་གསུངས། གང་ཟག་དེ་ལ་རྟག་པ་དང་། གཅིག་པུ་རང་བཙན་ནས་དེ་དང་བདག་ཏུ་ཞེན་ཅིང་ཆགས་པ་དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་གམ་སེམས་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདག་དེས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་བསྐྱེད་དོ། ཉོན་མོངས་པ་དེས་ལས་བསྐྱེད་དོ། །ལས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པ། ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ནི་བདག་འཛིན་མ་རིག་པ་དེ་ཡིན།

ནི་ཤིན་ཏུ་འབྲུལ། ༥༽ཡོངས་སྤྱོད་ཁ་ལྷག་མཆོད་སྦྱིན་དུ་མི་གཏོང་བར་སེར་སྣ་གཡོ་སྒྱུས་ནོར་ཇུས་གསོག་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་འབྲུལ། ༦༽དམ་ཚིག་སྡོམ་པ་ཚུལ་བཞིན་མི་བསྲུང་བར་སྒོ་གསུམ་བག་མེད་འཆལ་པར་གཏོང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་འབྲུལ། ༧༽གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་དོན་ལ་གོམས་འདྲིས་མི་བྱེད་པར་མི་ཚེ་དོན་ཆུང་གི་བྱ་བྱེད་ཕར་རེ་ཚུར་རེ་ལ་ཟད་པར་བྱེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་འབྲུལ། ༨༽འབྲུལ་པ་ཡང་ཅན་གྱི་རང་རྒྱུད་མི་ཐུལ་བར་དམུ་རྒོད་བྱེས་པའི་གཞན་རྒྱུད་འདུལ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་འབྲུལ། ༩༽རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་ཉམས་མྱོང་མི་སྐྱོང་བར་ཚེ་འདིའི་ཆེ་ཐབས་སྐྱོང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་འབྲུལ། ༡༠༽ད་རེས་རྟེན་འབྲེལ་འཛོམ་པའི་ཐོག་ལ་བརྩོན་འགྲུས་མི་རྩོམ་པར་ལེ་ལོ་སློམས་ལས་ལ་དགའ་བ་ཤིན་ཏུ་འབྲུལ། དེ་ནི་ཆོས་པའི་འབྲུལ་ས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

དགོས་པའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽དང་པོ་སྐྱེ་ཤིས་འཛིགས་པའི་དད་པ་ག་ཤའ་མ་ཤ་བ་བཙོན་དོང་ནས་འབྲོས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས། ༢༽བར་དུ་ཤི་ཡང་མི་འགྱོད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཞིང་པས་སོ་ནམ་རེམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས། ༣༽ཐ་མར་ཤི་རྒྱུ་མེད་པའི་བློ་བདེ་བ་བྱ་བ་རླབས་ཆེན་ཟིན་པའི་སྐྱེས་བུ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས། ༤༽དང་པོ་ལོང་མེད་དུ་ཤེས་པ་སྐྱེས་བུའི་གནད་ལ་མདའ་ཕོག་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས། ༥༽བར་དུ་ཡེངས་མེད་དུ་སྒོམ་པ་བུ་གཅིག་པོ་ཤི་བའི་མ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས། ༦༽ཐ་མར་བྱ་ར་མེད་དུ་ཤེས་པ་ཕྱུགས་མ་དགྲས་དེད་པའི་ཤེ་མ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས། ༧༽དང་པོ་ཆོས་ལ་ངེས་ཤེས་[51]སྐྱེས་པ་ལྟོགས་པ་ཁ་ཟས་བཟང་པོ་དང་འཕྲད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས། ༨༽བར་དུ་རང་

51. ཆོས་ལ་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་པ། ནང་པའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལ་རིག་པ་ཡང་དག་གིས་དཔྱད་པའི་འབྲས་བུར། ལས་རྒྱུ་འབྲས། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བཅས་ལ་ཚད་མས་ངེས་པ་རྙེད་པ་སྟེ། ཟོག་ཏུ་མེད་པའི་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་ཞིག་རྙེད་པ་ལ་ངེས་ཤེས་ཞེས་ཟེར།

སེམས་ལ་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་པ་གྱུད་ཀྱིས་ནོར་བུ་རྙེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས། ༩༽ཐ་མ་གཉིས་མེད་ལ་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་པ་ཟོག་པོ་ཇུན་ཕུག་རྡེ་བ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས། ༡༠༽དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཁོ་ཐག་ཆོད་པ་གཟིངས་ནས་འཕུར་བའི་བྱ་རོག་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས།། དེ་ནི་དགོས་པའི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

མི་དགོས་པའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽སེམས་ཉིད་སྟོང་པར་རྟོགས་ན་ཐོས་བསམ་བྱ་མི་དགོས། ༢༽རིག་པ་དྲི་མེད་དུ་ཤེས་ན་སྡིག་པ་སྦྱོང་མི་དགོས། ༣༽རྣལ་མའི་ལམ་ལ་གནས་ན་ཚོགས་བསགས་མི་དགོས། ༤༽གཉུག་མའི་ངང་ལ་སྐྱོང་ན་ཐབས་ལམ་བསྒོམ་མི་དགོས། ༥༽རྣམ་རྟོག་ཆོས་ཉིད་དུ་ཤེས་ན་མི་རྟོག་པ་བསྒོམ་མི་དགོས། ༦༽ཉོན་མོངས་རྩ་བྲལ་དུ་ཤེས་ན་གཉེན་པོ་བརྟེན་མི་དགོས། ༧༽སྣང་གྲགས་སྒྱུ་མར་ཤེས་ན་དགག་སྒྲུབ་བྱ་མི་དགོས། ༨༽སྡུག་བསྔལ་དངོས་གྲུབ་ཏུ་ཤེས་ན་བདེ་བ་བཙལ་མི་དགོས། ༩༽རང་སེམས་སྐྱེ་མེད་དུ་རྟོགས་ན་འཕོ་བ་བྱ་མི་དགོས། ༡༠༽གང་ཡང་གཞན་དོན་དུ་བྱས་ན་རང་དོན་སྒྲུབ་མི་དགོས།། དེ་ནི་མི་དགོས་པའི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽རིགས་དྲུག་གི་སེམས་ཅན་དེ་སྙེད་པའི་ནང་ནས་དལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པའི་མི་ལུས་གཅིག་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས། ༢༽མི་ནག་ཆོས་མེད་དེ་སྙེད་པའི་ནང་ནས་ཆོས་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གཅིག་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས། ༣༽ལམ་གྱི་ཐེག་པ་དེ་སྙེད་པའི་ནང་ནས་སྙིང་པོའི་དོན་

གྱི་ཐེག་པ་འདི་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས། ༤༽ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཇི་སྙེད་པ་བས་བསྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་[52] སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས། ༥༽འདུས་བྱས་ཀྱི་དགེ་བ་ཇི་སྙེད་ཅིག་སྤྱད་པ་བས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དགེ་བ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས། ༦༽དམིགས་བཅས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཇི་སྙེད་ཅིག་བསྒོམས་པ་བས་དམིགས་མེད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས། ༧༽ཟག་བཅས་ཀྱི་དགེ་བ་ཇི་སྙེད་ཅིག་སྤྱད་པ་བས་

---

52. ཤེས་རབ་ལ་དབྱེ་ན། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས་རྣམ་པ་གསུམ་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་རབ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དམན་པའི་ཤེས་རབ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་ཤེས་རབ་བཅས་གསུམ་དུ་དབྱེ་ལ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་རབ་ནི། གསོ་བ་རིག་པ། གཏན་ཚིགས་རིག་པ། སྒྲ་རིག་པ། བཟོ་རིག་པ་སྟེ་རིག་པའི་གནས་བཞི་པོ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཡིན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་པོ་ནང་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དམ་པའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པའོ། དེས་ན། ཤེས་རབ་རྣམས་ཐོས་པ་དང་། བསམ་པ་དང་། སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གསུམ་དུ་དབྱེ་ལ།

དང་པོ་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་ནི། བླ་མས་ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ཐམས་ཅད་གསུངས་པ་དང་། རང་གིས་ཉན་ཏེ་བླ་མས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་དེ་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན།

བསམ་པའི་ཤེས་རབ་ནི། བླ་མས་གསུངས་པའི་དོན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རང་རྒྱུད་ལ་གཤར་སྦྱངས་བྱས་ཏེ། རྟོག་དཔྱོད་དང་བསམ་གཞིག་གི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དུས་སུ་ཉམས་ལེན་གྱི་གནས་གཞན་ལ་དྲི་མི་དགོས་པར་ཉམས་ལེན་རང་རྐྱང་ཐུབ་པ་དེ་ཡིན།

སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ནི། ཤེས་རབ་ཉམས་སུ་བླངས་ཏེ། བསྒོམས་པས་གནས་ལུགས་དོན་གྱི་རྟོགས་པར་མ་ནོར་བ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས། ཁོ་ཐག་ནང་ནས་ཆོད། ཡིན་མིན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ལས་གྲོལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་རང་ཞལ་དུ་མཐོང་བ་དེ་ཡིན།

ཟག་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་[53]སྐད་ཅིག་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས། ༨༽རྒྱུད་ལ་ཉམས་སྨྱོང་ངེ་སྐད་ཅིག་སྐྱེས་པ་བས་རྟོགས་པ་སྐད་ཅིག་ཤར་བ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས། ༩༽ཆེད་དུ་བྱས་པའི་ལེགས་སྤྱད་ངེ་སྐད་ཅིག་སྤྱད་པ་བས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་མེད་པའི་སྤྱོད་པ་སྐད་ཅིག་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས། ༡༠༽ཟང་ཟིང་གི་གཏོང་འགྱེད་ངེ་སྐད་ཅིག་བྱས་པ་བས་དངོས་པོ་ཅི་ཡང་མ་བསྔུང་བ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས། དེ་ནི་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ལེགས་པའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽བློ་སེམས་སུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། བྱ་བ་བཏང་ཡང་ལེགས་ལ་མ་བཏང་ཡང་ལེགས། ༢༽སྒྲོ་འདོགས་སེམས་ལ་ཆོད་པའི་གང་ཟག་གིས། བསྒོམས་ཀྱང་ལེགས་ལ་མ་བསྒོམས་ཀྱང་

53. ཟག་མེད་ཀྱི་དགེ་བ།

འདི་ཡི་འཇོག་ཚུལ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་མི་འདྲ། དཔེར་ན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་དོན་ནི། དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་ཟག་པ་རྒྱས་སུ་རུང་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་དོན་གསུངས་ལ། དཔེར་ན། གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལྟ་བུའོ།།

ཟག་མེད་ཀྱི་དོན་ནི། དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་ཟག་པ་རྒྱས་སུ་མི་རུང་བ། དཔེར་ན། འགོག་བདེན་དང་ལམ་བདེན་ལྟ་བུའོ།།

ཀུན་བཏུས་ལྟར་ན། ཟག་པ་སྒོ་དྲུག་གང་རུང་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་གྱི་ཆ་ནས་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་འཇོག དབུ་མ་པས། སྣང་བྱ་དེའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཟག་མེད་དང་། མི་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཟག་བཅས་སུ་འཇོག དེས་ན། ཟག་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་ཞེས་པ་ནི། གྲུབ་མཐའ་རང་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་ཟག་བཅས་དེ་དང་བྲལ་བའི་དགེ་བར་གྲུབ་མཐའ་དེ་ཡི་ལུགས་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་དགེ་བར་འཇོག

ཁྱད་པར་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཟག་བཅས་སུ་འཇོག འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་གོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད།

ལེགས། ༣༽འདོད་ཡོན་ལ་བཁྲི་བ་ཆོད་པའི་[54] གང་ཟག་གིས། ཆགས་མེད་དུ་བྱས་ཀྱང་ལེགས་ལ་མ་བྱས་ཀྱང་ལེགས། ༤༽ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གིས། ཕྱག་སྟོང་དུ་ཉལ་ཡང་ལེགས་ལ་མང་པོའི་ཚོགས་དཔོན་བྱས་ཀྱང་ལེགས། ༥༽སྣང་བ་སྒྱུ་མར་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གིས། གཅིག་པུར་རི་ཁྲོད་དུ་བསྡད་ཀྱང་ལེགས་ལ། རྒྱལ་ཁམས་ཕྱོགས་མེད་དུ་བསྐོར་ཡང་ལེགས། ༦༽སེམས་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གིས། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་སྤངས་ཀྱང་ལེགས་ལ་བསྟེན་ཀྱང་ལེགས། ༧༽བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གིས། དབེན་པར་སྒྲུབ་པ་བྱས་ཀྱང་ལེགས་ལ་ཚོགས་སུ་གཞན་དོན་བྱས་ཀྱང་ལེགས། ༨༽མོས་གུས་ཐང་ལྟོད་མེད་པའི་གང་ཟག་གིས། བླ་མའི་ཞབས་དྲུང་དུ་བསྡད་ཀྱང་ལེགས་ལ་མ་བསྡད་ཀྱང་ལེགས། ༩༽མང་དུ་ཐོས་ཤིང་དོན་གོ་བར་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ། དངོས་གྲུབ་བྱུང་ཡང་ལེགས་ལ་བར་ཆད་བྱུང་ཡང་ལེགས། ༡༠༽རྟོགས་པ་མཆོག་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ། ཐུན་མོང་གི་གྲུབ་རྟགས་ཡོད་ཀྱང་ལེགས་ལ་མེད་ཀྱང་ལེགས། དེ་ནི་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ལེགས་པའི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

---

54. འདོད་ཡོན་ལ་འཁྲི་བ་ཆོད་པ།

ཇི་སྐད་དུ།

སྲིད་པས་མི་ངོམས་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་གྱི་སྒོ།།
ཡིད་བརྟན་མི་རུང་སྲིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་འདི།།
ཉེས་དམིགས་རིག་ནས་ཐར་པའི་བདེ་བ་ལ།།
དོན་གཉེར་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བར་བྱིན་གྱིས་རློབས།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཇི་ཙམ་སྤྱད་ཀྱང་ངོམས་པ་མེད་པ་འདོད་ཡོན་གཟུགས། སྒྲ། དྲི། རོ། རེག་བྱ་བཅས་ལ་འཁྲི་བ་ཆོད་པ་སྟེ་ཆགས་ཞེན་འགོག་པ་ལ་ཟེར།

དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བཅུ་ནི།

༡༽ཆོས་དགེ་བ་བཅུ་[55]དང་། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་[56]དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཐམས་

---

55. དགེ་བ་བཅུ་ནི། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བཤེས་སྤྲིངས་ལས།

དགེ་བའི་ལས་ལམ་བཅུ་པོ་ལུས་དང་ནི།།

ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་བསྟེན་བགྱི་ཞིང་།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དུ་མ་འབྱིན་པ། དགེ་བའི་བྱ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པས་ན་ལས་དང་བདེ་འགྲོར་འགྲོ་བའི་ལམ་ཞེས་བྱའོ།

༡) དེ་ལ་སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་གསུམ་དང་། བརྫུན་དུ་སྨྲ་བ་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ངག་གི་བཞི་དང་། བརྣབ་སེམས་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་གསུམ་རྣམས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ། ལུས་དང་། ངག་དང་། ཡིད་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་སྤོང་བར་བགྱིའོ་ཞེས་གསུངས། མི་དགེ་བ་བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི། གཞི། བསམ་པ། སྦྱོར་བ། མཐར་ཐུག་བཅས་བཞིའི་སྒོ་ནས་བྱེད་ལ།

དེ་ཡང་སྲོག་གཅོད་པའི་ལས་ལ་མཚོན་ན། གསད་བྱའི་སེམས་ཅན་ནི་གཞི་ཡིན། བསམ་པ་ནི། གསོད་སེམས་སྐྱེ་བ་དེ་ཡིན། མི་མདའ་ལ་སོགས་པས་གནད་དུ་བསྣུན་པ་ནི་སྦྱོར་བ་ཡིན། སྦྱོར་བ་གསོད་ཐབས་ལག་ཏུ་བླང་ནས་ཕ་རོལ་སེམས་ཅན་དེ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྲོག་གི་དབང་པོ་འགགས་ཏེ། ལུས་སེམས་ཀྱི་ཚོགས་པ་གྱེས་པ་ནི། མཐར་ཐུག་སྲོག་གི་དབང་པོ་འགགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།

༢) མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། གཞན་གྱིས་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་དངོས་པོ་བདག་པོས་མི་མཐོང་སར་ལྐོག་ནས་རྐུ་ཟས་བླངས་ཏེ། བདག་གིར་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། མ་བྱིན་པར་ལེན་པའི་གཞི་ནི། གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའོ། འདུ་ཤེས་ནི། དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པའོ། བསམ་པ་ནི། འཕྲོག་པར་འདོད་པ་ཉིད་དོ། །མཐར་ཐུག་ནི། གནས་གཞན་དུ་སྤོས་པའོ།།

༣) ལོག་གཡེམ་ནི། ཁྱིམ་པ་ཡིན་ཀྱང་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ནི་མི་ཚངས་སྤྱོད་སོགས་རྩ་བ་ནས་སྤང་དགོས། ལོག་གཡེམ་གྱི་གཞི་ནི། འདུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནའང་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པ་དང་། གནས་མ་ཡིན་པ་དང་། དུས་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཡིན།

༤) རྫུན། རྫུན་གྱི་ནང་ནས་མི་ཆོས་བླ་མའི་རྫུན་དེ་སྡིག་པ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན། ས་མ་ཐོབ་པར་ཐོབ་ཟེར་

བ་དང་། མངོན་ཤེས་མེད་པ་ལ་ཡོད་ཟེར་བ་དང་། རང་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་ཀྱང་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་མི་ཆོས་བླ་མའི་རྫུན་ཡིན།

༥) ཕྲ་མ། མི་ཡིད་མཐུན་པ་གཉིས་གཅིག་གི་དབར་དུ་སོང་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལ་རྩིས་ཆེན་པོ་བྱེད་དུ་ཡོད་ཀྱང་། དེས་ཁྱོད་ལ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་ཟེར་ཞིས་ཟེར་ན། དེ་གཉིས་ཕྲ་མས་འབྱེད་པ་ལ་ཕྲ་མ་ཟེར། ཁྱད་པར་ཆོས་གྲོགས་ཕན་ཚུན་ནང་མི་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཕྲ་མའོ། །

༦) ཚིག་རྩུབ། སྐྱེ་བོ་ལ་དེའི་སྐྱོན་མངོན་དུ་སྒྲོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན། ཞར་བ་དང་། འོན་པ་དང་། ལོང་བ་ལ་སོགས་སྨྲ་བ་དང་། ཚིག་རྩུབ་པ་མིན་ཀྱང་། འཇམ་པོའི་སྒོ་ནས་ཕ་རོལ་པོའི་སེམས་བསླུ་བར་བྱེད་པའི་ངག་དེ་ཡང་ཚིག་རྩུབ་ཏུ་འགྱུར་ལ།

༧) ངག་འཁྱལ་སྣ་ཚོགས་པ་སྨྲ་བ་དེ་ཡང་རང་བཞིན་དུ་གང་བབ་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་། ལེགས་པར་བརྟགས་ན་ཆགས་སྡང་ཅི་ཙམ་སློང་བ་དེ་ཙམ་དུ་ཉེས་པ་ཆེའོ། །གཞན་ཡང་ཁ་ཏོན་དང་། བཟླས་བརྗོད་ལ་སོགས་པ་ནི་ངག་འཁྱལ་དང་བསྲེས་ནས་ཅི་ཙམ་འདོན་ཟློས་བྱས་ཀྱང་འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་པ་དང་། ཆགས་སྡང་གིས་གཏམ་འབྲེལ་མེད་སྣ་ཚོགས་པས་འདུས་འདའ་བ་ནི། རང་གཞན་ཕུང་ལ་སྐྱོར་བ་ཡིན་པས། རྒྱུན་དུ་ངག་འཁྱལ་གྱི་གཏམ་འདི་སྤངས་ནས་སྨྲ་བཅད་དང་བཟླས་བརྗོད་ལ་བརྩོན་པ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན།

༨) བརྣབ་སེམས། གཞན་ཕ་རོལ་གྱི་རྒྱུ་རྫས་ཅ་ལག་དངོས་པོ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དེ་ངའི་ཡིན་ན་བསམ་པའི་བདག་གིར་བྱེད་པ་དེ་དང་། གཞན་ནོར་ལ་འདོད་པ་སྐྱེས་པ་དེ་ཡིན།

༩) གནོད་སེམས། གཞན་ལ་ཞེ་སྡང་དང་ཁོང་ཁྲོའི་སེམས་ཀྱིས་ངས་འདི་དང་འདི་ལ་གནོད་པ་བྱའོ་སྙམ་པ་དང་། གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱུང་ན། དེ་ལ་དགའ་བ་བསྒོམ་པ་སོགས་ལ་གནོད་སེམས་ཞིས་ཟེར།

༡༠) ལོག་ལྟ། ལོག་ལྟ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་མེད་པར་ལྟ་བ་དང་། རྟག་ཆད་དུ་ལྟ་བ་དང་། དེ་ཡང་དགེ་བ་ལ་ཕན་ཡོན་དང་སྡིག་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ་སྙམ་ནས་རྒྱུ་འབྲས་མེད་པར་ལྟ་བ་ཡིན།

དེ་ལྟར་མི་དགེ་བ་བཅུ་པོ་ལས་ཀྱང་སྲོག་གཅོད་དང་ལོག་ལྟ་གཉིས་པོ་འདི་སྡིག་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ།།

དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ།

སྲོག་གཅོད་གོང་ན་སྡིག་པ་མེད།།
མི་དགེ་བཅུ་ལས་ལོག་ལྟ་ལྕི།།

ཞིས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། མི་དགེ་བ་བཅུ་པོ་སྤངས་ནས་དགེ་བ་བཅུ་པོ་དེ་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།

56. ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ནི།

དེ་ཡང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་དེ་བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་ནང་འདུ་ཚུལ་ནི། བསླབ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ནི། སྦྱིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བཟོད་པ་དང་གསུམ་བཅས་ཡིན། བསླབ་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ་ནི་བསམ་གཏན་ཡིན་ནོ། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཡིན། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་བསླབ་པ་ནི་བསླབ་པ་གསུམ་ཆའི་རྒྱུ་ར་འགྲོ། དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།

བསླབ་གསུམ་དབང་དུ་མཛད་ནས་ནི།།
རྒྱལ་བས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲུག།
ཡང་དག་བཤད་དེ་དང་པོ་གསུམ།།
ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་ས་རྣམ་པ་གཉིས།།
གཅིག་ནི་གསུམ་ཆར་ལ་ཡང་གཏོགས།།

ཞེས་གསུངས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་མྱུར་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་འདི་དག་ལ་རྟག་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བྱའོ། །དྲུག་གང་ཞེ་ན། སྦྱིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བཟོད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། བསམ་གཏན་དང་། ཤེས་རབ་བཅས་དྲུག་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཏུ་གྲངས་ངེས་པ་ནི། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། མངོན་མཐོའི་གསུམ་དང་། ངེས་ལེགས་ཀྱི་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་མངོན་མཐོའི་གསུམ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་དུ་སྦྱིན་པ། ལུས་ཀྱི་དོན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས། འཁོར་གྱི་དོན་དུ་བཟོད་པ་གསུམ་མོ། །ངེས་ལེགས་ཀྱི་དོན་དུ་གསུམ་ནི། ཡོན་ཏན་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་བརྩོན་འགྲུས། ཞི་གནས་ཀྱི་དོན་དུ་བསམ་གཏན་དང་། ལྷག་མཐོང་གི་དོན་དུ་ཤེས་རབ་བོ།།

དབྱེ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཡང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས།

སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རྣམ་དྲུག་ལ།།
དེ་དག་སོ་སོར་བསྡུས་པ་ཡིས།།
གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་གང་ཡིན་དེ།།
དྲུག་ཚན་དྲུག་གིས་ཇི་བཞིན་བཤད།།
ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་དོ།།

སྦྱིན་པ་དང་མི་ལྡན་ན། གཞན་དོན་ཡང་མི་ནུས། བྱང་ཆུབ་ཀྱང་མི་ཐོབ་བོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་། བཤེས་སྤྲིངས་ལས།

སྦྱིན་པ་ཚུལ་བཞིན་བསྒྲུབ་བགྱི་ཕ་རོལ་ཏུ།།
སྦྱིན་ལས་གཞན་པའི་གཉེན་མཆོག་མ་མཆིས་སོ།། ཞེས་གསུངས།

དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས།

སྐྱེ་བོ་འདི་ཀུན་བདེ་བ་མངོན་འདོད་ཅིང་།།
མི་རྣམས་བདེ་བའང་ལོངས་སྤྱོད་མེད་མིན་ལ།།
ལོངས་སྤྱོད་ཀྱང་ནི་སྦྱིན་ལས་འབྱུང་མཁྱེན་ནས།།
ཐུབ་པས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་དོ།། ཞེས་གསུངས།

སྦྱིན་པ་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད། ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ། མི་འཇིགས་པ་སྐྱབས་ཀྱི་སྦྱིན་པ། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བཅས་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྦྱིན་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་གཞན་ལ་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པས་ནི་ཕྱི་མའི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

ཚུལ་ཁྲིམས།

ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་གཞི་ཡིན་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེགས་པར་བསྲུང་དགོས། དེ་ཡང་བཤེས་སྤྲིངས་ལས།

ཁྲིམས་ནི་རྒྱུ་དང་མི་རྒྱུའི་ས་བཞིན་དུ།།
ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན་ལགས་པར་གསུངས།། ཞེས་གསུངས།

ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པའི་མདོ་ལས།

ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་པ་སངས་རྒྱས་འབྱུང་དང་ཕྲད།།
ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་པ་རྒྱན་རྣམས་ཀུན་གྱི་མཆོག།
ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་པ་དགའ་བ་ཀུན་གྱི་གནས།།
ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་པ་འཇིག་རྟེན་ཀུན་གྱིས་བསྔོད།། ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ།།

རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ལས།

ཚུལ་ཁྲིམས་མེད་པར་རང་དོན་མི་འགྲུབ་ན།།
གཞན་དོན་འགྲུབ་པར་འདོད་པ་གད་མོའི་གནས།།
དེ་ཕྱིར་སྲིད་པའི་འདུན་པ་མེད་པ་ཡི།།
ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ཞེས་གསུངས།

ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད།

ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས། དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཅས་གསུམ་ཡིན་ནོ། དེ་ལ་དང་པོ་ནི། སེམས་གནས་པར་བྱེད་པའོ། གཉིས་པ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་སྨིན་པར་བྱེད་པའོ། གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པའོ།།

བཟོད་པ།

བཟོད་པ་ནི། ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་བ་ལས་ཟློག་པའི་སེམས་ཤིག་ལ་ཟེར། ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་ན་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་སྔར་བྱས་ཀྱི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་དུས་ཅིག་ལ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་པ་ཡི།།
སྦྱིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་ལ་སོགས།།
ལེགས་སྤྱད་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་ཀྱང་།།
ཁོང་ཁྲོ་གཅིག་གིས་འཇོམས་པར་བྱེད།། ཅེས་གསུངས་སོ།།

བཟོད་པ་དང་ལྡན་ན། དེ་ཉིད་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས།

ཞེ་སྡང་ལྟ་བུའི་སྡིག་པ་མེད།།
བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་དཀའ་ཐུབ་མེད།།
དེ་བས་བཟོད་ལ་ནན་ཏན་དུ།།
སྣ་ཚོགས་ཚུལ་གྱིས་བསྒོམ་པར་བྱ།། ཞེས་དང་།

ལག་ལེན་སོ་བདུན་མ་ལས།

དགེ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་འདོད་པའི་རྒྱལ་སྲས་ལ།།
གནོད་བྱེད་ཐམས་ཅད་རིན་ཆེན་གཏེར་དང་མཚུངས།།
དེ་ཕྱིར་ཀུན་ལ་ཞེ་འགྲས་མེད་པ་ཡི།།
བཟོད་པ་སྒོམ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ཞེས་གསུངས།

བཟོད་པ་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད། གནོད་བྱེད་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པའི་བཟོད་པ། སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ་དང་། ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ་བཅས་གསུམ་ཡིན་ནོ། །དང་པོ་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཟོད་པ་སྒོམ་པ་ཡིན། ཕྱི་མ་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ།།

བརྩོན་འགྲུས་ནི།

ལེ་ལོ་ཅན་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྡན་ན། དཀར་པོའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་མི་འགྲིབ་ཅིང་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་རྣམས་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དཀའ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་གང་ན་བརྩོན་འགྲུས་ཡོད་པ་དེ་ན་བྱང་ཆུབ་ཡོད་ཞེས་གསུངས་པ་དང་།།

ཏག་ཏུ་བརྩོན་འགྲུས་གང་བརྩམས་པ།།
དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཡང་མི་དཀའ།། ཞེས་གསུངས།

རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ལས།

རང་དོན་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་ཉན་རང་ཡང་།།
མགོ་ལ་མེ་ཤོར་བཟློག་ལྟར་བརྩོན་མཐོང་ན།།
འགྲོ་ཀུན་དོན་དུ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི།།
བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ཞེས་གསུངས།

བརྩོན་འགྲུས་ལ་དབྱེ་ན། གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས། སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཆོག་པར་མི་འཛིན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་བཅས་གསུམ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། བསམ་པ་ཕྱུན་སུམ་ཚོགས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྦྱོར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡན་ལག་གོ།

བསམ་གཏན་ནི།

ཞི་གནས་ཀྱི་རང་བཞིན་སེམས་ནང་དུ་དགེ་བ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བསམ་གཏན་དེ་ཡང་འདུ་འཛི་དང་རྣམ་གཡེང་ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས་གནས་དབེན་པ་ཞིག་མ་བརྟེན་ན། བསམ་གཏན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མི་ནུས་པས། དང་པོ་རྣམ་གཡེང་སྤངས་པ་གལ་ཆེ། དེ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

ལུས་དང་སེམས་ནི་དབེན་པ་ཡིས།།
རྣམ་པར་གཡེང་བ་མི་འབྱུང་སྟེ།། ཞེས་དང་།

བཤེས་སྤྲིངས་ལས།

ཤེས་རབ་མེད་པར་བསམ་གཏན་ཡོད་མིན་ཏེ།།
བསམ་གཏན་མེད་པར་ཡང་ནི་ཤེས་རབ་མེད།།

གང་ལ་དེ་གཉིས་ཡོད་པས་སྲིད་པ་ཡི།།
རྒྱ་མཚོ་གནག་རྗེས་ལྷ་བུར་འཚལ་བར་བགྱི།། ཞེས་དང་།

སྤྱོད་འཇུག་ལས།

ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས།།
ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་ཤེས་བྱས་ནས།། ཞེས་གསུངས།

བསམ་གཏན་དང་ལྡན་ན། ཡང་དག་པའི་དོན་མཐོང་ཞིང་སེམས་ཅན་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེའོ། །ཇི་སྐད་དུ། རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པའི་ཞལ་ནས།

མི་མེད་ལུང་པའི་བྲག་ཕུག་ན།།
སྐྱོ་ཚད་དེ་བ་ལ་སངས་དུས་མེད།།
བླ་མ་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ལ།།
ཡིད་དུང་ངེ་བ་ལ་འབྲལ་བ་མེད།།

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་བསམ་གཏན་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བློ་སྦྱོང་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

བསམ་གཏན་ལ་དབྱེ་ན། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་བསམ་གཏན་དང་། ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པའི་བསམ་གཏན་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་གསམ་གཏན་ནོ།།

དེ་ཡང་དང་པོ་ནི། རང་གི་རྒྱུད་སྣོད་དུ་རུང་བར་བྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་སྣོད་དུ་རུང་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲུབ་པའོ།། གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའོ།།

ཤེས་རབ་ནི།

ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། ཤེས་རབ་གང་ཞེ་ན། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི།།
ཐུབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས།། ཞེས་དང་།

འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས།

དམུས་ལོང་དམིགས་བུ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་རྣམས།།

ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ག་ལ་ནུས།།
ཤེས་རབ་མེད་ན་མིག་མེད་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལྔ་ཡིས།།
དམིགས་བུ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་རེག་པར་ནུས་མ་ཡིན།། ཞེས་དང་།

དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས།

ཇི་ལྟར་ལོང་བའི་ཚོགས་ཀུན་བདེ་བླག་ཏུ།།
མིག་ལྡན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་འདོད་པ་ཡི།།
ཡུལ་དུ་ཁྲིད་པ་དེ་བཞིན་ཤེས་རབ་ཀྱིས།།
མིག་ལྡན་ཡོན་ཏན་བླངས་ཏེ་རྒྱལ་བར་ཁྲིད།།

ཅེས་གསུངས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པར་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལགས་སོ། །འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས།

ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་གྱུར་པ།།
འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།། ཞེས་དང་།

ལག་ལེན་སོ་བདུན་མ་ལས།

ཤེས་རབ་མེད་ན་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལྔ་ཡིས།།
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་མི་ནུས་པས།།
ཐབས་དང་ལྡན་ཞིང་འཁོར་གསུམ་མི་རྟོག་པའི།།
ཤེས་རབ་སྒོམ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ཞེས་གསུངས།

ཤེས་རབ་ལ་དབྱེ་ན། ཐོས་འབྱུང་གི་ཤེས་རབ། བསམ་འབྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་། སྒོམ་འབྱུང་གི་ཤེས་རབ་བཅས་གསུམ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་རབ་སྒོམ་ན་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་འབྱུང་ལ། དེ་ལ་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ནི། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ལ། གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི། བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས།

སངས་རྒྱས་སྲས་དང་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་ལྷ་རྣམས་དང་།།
འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་བདེ་སྐྱིད་ཆོས་རྣམས་ཇི་སྙེད་པ།།
དེ་ཀུན་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་མཆོག་ལས་བྱུང་།། ཞེས་གསུངས།

ཅན་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་[57] རྣམས་དང་། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་།

57. བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ལས་དང་པོ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་ནི། ལུས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ། ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ། སེམས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ། ཆོས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ།

ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་བཞི་ནི།

མི་དགེ་བ་སྐྱེས་པ་སྤོང་བ། མི་དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པ་མི་བསྐྱེད་པ། དགེ་བ་སྐྱེས་པ་སྤེལ་བ། དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་བཞི་ལ་ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་བཞི་ཞེས་ཟེར།

རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི།

འདུན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ། སེམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ། དཔྱོད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཅས་སོ།།

དབང་པོ་ལྔ་ནི།

དད་པའི་དབང་པོ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་དབང་པོ། དྲན་པའི་དབང་པོ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་བཅས་ལྔ་ཡིན་ནོ།

སྟོབས་ལྔ་ནི།

དད་པའི་སྟོབས། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས། དྲན་པའི་སྟོབས། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་བཅས་ལྔ་ཡིན་ནོ།།

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་ནི།

དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག བརྩོན་འགྲུས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག དགའ་བ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག ཤིན་སྦྱངས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག བཏང་སྙོམས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བཅས་བདུན་ཡིན་ནོ།།

འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ནི།

ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ། ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ། ཡང་དག་པའི་ངག ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ། ཡང་དག་པའི་འཚོ་བ། ཡང་དག་པའི་དྲན་པ། ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་བཅས་བརྒྱད་དོ།།

བསམ་གཏན་བཞི་[58]དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་[59]དང་། སྔགས་ཀྱི་སྨིན་གྲོལ་[60]ལ་སོགས་པ་རྣམས་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་བ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ནོ། །༣༽མིའི་ནང་ནས་རྒྱལ་རིགས་ཆེ་ཤིང་མཐོ་བ་དང་། བྲམ་ཟེའི་རིགས་ཆེ་

---

58. བསམ་གཏན་བཞི་ནི། འདོད་པའི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་། རྟོག་པ་དང་དཔྱོད་པ་སྤངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསམ་གཏན་གཉིས་པ། ཆུ་གཡོ་བ་ལྟ་བུའི་སེམས་དགའ་བ་སྤངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསམ་གཏན་གསུམ་པ། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་དེ་དག་སྤངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསམ་གཏན་བཞི་པའོ།།

59. གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་བཞི། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྙོམས་འཇུག རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྙོམས་འཇུག ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྙོམས་འཇུག་བཅས་བཞི་ཡིན་ནོ།

60. སྔགས་ཀྱི་སྨིན་གྲོལ། གསང་སྔགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྡེ་བྱ་རྒྱུད། སྤྱོད་རྒྱུད། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་དང་། རྣར་འབྱོར་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་གང་རུང་གི་མཚན་བཅས་དང་མཚན་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་སྨིན་གྲོལ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ལ་བགྲོད་པས་ན་སྔགས་ཀྱི་སྨིན་གྲོལ་ཞེས་ཟེར། མཚན་བཅས་དང་མཚན་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་གོ་དོན་ནི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློས་མ་ཟིན་པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློས་ཟིན་པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ་གྱི་དོན་ནི། བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ན་ལྟུང་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་པ་ལས་མ་བྱུང་ཞིང་། རང་འབྲས་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་གང་ཞིག་སྐྱེ་ཤི་བར་དོ་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་བློས་གསར་དུ་བཏགས་ནས་བསྒོམས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ན་ལྟུང་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཅས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་གོ།

ཞིང་མཐོ་བ་དང་། ཁྱིམ་བདག་གི་རིགས་ཆེ་ཞིང་མཐོ་བ་དང་། རྒྱལ་ཆེན་བཞི་[61]ལ་སོགས་པ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་རིགས་དྲུག་དང་། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་རིགས་བཅུ་བདུན་[62]དང་། གཟུགས་མེད་པའི་ལྷ་རིགས་བཞི་[63]འཇིག་རྟེན་ན་འབྱུང་བའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །༢༽ རྒྱུན་

---

61. རྒྱལ་ཆེན་བཞི།

རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་དང་། འཕགས་སྐྱེས་པོ་གཉིས་སྔོན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་འོད་སྲུང་ཞེས་བྱ་བ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པའི་ཚེ། རི་རབ་ཀྱི་བང་རིམ་ལ་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་དབུགས་དང་དབུགས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཅིང་གནས་ལ། དེའི་ཚེ་ན་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྤྱན་མི་བཟང་དང་རྣམ་ཐོས་སྲས་གཉིས་ཀྱང་བྱའི་རྒྱལ་པོ་ནམ་མཁའ་ལྡིང་སྒྲ་སྙན་དང་སྒྲ་ཆུང་ཞེས་བྱ་བ་སོ་སོར་གྱུར་ཏེ་དེ་ན་གནས་པ་ལས། ཀླུ་དེ་གཉིས་ནམ་མཁའ་ལྡིང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཇིགས་ནས་བྱུར་དུ་གསེར་གྱི་ས་གཞིའི་སྟེང་དུ་དོང་སྟེ་གནས་སོ།།

དེ་ནས་ཕྱི་ཞིག་ན་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་པོ་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་གི་བསྟན་པ་ལ་དགའ་བར་གྱུར་ཏེ། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་བསླབ་པའི་གཞི་རྣམས་བླངས་ནས་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་དེ་གཉིས་ལ་ནམ་མཁའ་ལྡིང་གིས་མི་ཚུགས་པར་གྱུར་པས། དེ་གཉིས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་ནས་བྱུང་སྟེ་བག་ཡངས་སུ་འཁོད་དོ།།

དེ་ནས་མཁའ་ལྡིང་སྒྲ་སྙན་དང་སྒྲ་ཆུང་གཉིས་ཀྱིས་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་བག་ཡངས་སུ་འཁོད་པ་མཐོང་ནས་ཤུགས་ཀྱིས་བཅོམ་པ་ལ་དེ་གཉིས་ལ་གནོད་པ་བྱེད་མི་ནུས། དེ་ལྟར་རྒྱལ་ཆེན་བཞི་པོ་འདི་ནི། སྔོན་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་ནས་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྒྱ་མཚོ་ལ་བསླབས་ཤིང་། ལྷག་པར་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་བསྟན་པ་བསྲུང་ཞིང་སྐྱོང་བའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བའི་ཚུལ་བཟུང་སྟེ། རི་རབ་ལྷུན་པོའི་ཕྱོགས་བཞིར་གནས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་ནི། རི་རབ་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ན་གསེར་རི་དང་པོར་འཁོར་དྲི་ཟས་བསྐོར་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འཕགས་སྐྱེས་པོ་ནི། རི་རབ་ལྷུན་པོའི་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གསེར་རི་དང་པོར་འཁོར་གྲུལ་བུམ་གྱིས་བསྐོར་བ་དང་། རི་རབ་ལྷུན་པོའི་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་གསེར་རི་དང་པོར་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྤྱན་མི་བཟང་འཁོར་ཀླུ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐོར་ཅིང་བཞུགས་པ་དང་། རི་རབ་ལྷུན་

པོའི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་གསེར་རི་དང་པོར་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་རྣམ་ཐོས་སྲས་གནོད་སྦྱིན་རྣམས་ཀྱིས་བསྐོར་ཅིང་བཞུགས་སོ། །

རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་འདི་དག་སྔོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་ཤིན་ཏུ་གུས་པས་ཐོག་མར་སྟོན་པ་ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པའི་ཚེ་ཡང་ནུབ་རེ་བཞིན་འོངས་ནས་བསྲུང་བ་ལ་རྟག་ཏུ་བརྩོན་པར་བྱས། གཞོན་ནུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཚེ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འདི་དག་གིས་གཞོན་ནུའི་ཆིབས་པ་རྟ་གས་ལྷན་ནམ་མཁའ་ལ་བཏེགས་ཏེ་ཁྲིད་ཅིང་མཆོད་པར་བྱས། མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་མ་ཐག་ཏུ། རྒྱལ་ཆེན་བཞི་པོས་རྡོའི་ལྷུང་བཟེད་བདུད་རྩིས་བཀང་བ་རེ་རེ་ཕྲེར་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཕུལ་བ་སོགས་དུས་རྟག་ཏུ་རྒྱལ་ཆེན་བཞི་པོས་སྟོན་པ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལ་མཆོད་ཅིང་བསྙེན་བཀུར་བར་མཛད་དོ།།

དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་དྲི་ཟ་སྟོང་ཕྲག་དུ་མ་དང་བཅས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཕྱག་བྱས་ཤིང་། མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་པས་མཆོད་ནས་ནུབ་ཕྱོགས་སུ་ཁ་བལྟས་ཏེ་འདུག་གོ །དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འཕགས་སྐྱེས་པོ་གྲུལ་བུམ་སྟོང་ཕྲག་དུ་མ་དང་བཅས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་འཚལ་ནས་རིན་པོ་ཆེས་གཏོར་ཏེ། བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཁ་བལྟས་ཏེ་འདུག་གོ །དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་མིག་མི་བཟང་ཀླུ་སྟོང་ཕྲག་དུ་མ་དང་བཅས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་མུ་ཏིག་གིས་གཏོར་ཏེ། དེའི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་འཚལ་ནས་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཁ་གདང་དེ་འདུག་གོ །དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་རྣམ་ཐོས་ཀྱི་བུ་གནོད་སྦྱིན་སྟོང་ཕྲག་དུ་མ་དང་བཅས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་གསེར་དངུལ་གྱིས་གཏོར་ཏེ། དེའི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་འཚལ་ནས་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཁ་གདང་དེ་འདུག་གོ །དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་དང་འཕགས་སྐྱེས་པོ་ནི་ཡུལ་དབུས་པ་ཡིན་ལ། སྤྱན་མི་བཟང་དང་རྣམ་ཐོས་སྲས་ནི་ཡུལ་མཐའ་ཁོབ་པ་ཡིན་ནོ།།

རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་ནི། སྐུ་གངས་རི་ལྟར་མཛེས་ཤིང་བཞེད་ཆགས་པ། ནོར་བུའི་རྒྱན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བརྒྱན་པ། ཕྱག་གཉིས་སྒྲ་སྙན་འཁྲོལ་བ། རྣ་བ་ལ་སྙན་དུ་གདང་ལྡན་པས། རང་ཉིད་ཀྱིས་འགྲོ་བ་གང་གི་སྒྲ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་འགྲོ་བ་དེ་ཉིད་འཚེ་བར་འགྱུར་པས་ན། རྣ་བ་གཉིས་པོ་ནོར་བུའི་མེ་ཏོག་གིས་འགེབས་པར་མཛད་པ།

རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འཕགས་སྐྱེས་པོ་ནི་སྐུ་མདོག་སྔོ་ནག་བཞེད་ཅིང་ཆགས་པ་ལ་ནོར་བུའི་རྒྱན་གྱིས་ཡོངས་སུ་

མཛེས་ཤིང་། ཕྱག་ན་རལ་གྲི་འཛིན་ཅིང་འགྲོ་བ་གང་གིས་རང་ལ་རིག་ན་རིག་པ་པོ་དེ་ཉིད་འཆི་བར་འགྱུར་བའི་རིག་དུག་དང་ལྡན་པས། གཞན་གྱིས་རང་ལ་རིག་པ་འགོག་པའི་བཙར་རལ་གྲི་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ།།

རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྤྱན་མི་བཟང་ནི། སྐུ་མདོག་དམར་ལ་བརྗིད་ཅིང་ཆགས་པ། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་དང་ལྡན་ཞིང་། ཕྱག་གཡས་པ་ནོར་བུ་དང་། གཡོན་པས་སྦྲུལ་འཛིན་པ་དེས་གཞན་ལ་གཟིགས་པ་ན་འགྲོ་བ་དེ་ཉིད་འཆི་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱན་དུག་དང་ལྡན་པས། ཕྱག་གཡས་ཀྱི་ནོར་བུ་དེ་ཉིད་ལ་རྟག་ཏུ་སྤྱན་མི་བཙུམ་པར་བཞུགས།

རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་རྣམ་ཐོས་སྲས་ནི། སྐུ་མདོག་སེར་པོ་ཉི་མ་སྟོང་གི་མདངས་དང་ལྡན་ཞིང་བརྗིད་ཆགས་པ། ནོར་བུའི་རྒྱན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བརྒྱན་པ། ཕྱག་གཡས་པ་ལ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛེས་ཤིང་། གཡོན་པས་ནོར་བུ་འཛད་མེད་དུ་སྐྱུག་པའི་ནེའུ་ལེ་བསྣམས་པ། འགྲོ་བ་གང་ཞིག་ལ་དེའི་ཁ་རླངས་ཕོག་པ་ན་འགྲོ་བ་དེ་ཉིད་འཆི་བར་འགྱུར་བའི་དུག་དང་ལྡན་པས་རྟག་ཏུ་ཞལ་མི་གདངས་པར་འཛུམ་པར་མཛད་པ་ཡིན།

དེ་དག་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ནི།

ཐུབ་དབང་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་འཁོར་བཅས་རྣམས།།
གང་དུ་འགྲོ་དོན་མཛད་དེ་ར་རྗེས་འབྲངས་ནས།།
བསྟན་པ་བསྲུང་ལ་ནམ་ཡང་མི་གཡེལ་བ།།
འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་བཞི་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

62. གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་ནི།

ཚངས་རིས། ཚངས་པའི་མདུན་ན་འདོན། ཚངས་ཆེན། འོད་ཆུང་། ཚད་མེད་འོད། འོད་གསལ། དགེ་ཆུང་། ཚད་མེད་དགེ། དགེ་རྒྱས། སྤྲིན་མེད། བསོད་ནམས་སྐྱེས། འབྲས་བུ་ཆེ་བ། མི་ཆེ་བ། མི་གདུང་བ། གྱ་ནོམ་སྣང་བ། ཤིན་ཏུ་མཐོང་བ། འོག་མིན་བཅས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་ནོ།།

63. གཟུགས་མེད་ལྷ་རིགས་བཞི།

ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད། ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅས་བཞི་ཡིན་ནོ།།

དུ་ཞུགས་པ་དང་། ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་བ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱོན་ཞིང་འབྱུང་བ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །༤༽སེམས་བསྐྱེད་[64]དང་སྨོན་ལམ་[65]གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐུགས་རྗེ་རང་ཤར་གྱི་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱིས་ཇི་སྲིད་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འབྱུང་བ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །༥༽སེམས་ཅན་ཉེ་བར་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་གང་ལ་གང་འོས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

64. སེམས་བསྐྱེད།

གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་ཞེས་བརྗོད། དེ་ཡང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས།

སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར།།
ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད།། ཞེས་གསུངས།།

སེམས་བསྐྱེད་དེ་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ། དཔེའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། ས་མཚམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ།།

སེམས་བསྐྱེད་དེ་ལ་དཔེའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཇི་སྐད་དུ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས།

དེ་ཡང་ས་གསེར་ཟླ་བ་མེ།།
གཏེར་དང་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་མཚོ།།
རྡོ་རྗེ་རི་སྨན་བཤེས་གཉེན་དང་།།
ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཉི་མ་གླུ།།

རྒྱལ་པོ་མཛོད་དང་ལམ་པོ་ཆེ།།
བཞོན་པ་བཀོད་མའི་ཆུ་དང་ནི།།
སྒྲ་སྙན་ཆུ་བོ་སྤྲིན་རྣམས་ཀྱིས།།
རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་སོ།། ཞེས་གསུངས།

དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ལ་ཡང་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ནི། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དང་། སྤྲོས་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ། ཤིན་ཏུ་གསལ་བ། དོན་དམ་པའི་ཡུལ་ཅན། དྲི་མ་མེད་པ། མི་གཡོ་བ་རླུང་མེད་པའི་མར་མེའི་རྒྱུན་ལྟར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །དེ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དེ་མདོར་བསྡུ་ན།།
རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་བྱ་སྟེ།།
བྱང་ཆུབ་སྨོན་པའི་སེམས་དང་ནི།།
བྱང་ཆུབ་འཇུག་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས།

སྨོན་པ་ནི། འགྲོ་བར་འདོད་པ་དང་འདྲ་སྟེ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ་ཡིན་ལ། འཇུག་པ་ནི། འགྲོ་བ་དངོས་དང་འདྲ་སྟེ། སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ།།

དེ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

འགྲོ་བར་འདོད་དང་འགྲོ་བ་ཡི།།
བྱེ་བྲག་ཇི་བཞིན་ཤེས་པ་ལྟར།།
དེ་བཞིན་མཁས་པས་འདི་གཉིས་ཀྱི།།
བྱེ་བྲག་རིམ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ།། ཞེས་གསུངས།

འཕགས་པ་བྱམས་པ་དང་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ནས་མར་ལ་བརྒྱུད་པའི་ཇོ་བོ་གསེར་གླིང་པ་ནི། སེམས་ཅན་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་བདག་གིས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་འབྲས་བུ་ལ་དམ་བཅའ་ལེན་པ་ཡིན་ལ། འདུག་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་རྒྱུ་ལ་དམ་བཅའ་ལེན་པ་ལ་བཞེད་པའོ།།

65. དེ་ཡང་བསྔོ་བ་དང་སྨོན་ལམ་ནི། ད་ལྟར་གྱི་དགེ་བས་མཚོན་ནས་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དུས་གསུམ་དུ་བསགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུས་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་ལྟར་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྒྱས་འདེབས་ནས་བསྔོ་དགོས་ལ། མ་བསྔོ་ན་དགེ་བའི་རྩ་བ་གང་འགྲུབ་པ་དེ་ཟད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་མ་ཚད་དགེ་རྩ་དེ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་མི་འགྱུར།

དེ་ཡང་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།

ཇི་ལྟར་ཆུ་ཐིགས་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ནང་ལྷུང་།།
རྒྱ་མཚོ་མ་ཟད་བར་དུ་དེ་མི་ཟད། །
དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཡོངས་བསྔོ་དགེ་རྩ་འདི།།
བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་བར་དུ་དེ་མི་ཟད།། ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

འཕྲི་གུང་སྐྱོབ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས།

ཚོགས་གཉིས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལ།།
སྨོན་ལམ་གྱི་ཕྱི་དོར་མ་བྱས་ན།།
དགོས་འདོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བས།།
འདུག་བསྔོ་བ་འདི་ལ་ནན་ཏན་མཛོད།། ཞེས་དང་།

བཟང་སྤྱོད་ལས།

འཇམ་དཔལ་དཔའ་བོས་ཇི་ལྟར་མཁྱེན་པ་དང་། །
ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ།།
དེ་དག་ཀུན་གྱི་རྗེས་སུ་བདག་སློབ་ཅིང་།།
དགེ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་བསྔོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་བསྔོ་དགོས་པ་ཡིན།

རྣམས་ཀྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བས་ན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །༦༽ངན་སོང་དང་མི་ཁོམ་པའི་གནས་ན་ཡང་གནས་སྐབས་ཀྱི་བདེ་བ་ཙུང་ཟད་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དཀར་པོ་དགེ་བའི་བསོད་ནམས་ལས་གྲུབ་པས་ན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །༧༽སྐྱེས་བུ་ངན་པ་[66]དག་ཀྱང་དམ་པའི་ཆོས་སུ་བློ་འགྱུར་ནས་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རིགས་སུ་གནས་ཤིང་། མི་ཀུན་གྱིས་གཙུག་ཏུ་འཁུར་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །༨༽སྔར་སྡིག་པ་མི་དགེ་བ་ལ་བག་མེད་དུ་སྤྱོད་ཅིང་དམྱལ་བའི་བུད་ཤིང་གི་རྒྱུ་གསོག་པ་དེ་ཡང་། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བློ་སྣ་འགྱུར་ནས་མཐོ་རིས་དང་ཐར་པའི་བདེ་བ་ལ་རེག་པར་གྱུར་པ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །༩༽དམ་པའི་ཆོས་ལ་དད་པ་ཙམ་མམ། མོས་པ་ཙམ་མམ། དགའ་བ་ཙམ་མམ། ཆ་ལུགས་འཛིན་པ་ཙམ་ཡང་ཀུན་གྱིས་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་། བསྙེན་བཀུར་

66. དེ་ཡང་བཤེས་སྤྲིངས་ལས།

གང་ཞིག་སྔོན་ཆད་བག་མེད་གྱུར་པ་ལས།།
ཕྱི་ནས་བག་དང་ལྡན་པར་གྱུར་དེ་ཡང་།།
ཟླ་བ་སྤྲིན་བྲལ་ལྟ་བུར་རྣམ་མཛེས་ཏེ།།
དགའ་བོ་སོར་ཕྲེང་མཐོང་ལྡན་བདེ་བྱེད་བཞིན།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྐྱེས་བུ་གང་ཞིག་སྔོན་ཆད་ཉོན་མོངས་པས་ཟིལ་གྱིས་མནན་པའམ། སྡིག་པའམ། སྡིག་པའི་གྲོགས་པོའི་དབང་གིས་མི་དགེ་བ་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྤྱད་དེ་ཕྱང་དོར་ལ་འཇོག་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་བག་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ་དེ་ཡང་། ཟླ་བ་སྤྲིན་གྱིས་བསྒྲིབས་པ་དང་བྲལ་བ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་མཛེས་སོ།།

གྱི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །༡༠༽བདོག་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། རི་ཁྲོད་དགོན་པ་དག་ཏུ་ཡིབས་ནས་བསྡད་ཀྱང་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འབྱུང་བ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ།། དེ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མདོར་བསྡུས་པའི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

མིང་ཙམ་གྱི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽གཞིའི་གནས་[67]ལུགས་བསྟན་དུ་མེད་པས་གཞི་མིང་ཙམ་ཡིན། ༢༽ལམ་ལ་བགྲོད་བྱ་བགྲོད་བྱེད་མེད་པས་ལམ་མིང་ཙམ་ཡིན། ༣༽གནས་ལུགས་ལ་བལྟ་བྱ་ལྟ་བྱེད་མེད་པས་

67. གཞི་གནས།

ཞི་གནས་རང་གི་ངོ་བོ་ནི། ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཐུན་མོང་བ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་པའི་བསམ་གཟུགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ནས་དམའ་ཤོས་ཡིན་ཡང་། རང་རེས་འདིར་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཟིན་ན་ཐར་པའི་རྒྱུ་དང་། སྐྱབས་འགྲོས་ཟིན་ན་ཆོས་སུ་འགྲོ། འདི་མེད་ན་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དང་སྔགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་སོགས་སྒོམ་བྱུང་གི་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་མི་སྐྱེ་ལ། མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཅི་འདྲ་ཞིག་སྐྱེ་བར་འདོད་ཀྱང་ཆུ་བླུག་པ་ལ་ཆུ་སྣོད་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ནི་ཞི་གནས་ཉིད་ཡིན་པས། ཐོག་མར་འདི་བརྟན་པོ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་གལ་ཆེ། དེ་ཡང་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་པའི་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་འང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་སྐྱེ་དགོས། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་ཞི་གནས་བརྟན་པོ་ཞིག་ཐོབ་དགོས་ཏེ། ཡིན་ལུགས་ཀྱི་དོན་གསལ་པོར་མཐོང་བ་ལ་དང་པོར་གནས་ཆ་བརྟན་པོ་དགོས་པ། དཔེར་ན། མུན་པ་བསལ་ནས་ལྡེ་བས་རིས་སོགས་བལྟ་བ་ལ་མར་མེ་གསལ་བ་དང་། རླུང་གིས་མི་བསྐྱོད་པ་གཉིས་ཚོགས་དགོས་པ་ལྟར་ཡིན། དེ་རང་མ་ཟད། ཞི་གནས་གྲུབ་ན་དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་དང་མི་རྟག་བསྒོམ་པའི་རྟོགས་པ་རྩལ་ལ་སྐྱེད་ཐོན་པ་སླ།

ཞི་བ་ལྟ་བུས།

ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས།།

ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་ཤེས་བྱས་ནས།།

ཐོག་མར་ཞི་གནས་བཙལ་བྱ་དེ་ཡང་ནི།།

འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་མེད་ལ་མངོན་དགས་འགྲུབ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐོག་མར་ཞི་གནས་བསྒྲུབ་དགོས།

བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་ལས།

ཞི་གནས་ཡན་ལག་རྣམས་ཉམས་པས།།

རབ་ཏུ་འབད་དེ་བསྒོམ་བྱས་ཀྱང་།།

ལོ་ནི་སྟོང་ཕྲག་དག་གིས་ཀྱང་།།

ཏིང་འཛིན་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ།། ཞེས་པ་ལྟར། ཐེག་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་གང་བསྒོམས་ཀྱང་། ཐོག་མར་ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟེན་དགོས།

ཞི་གནས་ཞེས་བརྗོད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སེམས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་འཕྲོ་བ་ཞི་ནས་ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ནི་ཞི་གནས་ཞེས་བརྗོད། ཞི་གནས་སྒྲུབ་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་དབུས་མཐའ་ལས་གསུང་ཚུལ་དང་། ཀུན་བཏུས་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་གསུང་ཚུལ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། ཉེས་པ་ལྔའི་གཉེན་པོར་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟེན་པའི་སྒོ་ནས་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དབུས་མཐའ་ལས།

ཉེས་པ་ལྔ་སྤོང་འདུ་བྱེད་བརྒྱད།།

བརྟེན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཉེས་པ་ལྔ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་དབུས་མཐའ་ལས།

ལེ་ལོ་དང་ནི་གདམས་ངག་རྣམས།།

བརྗེད་དང་བྱིང་དང་རྒོད་པ་དང་།།
འདུ་མི་བྱེད་དང་འདུ་བྱེད་དོ།།
འདི་དག་ཉེས་པ་ལྔར་འདོད་དོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དབུས་མཐའ་ལས།

གནས་དང་དེ་ལ་གནས་པ་དང་།།
རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཉིད་དུའོ།།
དམིགས་པ་བརྗེད་པར་མ་གྱུར་དང་།།
བྱིང་དང་རྒོད་དང་རྟོག་པ་དང་།།
དེ་སྤོང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་།།
ཞི་ཆེ་རྣལ་དུ་འཇོག་པའོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། ཞི་གནས་སྒྲུབ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཞི་གནས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རྒྱུན་ཏུ་འཇོག་པ་དང་། བསླན་ཏེ་འཇོག་པ། ཉེ་བར་འཇོག་པ། དུལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་དང་། མཉམ་པར་འཇོག་པའོ། །

ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟེན་པ་ལ་དྲུག མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ། འདོད་པ་ཆུང་བ། ཆོག་ཤེས་པ། བྱ་བ་མང་པོའི་འདུ་འཛི་ཡོངས་སུ་སྤང་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་རྟོག་ཡོངས་སུ་སྤང་བའོ། །སྤྱོད་འཇུག་ལས།

བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་པ་ཡི།།
སྦྱིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་ལ་སོགས།།
ལེགས་སྤྱད་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་ཡང་།།
ཁོང་ཁྲོ་གཅིག་གིས་འཇོམས་པར་བྱེད།།

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་སེམས་གཡེང་བའི་སྐྱོན་རྣམས་བསམས་ཤིང་ཞི་གནས་འགྲུབ་ནས་དགེ་བ་ལ་འཇུག་དགོས།

ལྷག་མཐོང་།

ལྷག་མཐོང་གི་སློབ་ཚུལ་ལ་གསུམ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པ། དེ་ལས་ལྷག་མཐོང་སྐྱེ་ཚུལ་ལོ།།

དེ་ལྟར་ཞི་གནས་བརྟན་པོ་ཞིག་གྲུབ་མཚམས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ལྷག་མཐོང་སོགས་མི་བསྒོམ་པར། རང་རེས་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་གཙོ་བོ་ནི་ཐར་པ་ཡིན་པས། འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་བྱེད་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལྷག་མཐོང་སྐྱེ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས། འདི་མ་རྟོགས་ན་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མེད་ཅིང་། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་མཚན་འཛིན་དང་བཅས་པར་འགྲོ། གསོག་པ་ཟུང་དང་མི་ལྡན་པའི་བྱ་བཞིན་ཐབས་ཤེས་ཕྱོགས་རེ་བས་རྒྱལ་བའི་སར་འགྲོ་མི་ནུས་པས། ཐབས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། ཤེས་རབ་སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་ཡ་མ་བྲལ་བ་ལ་སློབ་དགོས་ཏེ། རྗེ་བླ་མས།

> གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མི་ལྡན་ན།།
> ངེས་འབྱུང་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལ་གོམས་བྱས་ཀྱང་།།
> སྲིད་པའི་རྩ་བ་གཅོད་པར་མི་ནུས་པས།།
> དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལ་འབད།།

ཅེས་གསུངས།

ལྷག་མཐོང་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས། ཇི་སྙེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་དང་། ཇི་ལྟ་བ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་གཉིས། ལྷག་མཐོང་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྷག་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་གྱི་དོན་མཐོང་བས་ན་ལྷག་མཐོང་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

རྟོགས་པ་མིང་ཙམ་ཡིན། ༤༽གཙུག་མ་ལ་བསྒོམ་བྱ་སྒོམ་བྱེད་མེད་པས་ཉམས་མྱོང་མིང་ཙམ་ཡིན། ༥༽གཞིས་ལ་སྤྱོད་བྱ་སྤྱོད་བྱེད་མེད་པས་སྤྱོད་པ་མིང་ཙམ་ཡིན། ༦༽དོན་ལ་བསྲུང་བྱ་སྲུང་བྱེད་མེད་པས་དམ་ཚིག་མིང་ཙམ་ཡིན། ༧༽དོན་ལ་བསག་བྱ་གསོག་བྱེད་མེད་པས་ཚོགས་གཉིས་མིང་ཙམ་ཡིན། ༨༽དོན་ལ་སྦྱང་བྱ་སྦྱོང་བྱེད་མེད་པས་སྒྲིབ་གཉིས་མིང་ཙམ་ཡིན། ༩༽དོན་ལ་སྤང་བྱ་སྤོང་བྱེད་མེད་པས་འཁོར་བ་མིང་ཙམ་ཡིན། ༡༠༽དོན་ལ་འཐོབ་བྱ་འཐོབ་བྱེད་མེད་པས་འབྲས་བུ་མིང་ཙམ་ཡིན།། དེ་ནི་མིང་ཙམ་གྱི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།

བདེ་བ་ཆེན་པོར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་བཅུ་ནི།

༡༽སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཆོས་སྐུར་གནས་པས་བདེ་བ་ཆེན་པོར་[68]ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། ༢༽གཞི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མཆན་མའི་སྤྲོས་པ་མེད་པས་བདེ་བ་ཆེན་པོར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། ༣༽མཐའ་བྲལ་བློ་འདས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ལ་ཕྱོགས་རིས་ཀྱི་སྤྲོས་པ་

68. བདེ་བ་ཆེན་པོ།

རྟགས་བླ་མེད་ཀྱི་ལུགས་ལ། མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དྲུག་ལྡན་འཛམ་བུ་གླིང་གི་མི་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལ་གནས་པ་རྩ་དང་གཡོ་བ་རླུང་བཀོད་པ་ཐིག་ལེའི་གནས་གསུམ། དང་པོར་རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན་རྩ་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་། དེ་ལས་གཙོ་བའི་རྩ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ། དེ་དག་ནི་སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོའི་རྩ་འདབ་སུམ་གཉིས། མགྲིན་པ་ལོངས་སྤྱོད་འཁོར་ལོའི་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག སྙིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་འདབ་བརྒྱད། ལྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོའི་རྩ་འདབ་རེ་བཞི་བཅས་ཡིན། རྩ་དེ་དག་ཀུན་ལས་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་དང་རླུང་རྣམས་འབབ། ཁྱད་པར་དུ་འང་རྣལ་འབྱོར་པས་སྒོམ་སྟོབས་ཀྱིས་རྩ་དབུ་མར་རླུང་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་པ་ལས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས། བདེ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་གི་ཚུལ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པས་བདེ་སྟོང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཟེར། བདེ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་མཐར་ཐུག་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པས་བདེ་སྟོང་ཞེས་འཇོག།

མེད་པས་བདེ་བ་ཆེན་པོར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། ༤༽ཡིད་ལ་བྱ་བ་མེད་པའི་ཉམས་མྱོང་ལ་དམིགས་པའི་སྤྲོས་པ་མེད་པས་བདེ་བ་ཆེན་པོར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། ༥༽བྱ་བྲལ་རྩོལ་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་བླང་དོར་གྱི་སྤྲོས་པ་མེད་པས་བདེ་བ་ཆེན་པོར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། ༦༽དབྱིངས་དང་ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མེད་པའི་ཆོས་སྐུ་ལ་གཟུང་འཛིན་གྱི་སྤྲོས་པ་མེད་པས་བདེ་བ་ཆེན་པོར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། ༧༽ཐུགས་རྗེ་རང་བྱུང་གི་ལོངས་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ཤི་འཕོ་འགྱུར་གྱི་སྤྲོས་པ་མེད་པས་བདེ་བ་ཆེན་པོར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། ༨༽ཐུགས་རྗེ་རང་ཤར་གྱི་སྤྲུལ་སྐུ་ལ་གཉིས་སྣང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྲོས་པ་མེད་པས་བདེ་བ་ཆེན་པོར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། ༩༽བསྟན་པ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་བདག་ལྟ་མཚན་མའི་སྤྲོས་པ་མེད་པས་བདེ་བ་ཆེན་པོར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། ༡༠༽ཚད་མེད་ཐུགས་རྗེའི་ཕྲིན་ལས་ལ་རྒྱ་ཆད་དུས་ཚིགས་མེད་པས་བདེ་བ་ཆེན་པོར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། དེ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་བཅུ་ཡིན་ནོ།།

ཟག་མེད་མཁྱེན་པ་དང་ལྡན་པའི་བླ་མ་དང་། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ་ལ་སོགས་ལྷག་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་ཕྱོགས་ཁ་བ་ཅན་གྱི་བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་དུ་མངའ་གསོལ་བའི་དཔལ་ལྡན་མར་མེ་མཛད་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་དྲི་མ་མེད་པ་རྣམས་བཀའ་གདམས་པའི་བླ་མ་སྐུ་དྲིན་ཅན་རྣམས་ལས་ཐོས་པ་དང་། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ཉི་ཟླ་ལྟར་གྲགས་པའི་སྐྱེས་

མཆོག་ན་རོ་[69]མི་ཏྲི་[70]གཉིས་དང་། མར་པ་ལྷོ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་བཅུད་འཛིན་པ་རྗེ་བཙུན་གྱི་རྒྱལ་པོ་མི་ལ་རས་པས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་གསུང་དྲི་

---

69. དཔལ་ནཱ་རོ་པ། དེ་ཡང་བདེ་མཆོག་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བའི་རྒྱུད་ལས།

གནས་ལྷ་མཁས་ཞིང་དངོས་གྲུབ་མཆོག་བརྙེས་པ།།
ནཱ་རོ་པ་ཞེས་གྲགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ།།
ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་དག་ལ་ནི།།
མྱ་ངན་མི་མདའ་སྤྲུལ་སྐུའི་འགྲོ་དོན་མཛད།། ཅེས་དང་།

བདེ་མཆོག་སྡོམ་པ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱུད་ལས།

བདེ་ཆེན་བདེ་བའི་འབྱུང་གནས་ནི།།
བྱང་ཆུབ་ལུང་བསྟན་འགྲོ་བའི་མགོན།།
འོད་གསལ་སྦྲིས་བྲལ་རྟོག་མེད་ཐུགས།།
མངོན་གྱུར་ཚོས་ཀྱི་སྤྲུན་ལྡན་གྱི།།

བཅོམ་ལྡན་རྩ་ཤད་ཕྱི་ར་མི་ལྡོག། ཅེས་ལུང་གིས་ཟིན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དཔལ་ནཱ་རོ་པ་ནི་གནས་མཆོག་དམ་པ་ཀཱ་ཤྨི་ར་སྟེ་ཁ་ཆེ་ར་ནཱ་རོ་ཏ་པའམ་མི་མཆོག་ཅེས་པའི་རིགས་སུ་ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཞི་བའི་གོ་ཆ་དང་ཡུམ་དཔལ་གྱི་བློ་གྲོས་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་མི་འབྲུག་ལོར་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༦ ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། ཕྱི་ནང་གི་རིག་པའི་གནས་ལ་མཁས་པར་གྱུར། མཁན་པོ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་འོད་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་། ཡུལ་དབུས་སུ་བྱོན་ཏེ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་མཐའ་དག་གསན་པས་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོར་གྱུར། བླ་མ་ཏཻ་ལོ་པའི་ཞལ་ནས།

མི་བརྗེད་གཟུངས་ཐོབ་ནཱ་རོ་པ།།
བཅུ་གཉིས་བར་དུ་ང་མཉེས་བྱས།།
ངའི་རྗེས་པ་ཁོ་ལ་ཡོད།།
ཕྱི་རབས་སེམས་ཅན་དོན་གཉེར་རྣམས།།
རྗེས་པ་འདོད་ན་ཁོ་ལ་འབྱུད།། ཅེས་སོགས་གསུངས།

དཔལ་ནཱ་རོ་པ་ནི་ནཱ་ལེནྡྲའི་བྱང་སྒོ་བསྲུང་བར་མཛད་པའི་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བའི་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར། མུ་སྟེགས་པའི་རྩོད་པ་ངན་པ་ཐམས་ཅད་ཚར་བཅད་པས་འཇིགས་མེད་གྲགས་པ་ཞེས་སྙན་པར་སྒྲགས།

དུས་འཁོར་དང་དགྱེས་རྡོར་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མཛད། ཏི་ལོ་པའི་དྲུང་དུ་དཀའ་ཐུབ་བཅུ་གཉིས་སྤྱད་པས་མཐར་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གནས་ལུགས་ཁོང་དུ་ཆུད་དེ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ། ནཱ་རོ་པའི་གདན་ས་གཙོ་བོ་ནི་ཀཱ་ཤྨི་ར་དུ་ཕྱེད་བཏབ་པའི་པུཥྤ་ཧ་རི་དགོན་པ་སོགས་ཡིན་པ་དེ་ར་སློབ་མ་མང་པོ་སྨིན་པར་མཛད་དེ། ཐུན་མོང་བའི་བསྟན་པ་ཇོ་བོ་ཨ་ཏི་ཤ་དང་། ཐུན་མིན་གྱི་བསྟན་པ་མར་པ་ལ་གཏད་དེ་སྤྲུལ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྡུ་བའི་ཚུལ་བསྟན་ཏེ་མཁའ་སྤྱོད་དུ་གཤེགས་སོ།

70. མངའ་དབག་མི་ཏྲི་པ།

དེ་ཡང་མངའ་བདག་མི་ཏྲི་པ་ནི་དབུས་སུ་རྒྱལ་རིགས་སུ་སྐུ་འཁྲུངས། རྗེ་མར་པས།

ཁྲིད་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་འཛམ་གླིང་འདིར།།

རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་བཞེས།། ཅེས་གསུངས། སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཆེ་བས་ལོ་དགུར་སུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་མ་ལུས་པར་བསླབ། དེ་ནས་དཔལ་ནཱ་རོ་པ་སློབ་དཔོན་དུ་བཀུར་ནས་བདེ་དགྱེས་ལ་སོགས་པའི་དབང་བསྐུར་། མཚན་ཉིད་དང་རྒྱུད་སྡེ་ལ་སོགས་པ་བསླབ། སློབ་དཔོན་ཤཱནྟི་པ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་། མི་ཏྲི་པ་སྟེ་བྱམས་པར་གྲགས། ཉིན་ཅིག་མནལ་ལམ་དུ་ཤ་བ་རི་པ་མཇལ་ནས་ཁོང་ལ་འདི་ལྟར་གསུངས།

མ་སྐྱེས་པ་ཡི་ཆོས་རྣམས་ལ།།
ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ག་ལ་ཡོད།།
མ་འགགས་པ་ཡི་ཆོས་རྣམས་ལ།།
བརྗོད་ཅེས་བྱ་བ་ག་ལ་ཡོད།།
ཁམས་གསུམ་ཡེ་ནས་གྲོལ་བ་ལ།།
མ་རིག་པ་ཡིས་སྒྲིབ་པ་ཡིན།།
འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་བདེ་བའི་མཆོག།

མ་སྐྱེས་པ་ཡི་རང་བཞིན་ཉིད།། ཅེས་གསུངས་པའི་མོད་ལ་མི་ཏྲི་པའི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཀྲ་ལམ་གྱིས་དྲན། ས་སྟེང་ཀུན་ཏུ་ཉིད་ཀྱི་མཚུངས་དཔེར་གང་གིས་མ་བཟོད་པས་མ་ཧཱ་རྡའི་ས་སྐྱོང་ལ་སོགས་དྲེགས་ཅན་ཀུན་གྱི་གཙུག་རྒྱན་གྱི་ནོར་བུར་གྱུར་ནས་བོ་ཏྲི་ག་ཡའི་མཆོད་དཔོན་དུ་མངའ་གསོལ་བས་མངའ་བདག་ཆེན་པོར་གྲགས་སོ།

བསྟན་བཅོས་མང་དུ་བརྩམས། སློབ་མ་ཡང་མང་དུ་སྨིན་པར་མཛད། ཨོ་རྒྱན་དུ་བྱོན། དབུས་སུ་བྱོན་ནས་རྒྱུད་བླ་མ་དང་དེའི་འགྲེལ་པ། ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་གཉིས་གཏེར་ནས་བཏོན། དེ་ལྟ་བུའི་མཛད་པ་བསྒྲུངས་ནས་མཁའ་སྤྱོད་ལ་གཤེགས་སོ།

མ་མེད་པ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་ལམ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བ། བཀའ་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས་གདམས་པའི་མཛོད་འཆང་བ་ཤར་དྭགས་པོ་སླེ་སྒོམ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་གྱིས་བྲིས་པ་རྫོགས་སོ།།

རྗེ་སྒམ་པོ་པའི་ཞལ་ནས། མ་འོངས་པའི་གང་ཟག་བདག་ལ་མོས་ཤིང་བདག་དང་མ་འཕྲད་སྐལ་པ་ཀུན་ཀྱང་། ཁོ་བོས་བརྩམས་པའི་ལམ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་དང་། ཐར་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་གཟིགས་པར་ཞུ། ང་དང་མངོན་སུམ་དུ་འཕྲད་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཡོད་ཀྱི་གསུངས་འདུག་པས། རྗེ་སྒམ་པོ་པ་ལ་མོས་པའི་སྐལ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་འདི་དག་སྲིལ་བའི་ལས་ལ་བརྩོན་པར་ཞུའོ།།

རྒྱལ་བ་གང་དེའི་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ཆེ།།
འཛམ་གླིང་གྲགས་དེ་འགྲོ་ལ་རྗེས་ཆགས་པས།།
ལམ་གྱི་མཆོག་གྱུར་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་འདི།།
ཚེ་འདིར་བསྟན་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཕྱིར་དང་།།
རིང་ནས་མཁའ་མཉམ་དྲིན་ཆེན་ཕ་མ་རྣམས།།
དོན་གཉིས་འགྲུབ་ནས་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ།།
རྒྱལ་བསྟན་བཤད་སྒྲུབ་ཕྱོགས་མཐར་བདལ་བའི་ཕྱིར།།
སྤར་དུ་གསར་བསྐྲུན་ཀཱ་མའི་ཆོས་སྐར་དུ།།
བཞུགས་འདི་གསལ་ལ་དད་ལྡན་སྒྲོན་མེ་ཤོག།

།།ཛྱཡནྟུ་སརྦ་མངྒ་ལམ།།

Glossary and Bibliography

Glossary

Tibetan	**English**
གསུང་རབ།	Scripture
ཟབ་མོ་ལྟ་རྒྱུད།	Lineage of profound view
རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་རྒྱུད།	The lineage of extensive deeds
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད།	All sentient beings
ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ།	The heaps of Dharma (Scriptures)
ཤིང་རྟའི་སྲོལ།	The pioneer of Buddha's Teachings
ཐོས་པ།	To listen, Hear
བསམ་པ།	Thought
སྒོམ་པ།	Contemplation
སྒོ་གསུམ།	Three gateways
	(Body, Speech & Mind)
གཏན་ལ་འབེབས་པ།	To establish, Finalise works
ལམ་གྱི་རིམ་པ།	Sequence of paths

མན་ངག	Supreme instructions
ཤེས་བྱ།	Object of knowledge
ཉམས་ལེན།	Practice
གང་ཟག	Person
ངན་སོང་།	The unfortunate rebirths
མངོན་མཐོ།	Superior rebirths
བསླབ་པ་གསུམ།	The three moral trainings
རྒྱུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ།	The casual perfection vehicle (SÎ tra)
འབྲས་བུ་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ།	The fruitful vehicle (TantrayǕna)
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ།	The Great Seal (MahǕmÎ dra)
ཉོན་མོངས།	Affliction
རྣམ་རྟོག།	Cognition, Thought
རྒྱུ་སྐར།	Stars
སྒྲིབ་པ་གསུམ།	Three obscurations
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ།	The conventional appearance
དོན་དམ་བདེན་པ།	The ultimate Truth
ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ།	Extremely Profound
གདོད་མ་ན།	Primordial, Begining, Primitive
སྐུ་བཞི།	The four bodies of Buddha

སྒྲ་བསྒྱུར་པ།	The Interpreter (Translater)
རྣལ་འབྱོར་པ།	Meditator (Yogi)-Practitioner
ལམ་མཆོག	Supreme Path
སྤྱོད་པ།	Action, Deed, Manner
བྱིན་རླབས།	Blessing
དྲི་མ་མེད་པའི་གཞི།	Stainless ground
སྐལ་ལྡན།	Fortunate one
རྙེད་པར་དཀའ་བ།	Rare to gain
སྡིག་པའི་ལས།	Evil action
སྙིགས་མའི་དུས།	Degenerated period
ཆོས་སྐུའི་རང་བཞིན།	The nature of Trutn Body
བླ་མ་དམ་པ།	Supreme Master
ཐར་པའི་གྲུ་གཟིངས།	Board of liberation
དམ་ཚིག	Promise; vow
གྲུབ་ཐོབ།	Saint (Siddha)
དད་པ།	Faith
བརྩོན་འགྲུས།	Endeavour, Diligence
དྲན་པ།	Mindfulness
ཤེས་བཞིན།	Consciousness

བག་ཡོད།	Conscientiousness
ཆགས་མེད།	Detachment
ཚོགས་གཉིས།	Twofold accumulations
བྱམས་པ།	Love
སྙིང་རྗེ།	Compassoin
བརྩེ་བ།	Love, Kindness
ཡིན་ཆགས་པ།	Fascinating
རྟེན་འབྲེལ།	Interdependent Origination
འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད།	The eight worldly things
སློབ་དཔོན།	Abbot, ŭ chŬ̄rya
གྲོགས་ངན།	Awful friend
འཚེ་བ།	Violence
རྐུ་འཕྲོག	Stealing & Robbery
གཡོ་སྒྱུ།	Cheating
ཁམས་ལ་གནོད་པ།	Harms for health
སེར་སྣ།	Miserliness
བག་མེད་པ།	Lack of conscientiousness
དོན་མེད་ཀྱི་ལས།	Meaningless deeds
རང་སྐྱོན།	Self fault

གཞན་དོན་གྱི་རྩ་བ།	Root of other welfares
སེམས་ཀྱི་རང་འོད།	luminous mind
བཤེས་གཉེན།	Tutor, Teacher
དགྲ་བགེགས།	Enemy & obstacles
དངོས་གྲུབ།	Spiritual attainment
ཐབས་ལམ།	Methods of path
གཞན་དོན་གྱི་སེམས།	Altruistic mind
མི་རྟག་པ།	Impermanent
ལས་འབྲས།	Karma & Action
ངེས་འབྱུང་།	Renunciation
འདུ་འཛི།	Gathering, crowd
བར་ཆད།	Interference
ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ།	Non-self existent of all phenomena
ཕ་ཡུལ་སྤང་བ།	Abandoning one's own native land
ང་རྒྱལ།	Pride, Arrogance
བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ།	Generating Bodhichitta mind
ལས་དང་པོ་པ།	Preliminary
ཉམས་མྱོང་།	Experience
འཕྲོ་རྒོད།	Mental agitation

བྱིང་རྨུགས།	Mental dullness & sluggishness
བློ་མ་བརྟན་པ།	Unstable mind
མཉམ་གཞག	Equipoise, Concentration
བཟོད་པ་གསུམ།	Three kinds of patience
བཙན་ཐབས།	Forceful
འཆི་བ་མི་རྟག་པ།	Death & impermanence
མི་བསླུ་བ།	Non-fraudulent
འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས།	Disadvantage of samsǕra
བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ།	Wrong thoughts of mind
སྙིང་རུས།	The courageous one
གདམས་ངག	Instructions
སྒྲོ་འདོགས།	Confusion
ལམ་ཐེག་པ་དམན་པ།	The Lower path of HǭnayǕna
སྟོང་པ་ཉིད།	Emptiness Void
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས།	Purview of Religion
ཚུལ་འཆོས།	Un-natural, Deception
ཟོག་པོ།	Deceitful
རབ་ཏུ་བྱུང་བ།	Being ordained
རློམ་སེམས།	Arrogant mind

འབྲི་བ།	Attachment
རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་།	The Land of Jewels
ཕྱེ་མ་ལེབ།	Butterfly
སྐོམ་གྲིར་ཤི་བ།	Die with thirst
བདག་ཏུ་འཛིན་པ།	Self Grasping
ནེ་ཙོའི་ཁ་ཏོན།	Repetition of a parrot
མ་བྱིན་པར་བླངས་པ།	Stealing
བིལ་བའི་འབྲས་བུ།	Wood-apple
རང་རྒྱུད།	Self mind
གཙོང་ནད་ཀྱིས་ཟིན་པ།	Catch by Tuberculosis
དོན་མེད།	Useless deeds
དབེན་པ།	Isolated place
ཚོགས་དཔོན།	Leader of the people
འདོད་པ་ཆེ་བ།	Strong attachment, Desire
སྤྱོད་པ་སོ་མི་ཐུབ་པ།	Failing to improve the moral character
བདག་བསྟོད།	Praise oneself
གཞན་སྨད།	Abuse to others
སྐྱིད་མི་ཐེག་པ།	Unable to support happiness
སྡུག་མི་ཐུབ་པ།	No tolerance of suffering

ཆོས་པའི་ཚང་།	Evils to a practitioner
དད་པ་བརྟན་པོ།	Constant faith
སྐུ་གསུམ།	Three bodies of Buddha
ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ།	Spontaneously established
སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྟགས།	Signs of eminent person
ཕྲག་དོག	Jealousy
ཆོག་ཤེས།	Contenment
ངོ་ལྐོག་མེད་པ།	Without hidden words
བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་པ།	Examination and Analysis
སྡོམ་པ།	Vows
དམ་ཚིག	Tantric Vows (Samaya)
སེམས་ཅན་ལ་ཉེ་རིང་མེད་པ།	Without discrimination towards beings
རྒྱལ་ཁ་མི་ལ་སྟེར།	Give all victories to others
ཕམ་ཁ་རང་ལ་ལེན།	Accept lose
སྒྱུ་མའི་ལུས།	Illusory body
སྤྲིན་མོ་ལག་སྟོང་།	Empty hand of a destitute
བུ་དང་ཚ་བོ།	Sons and nephews
སྦྱིན་པའི་དངོས་པོ།	Objects of charity
ཕན་པ་མེད་པའི་ཆོས།	Disadvantage Dharma

གཡང་ལ་འཆོང་བ།	Leaping from the top place
ཀླད་ཆུང་།	Little mind
ཛོལ་ཛོག	Falsehood
ལྷག་བསམ།	Superior Intention
མི་འགྲུབ་པའི་བྱ་བ།	Impossible work
ཁྱད་དུ་གསོད་པ།	To contradict, look down
རི་དྭགས།	Deer & Antelope
གཉུག་མའི་ཡེ་ཤེས།	The Primordial Consciousness
དཀོར།	Congregation's property of monastery or Lama
གཏན་གྱི་བདེ་བ།	Permanent Happiness
དངོས་པོའི་མངོན་ཞེན།	Grasping of Phenomena
ཡང་དག་པའི་ཆོས།	Perfect Dharma
ཕྱི་ནང་གི་ཆོས།	Inner & outer phenomena
བལྟ་བྱ་ལྟ་བྱེད་རྟོགས་པ་གསུམ་	Known, Knowing and Knower
དབྱེར་མེད་པ།	are indifferent
བསྒོམ་བྱ་སྒོམ་བྱེད་ཉམས་ལེན་	Realizing the practice, practitioner and
མཉམ་དབྱེར་མེད་པ།	the meditation are indifferent
ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ།	All phenomena are like the dream

བདག་འཛིན།	Self-Grasping
དམ་པའི་ཆོས།	Noble Dharma
གཏན་དུ་སྡོད་རྩིས།	Live permanently
ལོངས་སྤྱོད།	Material wealth
འཁྲུལ་བ།	Illusion
གནས་ལུགས་རྟོགས་པ།	The knowledge of reality
ཤྭ་བ་བཙོན་དོང་ནས་འབྲོས་པ།	As a deer escapes out of the cistern
མི་འགྱོད་པ།	Not regretted
མདའ་ཕོག་པ།	Arrow which is shot
ནོར་བུ་རྙེད་པ།	Obtain the jewels
དེ་ཁོ་ན་ཉིད།	Thatness
རྣལ་མའི་ལམ།	Fundamental state of Tantric path
རྣམ་རྟོག་ཆོས་ཉིད་དུ་ཤེས་པ།	Realization of the conceptual cognition is emptiness
སྣང་གྲགས།	Appearance and perceptive echo
རང་སེམས།	Self-mind
རིགས་དྲུག	Six realms
འདུས་བྱས་ཀྱི་དགེ་བ།	Compound Virtues
ཟག་བྱས་ཀྱི་དགེ་བ།	Contaminaated Virtues

སྒྲོ་འདོགས་སེམས་ལ་ཆོད་པ།	Free doubts from the mind
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས།	Bodhichittaõs Mind
དངོས་གྲུབ་བྱུང་བ།	To get the actual attainment
ཐུན་མོང་གི་གྲུབ་རྟགས།	Common signs of attainment
དགེ་བ་བཅུ།	Ten Virtues
ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག	Six Perfections
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི།	Four Noble Truths
བསམ་གཏན་བཞི།	Four Contemplations
གཟུགས་མེད་བཞི།	Four formlessness
རྒྱལ་རིགས།	The royal (Kshatriya) caste
བྲམ་ཟེའི་རིགས།	Brahman caste
རྒྱལ་ཆེན་བཞི།	Four guardians
དགྲ་བཅོམ་པ།	Foe destroyer
རང་སངས་རྒྱས།	Solitary Realizer
སྨོན་ལམ།	Apparitional prayer
ཇི་སྲིད་འཁོར་མ་སྟོང་བར་དུ།	Until end of the SamsŬra
ངན་སོང་གསུམ།	Three lower realms
མི་ཁོམ་པའི་གནས།	Eight non-free states.
མི་ཀུན་གྱི་གཙུག་ཏུ་འཁུར་བ།	Honoured by the people

དམྱལ་བའི་བུད་ཤིང་།	The fuel of the Hell
བསྙེན་བཀུར་གྱི་གནས།	The point of the respect and service
སྤྲོས་པ་མེད་པ།	Free from elaboration/verities
གཟུང་འཛིན།	Object to be apprehended and the subjective mind
གཉིས་སྣང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྲོས་པ།	Elaboration of dualistic appearance
བདག་ལྟ་མཚན་མའི་སྤྲོས་པ།	Elaboration of self-grasping
ཚད་མེད་ཐུགས་རྗེ།	Infinite grace
ལྷག་པའི་ལྷ།	Tutelary Deity
བྱང་ཕྱོགས་ཁ་བ་ཅན།	The Himalayas, The Snow Land
གསུང་དྲི་མ་མེད་པ།	Stainless Teachings
སྤེལ་བའི་ལས་ལ་བརྩོན་པ།	Endeavouring to Dissemination
དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ།	Prasangika Madhyamika (Madhyamika Philosophy which asserts that phenomena do not exist by their own nature ultimately)
ལྟ་བ་སྒོམ་པ་སྤྱོད་པ།	Philosophy, contemplation and deeds
གསུང་མགུར།	Sacred songs
གསང་འདུས།	Guhyasamaj (particular deity)
བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ།	Buddha Nature (Tathagatagarbha)
ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ།	Pramanavartika (Commentary on

	Valid Cognition)
སློབ་མ་བཟང་པོ།	Noble disciple
སོ་ཐར།	Individual Liberation
མཚམས་མེད་ལྔ་།	Five Heinous actions
སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད།	Inspirational Bodhichitta
འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད།	The engaged Bodhichitta
ཐབས་མཁས་པ།	Skillful person
ལས་དང་འབྲས་བུ།	Action and effect / result
ས་བོན་མེ་ཡིས་ཚིག་པ།	Burn the seed on the fire
སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ།	Preparation (the generation of Boddhichittaõs mind), basis (Emptiness) and the perfect end (Aspiration)
འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས།	Different worlds
བདེན་གཉིས།	Two Truths
གཏི་སྨུག	Ignorance
ཞེན་ཆགས།	Attachment
སྙིགས་མའི་དུས།	Degenerate Age
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས།	Dharmadatu (The sphere)
སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི།	Rebirth
ཚུལ་ཁྲིམས།	Morality, Ethics

དམ་པའི་ཁས་ལེན།	Determined by superior person
ལོང་བའི་ཚོགས།	Blind men
བདག་གཞན་བརྗེ་བ།	Exchange of self and other
བདག་གཞག་མཉམ་པ།	Equanimity to self and others
མི་རྟག་པ།	Impermanence
འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ།	All products are impermanent
ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ།	All contaminated things are suffering
སྡིག་སྤྱོད་རྗེ་བོར་བསྐོས་པ།	Appointment the offender as leader
གསང་སྔགས།	Esoteric Dharma, Tantra
དབང་།	Initiation, Empowerment
བསྐྱེད་རྫོགས།	Generating stage and completion stage
དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར།	The places of smell eaters
གང་ཟག་གི་བདག་མེད།	Selflessness of person
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད།	Selflessness of phenomena
གསོ་བ་རིག་པ།	Science of medicine
གཏན་ཚིགས་རིག་པ།	Sceince of logic
སྒྲ་རིག་པ།	Grammar
བཟོ་རིག་པ།	Science of Arts
ཤེས་རབ།	Wisdom

ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དུས།	Period of practice
གཞི།	Base
བསམ་པ།	Thought, Reflection
སྦྱོར་བ།	Implement
མི་ཚངས་སྤྱོད་པ།	Sexual activities
འོན་པ།	Hard of hearing
སེམས་བསླུ་བར་བྱེད་པ།	Deceptive mind
ཞེ་སྡང་།	Angry, Hatred
ལོག་ལྟ།	Wrong view
རྟག་ཆད།	View of Externalism and Nihilism
བསླབ་པ་གསུམ།	Three Trainings
ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ།	Ordinarily generosity
ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན།	Base of all knowledge
ཞི་གནས།	Calm abiding meditation
བསམ་གཏན།	Concentrative meditation
ཐོས་འབྱུང་གི་ཤེས་རབ།	Wisdom acquired through hearing
བསམ་འབྱུང་གི་ཤེས་རབ།	Wisdom acquired through contemplation
སྒོམ་འབྱུང་གི་ཤེས་རབ།	Wisdom acquired through meditation
བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན།	Thirty seven limbs of enlightenment

དབང་པོ་ལྔ་།	Five senses of power
སྟོབས་ལྔ་།	Five powers
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན།	Seven constituents of enlightenment
འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད།	Eight Fold Noble Path
མཁའ་ལྡིང་།	Eagle
རི་རབ་ལྷུན་པོ།	Mount Meru
ནོར་བུའི་རྒྱན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བརྒྱན་པ།	Decorated by the jewel ornaments
གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག	Sixteen Mahasthaviras
བསྔོ་བ།	Dedication
རྒྱ་མཚོ།	Great ocean
ལེ་ལོ།	Laziness
ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད།	Profound emptiness

ཟྲཕཏུ་སབྲ་མཾགལཾ།

All beings be happy

Bibliography

(English)

1. **The Buddhism of Tibet and The Key to the Middle Way**
   By HH Dalai Lama
   Translated by Jeffrey Hopekins and Lati Rinpoche
   Vikas Publishing House Pvt Ltd
   Delhi

2. **Words of My Perfect Teacher**
   By Patrul Rinpoche
   Translated by Padmakara Translation Group
   Vistaar Publications
   (A Division of sage Publication India Ltd)
   M-32 Market, Greater Kailash Part I
   New Delhi 110048

3. **Joyful Path of Good Fortune**
   (The stage of the path of Enlightenment)
   By Geshe Kelsang Gyatso
   Tharpa Publication
   15 Bendemeer Road
   London SW15 1 JX

4. **Nagarjuna's Letter to a Friend**
   By Venerable Rendawa Zhon-Nu- Lo-Dro
   Translated by Geshe Lobsang Tharchin and Artemus B. Engle
   Published by the Library of Tibetan Works & Archives,
   Dharamsala, Distt. Kangra, H.P. India and Printed at
   Indraprastha Press (CBT), Nehru House,
   4 Bahadur Shah Zafar Marg, New Delhi

5. **Meaningful to Behold**
   A commentary to Shantidevaôs Guide to the Bodhisattvaôs way of Life
   By Geshe Kelsang Gyatso
   Tharpa Publication
   15 Bendemeer Road
   London SW15 1 JX

6. **Commentary on the Thirty Seven Practices of a Bodhisattva**
   By HH Dalai Lama
   Translated by Acharya Nyima Tsering
   Published by the Library of Tibetan Works & Archives,
   Dharamsala, Distt. Kangra, H.P. India and Printed at
   Indraprastha Press (CBT), Nehru House,
   4 Bahadur Shah Zafar Marg, New Delhi

7. **The Jewel Ornament of Liberation**
   By Sgampopa
   Translated and annotated by Herbert V. Guenther
   Shambala Publications, Inc.
   1409 Fifth Street
   Berkeley, CA. 94710

8. **The Garland of Mahamudra Practices**
By Khanpo Konchok Gyaltsen
Snow Lion Publication
Ithaca, New York, USA

9. **Prayer Flags**
The Life and Spiritual Songs of Jig ten Sumgon
Translated by Khanpo Konchok Gyaltesn
Published by Tibetan Meditation Center
5603 16th Street, N.W
Washington, D.C. 20011

10. **Life of Marpa the Translator**
By Tsang Nyon Heruka
Translated from the Tibetan
By Nalanda Translation Committee
Prajña Press
Great Eastern Book Company
P.O. Box 271
Boulder, Colorado 80306

11. **Universal Compassion**
By Geshe Kelsang Gyatso
Motilal Banarasidass
41 U.A. Bungalow Road
New Delhi 110007

Dictionaries

1. **Tibetan-English Dictionary**
By Sarat Chandra Das,
Gaurav Publishing House, 695,
Model Town,
Jalandhar 144003 and Printed at Ram Printograph
(India) New Delhi 110020

2. **Tibetan-English Dictionary of Buddhist Terminology**
By Tsepak Rigzin
Published by the Library of Tibetan Works & Archives,
Dharamsala, Distt. Kangra, H.P. India and Printed at
Indraprastha Press (CBT), Nehru House,
4 Bahadur Shah Zafar Marg, New Delhi

3. **Tibetan-Sanskrit Dictionary**
By Lokesh Chandra
Printed by the Academyôs own printing works
The Arya Bharati Mudranalaya
J22 Hauz Khas Enclave
New Delhi 16

4. **The New Light English Tibetan Dictionary**
By T.G. Dhongthog
Published by Sakya Centre, 187 Rajpur Road,
Deharadun, U.P. India.
Printed at Jayyed press, Ballimaran, Delhi. India

Tibetan Books

1. ཀུན་བཟང་བླ་མའི་ཞལ་ལུང་།
   རྫ་དཔལ་སྤྲུལ་གྱིས་བརྩམས།
   སི་ཁྲིན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་པར་བསྐྲུན་ཞུས།
2. དམ་ཆོས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཐར་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན།
   ཆོས་རྗེ་སྒམ་པོ་པ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་གྱིས་བརྩམས།
   ཞུ་སྒྲིག་པ། མཁན་པོ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ།
   དཔར་སྐྲུན་པ། ཝཱ་ཎ་དབུས་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་།
3. དབུ་མ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ།
   རེད་མདའ་བ་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས།
   དཔར་སྐྲུན་པ། ས་སྐྱ་སློབ་ཚོགས།
   ཝཱ་ཎ་དབུས་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་།
4. བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྩ་བ་དང་འགྲེལ་པ་
   ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚོ།
   རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷས། འགྲེལ་པ་དངུལ་ཆུ་ཐོག་མེད་བཟང་པོ།
   དཔར་སྐྲུན་པ། ས་སྐྱ་སློབ་ཚོགས།
   ཝཱ་ཎ་དབུས་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་།

5. ཞེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་མཛོད།
ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ།
མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

6. དུང་དཀར་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ།
དུང་དཀར་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་རྩོམ་སྒྲིག་མཛད།
ཀྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

7. བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ།
མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

8. དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིག
མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

9. བཞེས་པའི་སྒྲིང་ཡིག་གི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་།
རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བས་མཛད།
དཔར་སྐྲུན་པ། ས་སྐྱ་སློབ་ཚོགས།
ཝཱ་ཎ་དབུས་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་།

10. ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་།
རྩོམ་པ་པོ། འཇམ་མགོན་བློ་གྲོས་མཐའ་ཡས།
དཔར་སྐྲུན་པ། ཝཱ་ཎ་བཀའ་བརྒྱུད་ཉམས་སྐྱོང་ཚོགས་པ།
ཝཱ་ཎ་དབུས་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་།

11. བོད་ཀྱི་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་འཆད་ཉན་དར་ཚུལ་བློ་གསལ་མིག་འབྱེད།
ཁྲུ་བྲུག་གིས་བརྩམས།
ཀྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

12. ཤེར་འགྲེལ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལུང་གི་སྙེ་མ།
མཛད་པ་པོ། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ།
དཔར་སྐྲུན་པ། ཝཱ་ཎ་བཀའ་བརྒྱུད་ཉམས་སྐྱོང་ཚོགས་པ།
ཝཱ་ཎ་དབུས་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་།

13. དྲིས་ལན་དོན་གཅིག་མ།
དམ་ཆོས་དགོངས་གཅིག་གི་མཛེས་རྒྱན།
དྭགས་པོ་སྤྱན་སྔ་བ་དཀོན་མཆོག་རྒྱ་མཚོས་བརྩམས།
འཕགས་ཡུལ་དྷེ་ར་དྷུན་སྲོང་བཙན་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་འགྲེམས་སྤེལ་ཞུས།

Dr. Konchok Rigzen was born in the lower part of Ladakh. He received his elementary education in Skurbuchan village of Ladakh, and subsequently, received the teachings of Drigung Kagyud lineage at Lamayuru Monastery. He was ordained as a Buddhist monk. He studied Buddhist Philosophy at the Central Institute of Buddhist Studies, Leh-Ladakh as well as at the Central Institute of Higher Tibetan Studies, Sarnath, Varanasi. He got his Acharya Degree in the Buddhist Philosophy from Sanskrit University, Varanasi. He has done his Ph.D. on the "Bodhicaryavatra: A Cultural and Philosophical Evaluation". He authored many books which link perfectly to the early wisdom of Buddhism with contemporary life. He has translated rare Tibetan Buddhist texts into Hindi and English. He contributed to the Buddhist Culture and Religion in entire Himalaya region. Many scholars have successfully completed their Research Works in various topics and obtained the degree under his guidance. Presently, he is working at the Central Institute of Buddhist Studies, Leh as a Research Officer.